PEST MEGYE ÉS PEST-BUDA ZSIDÓSÁGÁNAK DEMOGRÁFIÁJA 1749—1846

Írta:
MOESS ALFRÉD

BUDAPEST, 1968

PEST MEGYE ÉS PEST-BUDA ZSIDÓSÁGÁNAK DEMOGRÁFIÁJA 1749—1846

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK MONOGRÁFIÁI

Szerkeszti: Scheiber Sándor

2.

PEST MEGYE ÉS PEST-BUDA ZSIDÓSÁGÁNAK DEMOGRÁFIÁJA 1749–1846

PEST MEGYE ÉS PEST-BUDA ZSIDÓSÁGÁNAK DEMOGRÁFIÁJA 1749—1846

Írta:
MOESS ALFRÉD

Scheiber Sándor előszavával

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2025

BUDAPEST, 1968

A MAGYAR IZRAELITÁK
ORSZÁGOS KÉPVISELETÉNEK KIADÁSA

ELŐSZÓ

A demográfia a zsidó történettudományban nem tekint nagy múltra vissza. Az Encyclopaedia Judaica 1930-ban kiadott V. kötetében még nincs róla címszó. De három évtizedre rá már kétkötetes bibliográfia számol be irodalmáról.[1]

A legjobban kimunkált terület ebből a szempontból az olasz zsidóságé. Demográfiai adatainak felkutatása és feldolgozása Roberto Bachi érdeme.[2] Sajnos, másutt még az alapvetésnél tartanak, vagy ott se.

A magyar zsidóságra vonatkozóan ez ideig csak egyetlen — külföldön megjelent — tanulmányra lehet utalnunk, amely az 1735/38—1910 évkört öleli fel.[3] Dokumentációja azonban sok kívánnivalót hagy hátra.

Ezt a hiányt akarja pótolni a szerző, aki e téren már eddig is eredményesen kutatott. Demográfiai dolgozatai (Pest város népesedési viszonyai az 1935. évben; Nagykovácsi demográfiája

[1] *O. Schmelcz:* Jewish Demography and Statistics. Jerusalem, 1961; *S. Shunami:* Bibliography of Jewish Bibliographies. Jerusalem, 1965. 274. No. 1559.

[2] La demografia dell'Ebraismo italiano prima dell'emancipazione. Scritti in onore di Dante Lattes. Roma, 1938. 256—320; Lo sviluppo demografico degli Ebrei Italiani dal 1600 al 1937. Scritti in memoria di Sally Mayer. Gerusalemme, 1956. 52—76. (héberül); La dispersione territoriale degli Ebrei nel mondo, in Italia e a Roma. Rassegna Mensile di Israel. XXVIII. 1962. 31—46.

[3] *E. László:* Hungarian Jewry: Settlement and Demography. Hungarian-Jewish Studies. I. Ed. *R. L. Braham.* New York, 1966. 61—136.

1715—1835.) a Történeti Statisztikai Évkönyv sajtó alatt levő kötetében kerülnek kiadásra.

Jelen munkája a Pest megyei zsidó népesedés részletes rajzát adja. Ez az első kísérlet a zsidó demográfia kialakítására Magyarországon, amikor a nem-zsidó lakosság népesedésének településtörténeti feldolgozása is megoldatlan feladat a modern népszámlálási publikációkat megelőző időkre.

A munka lényegében kettős tagozódású. Az I—II. rész bőséges adatanyagra támaszkodva településenként részletezett képet ad a Pest megyei és pest-budai zsidóság számbeli alakulásáról és területi eloszlásáról a polgárjog eléréséig eltelt mintegy száz év során. Nagy vonalakban ismert tény volt eddig, hogy ebben az időben a zsidóság — kényszerű okoknál fogva — zömében egyes helyeken tömörülve lakott. Könyvünk teljes fényt vet ezeknek a tömörüléseknek szerepére Pest megye határain belül és arra a meginduló folyamatra, amely a szó szoros értelmében vett diaszpóra kialakulásához vezetett.

A III. részben töredékes adatanyagra alapozott kísérlet történik a Pest megyei és pest-budai zsidóság népmozgalmának, elsősorban természetes szaporulatának megállapítására. Pontosabb képet csak akkor lehetett vona kapni, ha a zsidó anyakönyvezés korábban megindult volna. Így az itt-ott kínálkozó, különféle jellegű és súlyú adatokra van a kutató utalva, hogy a népmozgalom alakulását kitapintsa. Az ezzel kapcsolatban javasolt módszerek egyike-másika bizonyára termékenyítő vita alapjául fog szolgálni.

Hisszük, hogy ez a tanulmány követőkre talál.

Mielőtt útjára bocsátanók, hadd mondjunk köszönetet a *Memorial Foundation for Jewish Culture*-nak, amely vállalta kiadását.

SCHEIBER SÁNDOR

A Magyar—Zsidó Oklevéltár VII. kötetének előszavaként megjelent tanulmányban Grünvald Fülöp és Scheiber Sándor minden tekintetben kimerítő képet ad a zsidóságnak a török kiűzése után Magyarországra történt negyedik bevándorlásáról és az ennek kapcsán előállott népesedési helyzetről. A kitűnő tanulmány[1] a magyarországi zsidóság sorsát nagyjából fél évszázadon keresztül követi nyomon, 1749-ig, a türelmi adó bevezetéséig. Ez a félszázad sem volt a zsidóság szempontjából nyugtalanító momentumoktól mentes: a bécsi kormányzat tervbe vett különböző korlátozó intézkedéseket, melyek aztán szerencsére nem kerültek végrehajtásra; előfordultak erőszakoskodások is, mint pl. a budai zsidóság kiűzése 1746-ban. Általában mégis azt mondhatjuk, hogy csendes, nyugodt terjeszkedés és számbeli gyarapodás időszaka volt, amelynek során kezdtek kialakulni azok a települési viszonyok, amelyek keretében a magyarországi zsidóságot a továbbiakban találjuk.

A fenti tanulmány teljes mértékben kiaknázza azokat a tanulságokat, amelyek az 1725—1748. között foganatosított országos zsidóösszeírásokból meríthetők. Az e tanulmányban összegezett eredményekre kívánunk támaszkodni, amikor a jelen munka során megkíséreljük a zsidó népesedés további menetét ábrázolni az ország szívében: Pest megyében, továbbá Pest és Buda városokban.

A kor, amelyet tárgyalni fogunk, a türelmi adó időszakának volna nevezhető és kerek egy évszázadot ölel fel, 1749-től az adónak 1846.

[1] Grünvald Fülöp—Scheiber Sándor: *Adalékok a magyar zsidóság településtörténetéhez a XVIII. század első felében.* (Magyar Zsidó Oklevéltár VII. kötet. Bp., 1963. Előszó.).

június 24-én történt eltörléséig. A zsidóság mozgásszabadsága szempontjából azonban már hat évvel korábban történt egy döntő lépés, amikor az 1840. évi országgyűlés — egyelőre még a bányavárosok kivételével — megszüntette a szabad megtelepedés korlátait az országban. A tárgyalandó kerek száz esztendő az emancipáció felé haladó magyarországi zsidóság viszonylag igen nyugodt gyarapodásának kora volt, amelyben történtek még zaklatások, de atrocitások már nem. Ennek a fejlődésnek a zsidóság népesedésében tükröződő képét kívánjuk az alábbiakban megrajzolni.

I. PEST VÁRMEGYE

A Pest megyei zsidóság lélekszámának alakulására és területi elhelyezkedésére vonatkozólag viszonylag bőséges anyag áll rendelkezésre a 19. század első feléből, de a századfordulót megelőző fél századról is van annyi anyag, hogy képet alkothassunk magunknak a zsidóság számáról és településeiről.

A 18. század első felére vonatkozólag a Magyar—Zsidó Oklevéltár III. és VII. kötetében közölt országos zsidó összeírások adatain kívül felhasználtunk még két, eddig nem publikált összeírást. Az első az 1728. évi országos összeírás[2], amely tartalmazza a zsidó lakosságot is, név szerint sorolva fel a családfőket, rövid jellemzéssel megélhetésük módjáról és anyagi helyzetükről. A másik egy 1736. évi zsidó összeírás Pest megye pilisi és váci járásáról[3], amely jellegét tekintve igen hasonló a Magyar—Zsidó Oklevéltár VII. kötetében közölt 1737. január 22-i keltű összeíráshoz, mindegyik közli a gyermekek számát (maior proles, minor proles) és a származási helyet. Az 1736. évi összeírásnak inkább az a negatív érdekessége van, hogy a másikkal szemben kevesebb helységben mutat ki zsidó lakosokat és némely helységben kevesebb zsidót. A két összeírás egybevetéséből tehát kitűnik az 1736. év folyamán történt bevándorlás. Van viszont két olyan helység is (Kerepes, Vác) az 1736. évi összeírásban, amely

[2] Conscriptio Regnicolaris in Inclytis Pest-Pilis et Solth articulariter unitis comitatibus Anno 1728; Pest megyei lt. Conscriptiones perceptorales.

[3] Conscriptio Judaeorum in Processu Pilisiensi 1736 – Conscriptio Judaeorum in Processu Vacziensi commorantium: Pest megyei lt. CC. I. 14.

1737-ben már nem szerepel. Miután a két említett összeírás az 1725. és 1737. évi összeírások között eltelt időre esik, e korai időben a bevándorlás menetének finomabb időrendbeli taglalására ad módot.

A 18. század második felére forrásunk az 1784/85. évi jozefinus lélekösszeírás, melynek címe:

Summarische Tabelle des im löbl. Pest Pilis und Solt gesetzmässig vereinigten Gespanschaften der im Jahr 1784 und 1785 fürgewesten Militair-Conscription vorgefundenen Populations-Standes.

Községenkint közli a lakosságra vonatkozó különböző lélekszám-adatokat; a zsidókra vonatkozó adatok fejrésze a következő:

Juden			
Männlich		Hiezu das weibliche Geschlecht	Summa der
Verheyrathete	Ledige und Wittwer		

Az összlélekszámon kívül tehát feltünteti a mindkét nemen levők számát, a férfiaknál nős/nőtlen és özvegy csoportosításban.

Az 1804—1842. időszakra vonatkozó népösszeírások 1831-ig bezárólag latin nyelvűek, ezután magyar nyelvűek. Az előbbiek az 1804., 1812. és 1816—1831. évekről maradtak fenn, utóbbiak az 1832., 1834—1837, 1837/38. és 1841/42. évekről. A latin nyelvű összeírások címe:

Summarium Popularis Conscriptionis Comitatus Pestiensis,

a magyaroké:

Summás táblázat tek. N. Pest Vármegyében kebelezett nemtelenek öszveirásáról...,

bizonyos változatokkal[4], a fejrész — a nyelvtől eltekintve — azonos:

A fent mondott férfiakból vannak vallástétel szerint zsidók, koruk szerint			
1 Eszt. fogva egész 17dikig bezárólag	17dik Eszt. fogva egész 40dikig		40dik Eszt. felül
	feleségesek	nőtelenek és özvegyek	

[4] *Pest vármegye népességi statisztikája* (2 kötetben: 1784—1826, 1827—1857); Pest megyei lt.

Ezek az összeírások tehát csak a férfilakosságot tüntetik fel, három korosztályra bontva: 17 éven alul, 17—40 év között, 40 éven felül; a középső korcsoportban külön mutatják ki egyrészt a házasokat, másrészt a nőtleneket és özvegyeket.

A fentiekből kitűnik, hogy a kétféle összeírás tartalmilag nem egyenlő értékű. A jozefinus összeírás korrekcióra nem szorul, sőt bizonyos fokig támpontul szolgálhat az 1804—1841/42. évi összeírások adatainak értékelésénél, ahol nagyobb mérvű korrekciókra, illetve kiegészítésre van szükség, amennyiben csupán a férfilakosság van feltüntetve. Tény az, hogy az általában — legalábbis Európában — megnyilvánuló kisebb-nagyobb nőtöbblettel szemben úgy egész Pest megyében, mint az egyes járásokban 1784/85-ben a zsidóságnál férfitöbblet mutatkozik, amely a járásoknál 50,2%—53,7% közt mozog, az egész megye zsidóságán belül pedig 51,1%-ot tesz ki. Ugyanekkor ugyanezen területi egységeknél az összlakosságon belül érvényesül a nőtöbblet.

Véletlen-e a Pest megyei 18. századvégi zsidóságnál a férfitöbblet vagy sem, mai, egyelőre még hiányos történeti demográfiai ismereteink mellett eldönteni nem tudjuk. Minél kisebb lélekszámú közösségről van szó, annál nagyobb lehet a véletlen szerepe, de nem akarjuk megemlítetlenül hagyni, hogy a gyömrői zsidók 1848. évi, a függelékben közölt névszerinti összeírása is erős: 57,4%-os férfitöbbletet mutat, amely éppen az ifjabb, 0—17 éves korosztályon belül a legélesebb[5]. Analóg esetként rámutathatunk arra is, hogy egy Buda-környéki német telepes faluban folyó vizsgálatok 1771-ben ott is 52,9%-os férfitöbbletre derítettek fényt. Úgy az utóbbi lakosságnál, mint a 18—19. századi zsidóságnál expanzív, szapora közösségekről van szó.

1832—1836—1837. évi összeírásoknál: Summás táblázat Tek. N. Pest Vármegyében kebelezet nemtelenek öszveirásáról ...ik esztendőre;

1834. évi összeírásnál: Summás táblázat Tek. N. Pest Vármegyében kebelezett nemzetek öszveirásáról;

1835. évi összeírásnál: Summás táblázat Tek. N. Pest Vármegyében kebelezett nemzeteknek öszveirásáról;

1837/38. évre: Summás táblázat, mellyben a Nép 1837/8-dik esztendei öszveirása kimutattatik;

1841/42. évre: Summás táblázat, mellyben tek. Pest Pilis Solt megyének 1841/2-dik évben összeírt Nép száma kimutattatik.

[5] Izraeliták névsora, Gyömrő. 1848; Pest megyei lt. CC. I. 58.

Összefüggésben állhat-e ez a körülmény a mutatkozó férfitöbblettel, ez idő szerint még feltevésnek sem mondható.

A mutatkozó férfitöbblet kérdésére azért tértünk ki bővebben, hogy megindokoljuk: az 1804—1841/42. közti összeírások létszámának kiegészítésénél talán akkor követjük el a legkisebb hibát, ha a férfiakéval azonos számú nőt veszünk számításba. A kisebb létszámú településeknél — külön-külön tekintve — adott esetben természetesen nagyobb különbségeket fedhet el ez az egyöntetű becslés, de a nagyobb területi egységek esetében — járásoknál, megyénél — a hibalehetőség nem haladja meg az 1—2%-ot és pedig a nőlakosság javára, tehát valamivel több nőt kalkuláltunk, mint amennyi valójában volt. A szóbanforgó összeírások számadatainak kiegészítésénél ezen meggondolás értelmében jártunk el: a kimutatott férfilakossággal egyenlő számú nőlakosságot vettünk tekintetbe.

Más — és feltétlenül megtárgyalandó — kérdés a felhasznált összeírások megbízhatósága. A 18. század első felében készült zsidó összeírások adatainak precizitásához aligha férhet kétség. Kis létszámú, könnyen áttekinthető közösségekről volt szó, amelyek tagjait e célra kiküldött biztosok név szerint írták össze.

Nem volt — és nem is lehetett — ugyanez az alkalmazott technika az 1784/85. évi, valamint az 1804—1841/42. közti népösszeírásoknál, amelyek a lakosság egészét ölelték fel, bár a hangsúly a kormányzat részéről a fegyver- vagy legalábbis munkabíró férfilakosság felmérésén nyugodott.

Nem voltak még kidolgozva a modern statisztikai módszerek, nem volt meg a megfelelő apparátus. Az az apparátus, amelyre a népösszeírások foganatosítása rá volt bízva, nehézkes volt és terhesnek, vagy éppen feleslegesnek tekintette feladatát. Pest megye különben is általában a „renitens" megyék közé tartozott, amely nem szívesen hajtotta végre a bécsi utasításokat. A népösszeírások nem egyetlen napra időzítve készültek, mint a mai népszámlálások, hanem lassacskán, folyamatosan és, ami talán a legnagyobb baj, az előző évi összeírás adataira támaszkodva vagy éppen több év előttiére. A pesti járásban 1817-ben az 1816. évi összeírás adatait ismételték meg minden változtatás nélkül, 1829-ben az 1826. évit, a solti és pilisi járásban 1830-ban az 1828. évi összeírásra nyúltak vissza, de ezt a módszert a kecskeméti járás emelte tökélyre: 1824-ben, 1826-ban és 1829-ben az 1823. évi, 1825-ben, 1827-ben és 1828-ban pedig az 1821. évi összeírást használta fel változatlan számadatokkal. Nemcsak ezek

a szembeötlő mulasztások keltenek bizalmatlanságot, hanem egyéb, nagyobb időközökben mutatkozó és indokolatlannak tűnő ingadozások is egyes nagyobb területegységek lélekszámában.

Rá kell azonban egyúttal mutatni arra is, hogy a zsidó lakosságnak az egyes települések keretében évről évre kimutatott lélekszámában mutatkozó ingadozásoknak nem csak a felvétel hibáiban lehetett a forrása, hanem tárgyi alapja is volt. Kitűnik ez azokból a korai, név szerinti összeírásokból a 18. század első feléből, ahol megállapítható, hogy a zsidóság hullámzása igen jelentékeny volt. Az 1737. évi összeírást csak kilenc év választotta el az 1746. évi összeírástól; csak példaképpen említjük meg, hogy az 1737. évi hat aszódi és három domonyi zsidóból csak eggyel-eggyel találkozunk megint az 1746. évi összeírásban. Isaszegen 1737-ben hét zsidó családfő van összeírva, 1746-ban csak egy és ez utóbbi: Slézinger Ábrahám, 1737-ben Sápon lakott. Számtalan példát lehetne még felhozni és ahol később, már a 19. századból ismétlődő összeírás áll rendelkezésünkre, megállapítható, hogy a hullámzás később is erőteljes volt és egyáltalán nem korlátozódik a bevándorlás utáni kezdeti időszakra.

Minél nagyobb az egység, amelynek a lélekszámáról szó van, annál nagyobb a hibalehetőség, annál nehezebb volt a primitív módszerekkel az ide-oda költöző, hullámzó lakosság számbavétele. A lakosság hullámzása ugyanis távolról sem korlátozódott a zsidókra, hanem — a városi lakosságról nem is beszélve — ugyanúgy jellegzetessége a földművelő lakosság alsó, zsellérrétegének is. Ezt mindenki sajnálattal észleli, aki történei demográfiával foglalkozik, mert rendkívül megnehezíti a demografus munkáját.

A kisebb közösségekre vonatkozó adatokat feltétlenül megbízhatóbbaknak tartjuk még akkor is, ha a nagyobb közösségek számadatai hibásak. A kisebb, egy vagy néhány családból álló zsidó közösség — de ugyanez vonatkozik például a diasporában élő görögökre is — sokkal könnyebben áttekinthető volt, mintsem hogy nagyobb hibalehetőségre adott volna alkalmat. A nagyobb zsidó településeknél már észlelhetők gyanús, feltűnő hirtelen ingadozások, nem beszélve arról, hogy néha egyszerűen kimaradtak egy-egy település számadatai (pl. Gyón, Galgagyörk: 1831). Tétényben, ahol 1816-ban 64 főnyi zsidó férfi van kimutatva, 1817—1818—1819-ben egyetlen zsidó sem lett volna, míg 1820-ban ismét volt immár 68.

Az ilyen természetű hibák orvossága az összeírások folytonossága 1816 és 1841/42. között. Az egyes összeírásokban lehetnek az egyes

településekre vonatkozólag hanyagság okozta hibák, de az évről évre feltüntetett számadatok meggyőződésünk szerint mégis helyesen tükrözik a trend-vonalat, amelynek irányában a kisebb-nagyobb közösség lélekszáma halad.

Van még egy sajátos hibaféleség, amely csak az 1832. és 1834. évekre vonatkozik. Ebben a két évben az összeírásból ki vannak hagyva a 40 éven felüliek. 1832-ben ez a körülmény erőteljes csökkenést, az összlélekszám visszaesését eredményezi, míg az 1834. évi összlétszám nagyjából az előző és következő évek színvonalán mozog és ez azt a benyomást kelti, hogy a 40 éven felüliek számát hozzácsapták leginkább talán a 17—40 éves nőtlenek-özvegyek csoportjához. Mivel minden járásban egyformán jártak el, esetleg felsőbb utasításra történt a 40 éven felüliek, mint fegyverforgatás és közmunka szempontjából már kevésbé szóbajövő korosztály kihagyása; ezt az utasítást aztán itt így, amott úgy vitték keresztül legjobb belátásuk szerint.

Pest megye zsidó népességének múltját azon közigazgatási beosztás alapján tárgyaljuk, amely a múlt század első felében érvényben volt. A megyének ekkor öt járása volt: a pilisi, váci, pesti, solti és kecskeméti. A pilisi járás az egykori Pilis megye területét foglalta magában: a Duna jobb parti részt a két szigettel, a Csepel-szigettel és a Szentendrei-szigettel. A solti járás a régi Solt megye területe, a fennmaradó három járás képezte a szorosabb értelemben vett régi Pest megyét. Mivel az 1784/85. években a megye még csak négy járásra oszlott, amennyiben a pesti járást csak ezután hasították ki részben a váci, részben a kecskeméti járás területéből, az ez évi összeírás adatait átszámítottuk a későbbi járási beosztásnak megfelelően. Bár az 1867 utáni megyereform, elsősorban a kiskun területek bekebelezése révén, lényeges változásokat hozott magával, a még e század folyamán is érvényben volt újabb járási beosztás mégis nagy mértékben igazodott a régihez. A történelmi pilisi járás területéből alakult ki a későbbi pomázi és biai járás, valamint a ráckevei járás Csepel-szigeti része, a váciéból a gödöllői, aszódi és váci járás, a pestiéből a dabasi, gyömrői és monori járás, a soltiéból a dunavecsei, kiskőrösi és kalocsai járás, végül a kecskemétiéből az abonyi és nagykátai járás, valamint Kecskemét város területe.

A zsidók lakta településeket, lélekszámuk alapján, három típusra bontottuk, amelyeket „A", „B" és „C" típusnak nevezünk. Az utóbbi az egynéhány családot magában foglaló település, legfeljebb 50 lélekszámmal. A „B" típusú települések általában 50—150 lélekszámúak

és az átmenetet képezik az „A" típushoz, amelynek képviselői agglomerációnak nevezhetők, a zsidóság tömörüléseinek, olyan helyeken, ahol ezt a körülmények megengedték. Az agglomeráció nem magyarországi specialitás és itt is, mint mindenütt, tükrözi a zsidóság kitaszítottságát, tűrt voltát. Nem ott alakultak ki, ahol célszerű lett volna, gazdaságilag forgalmas központi helyeken, nagy útvonalak mentén, hanem ott, ahol egy-egy földesúr mintegy védőszárnyai alá vette a zsidóságot. Pest megyében típusos példái az agglomerációknak: Tinnye és Zsámbék a pilisi, Domony és Pécel a váci, Apostag a solti járásban, távol a forgalomtól, az útvonalaktól.

Az agglomerációk, az „A" típus képviselői, 1784/85-re kialakulva tűnnek fel annak a félszázadnak az elmúltával, amelyre vonatkozólag nincsenek közelebbi adataink. Óbuda már 1736-ra kialakult agglomeráció, Zsámbék ugyanekkor már „B"-típusú és Aszóddal együtt a legjobb úton van, hogy agglomerációvá váljék. Általában csak azokat a helyeket kezeltük „A"-típusúakként, amelyek már 1784/85-ben, de legkésőbb a századforduló idején ilyeneknek minősíthetők. A 19. század harmadik évtizedétől kezdve azután több zsidó település eléri az „A"-típus szintjét lélekszám tekintetében, de ez már más folyamatnak tekinthető, csakúgy mint a „B"-típusú települések megszaporodása.

Óbuda kivételével, amely mégis csak „oppidum" volt, a városok és városiasabb helyek mereven elzárkóztak Pest megyében a zsidók befogadása elől. Pesten és Budán a zömében német eredetű polgárság volt az elzárkózás mozgatója, másfele pedig a görög kereskedők, akik a legforgalmasabb városokban hozták létre telepeiket és ez idő tájt még a kezükben tartották a kereskedelem jó részét. Kálmán Ödön munkájából tudjuk, hogy még a 19. század közepén is milyen szívós utóvédharcot folytattak a Jászságban a zsidóság ellen[6]. Biztosra vehető, hogy Vácott, ahol az 1736-os adatok szerint kedvezően indult a zsidóság letelepedése, ugyancsak a 40-es évek vége fele érkező görögök, vagy inkább cincárok, tették nehézzé a zsidóság helyzetét, miután 1749-ben szabadalomlevelet kaptak Althann püspöktől, majd pedig az 50-es évek végén szerződést kötöttek Migazzi püspökkel[7].

[6] Kálmán Ödön: *A zsidók letelepülése a Jászságban.* Budapest, 1916.

[7] Karcsú Antal Arzén: *Vácz város története.* I—IX. Vác, 1880—88.

Tény, hogy egészen a múlt század közepéig csak kisszámú zsidót találunk Vácott.

A függelék I-ben az egyes járásokat táblázatban mutatjuk be, amelyben a történelmi járás valamennyi községét felsoroljuk, tekintet nélkül arra, volt-e zsidó lakosa vagy sem, továbbá mindazokat a pusztákat, amelyeknek volt zsidó lakosa; utóbbiak száma egyébként nem nagy. A községek nevét mai alakjában használjuk, nem úgy, ahogy összeírásainkban szerepelnek és felsorolásuk sorrendjét is a ma használt nevek szabják meg. Függelékben hozzuk a teljes forrásanyagot az összeírások sorrendjében minden helységről, amelynek a tárgyalt időszakban zsidó lakosa volt és itt zárójelben feltüntetjük azt a névalakot, amellyen a helység az összeírásokban szerepel. (Függelék II.)

Miután 1804. és 1841/42. között 25 összeírásból merítettünk adatokat, a népesedésben bekövetkezett változások áttekinthetőségét csökkentette volna, ha táblázatainkban, grafikonjainkban minden egyes összeírás adatát feltüntetnők. Az összeírások nem tették lehetővé, hogy kerek 10 éves periódusokat alakítsunk ki. Ezért — hogy minden évtized nagyjából egyforma időközökben legyen képviselve — az 1784/85. év adatai mellett az 1804., 1816., 1825., 1834. és 1841/42. évi összeírások számadatait vettük alapul.

1. PILISI JÁRÁS

Az 1736—1737. évi zsidó összeírásokból kitűnik, hogy Pest megye akkori zsidó lakosai egy óbudai és egy isaszegi lakos kivételével északnyugat és nyugat felől vándoroltak be; elsősorban Morvaországból és Magyarország északnyugati-nyugati vármegyéiből, kisebb számban Csehországból, Ausztriából és akadt egy, aki Rómából származott. A két fentemlített kivétel volt lengyelországi eredetű.

Ilyen körülmények között nem meglepő, ha a Bécsből Budára vezető fontos útvonal és postaút mentén fekvő pilisi járásban találjuk a megyében a legkorábbi zsidó telepeket: Pilisvörösváron és Óbudán. Egyben egész időszakunk alatt itt volt — úgy abszolút számban, mint pedig az összlakossághoz viszonyítva — mindenkor a legtöbb zsidó lakos. A pilisi járás zsidó lakosságának arányszámát az összlakossághoz képest az alanti kis táblázat mutatja:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
4,4%	6,3%	7,2%	7,5%	6,1%	4,9%

Az arányszám 1825-ig fokozatosan emelkedő tendenciájú, ekkor éri el a csúcspontot. Ezután rohamos csökkenést mutat és nem egészen két évtized leforgása alatt visszaesik majdnem arra a szintre, amelyről a 18. század vége felé elindult. Megjegyezzük, hogy az 1784/85. évre a *férfi* és *női* lakosság együttes számát vettük alapul, a többi évekre a zsidó férfilakosság számát állítottuk szembe a járás férfilakosságának összegével.

Lélekszám

Eléggé szépszámú adatunk van a járás zsidó lakosságáról a 18. század első felére is.

1725-ben 15 zsidó családfő volt Pilisvörösváron és Óbudán;

1728-ban számuk 49-re emelkedett és az előbb említett két telephez Zsámbék járul.

Zsámbék zsidó telepeseiről az 1727. évi összeírás megjegyezi, hogy ebben az évben költöztek be. 1728-ban Zsámbék lakossága — a hiányzó leánygyermekek nélkül — 71-re, a leányokkal kb. 90-re tehető, Óbuda zsidósága pedig kb. 110-re. Pilisvörösváron egyetlen egy zsidó van összeírva, aki 1725-ben és 1727-ben Perl néven szerepel, mig 1728-ban Perlproger néven; a „Proger" feltehetően prágai származására utal. 1725-ben még hárman voltak Vörösváron, de ketten, a későbbi óbudai zsidó bíró és fivére, közben beköltöztek Óbudára.

1736—37-re a járás zsidó lakossága kb. 300-ra emelkedik. Vörösvár, mint zsidó telep, időlegesen eltűnik, helyette Tétény bukkan fel 12 lakossal. Zsámbék zsidó lakosainak száma változatlanul 90 körül van, Óbudáé pedig mintegy 200.

1746-ban a helyzet a következő:

Zsámbék	50
Tök	3
Perbál	4
Tinnye	3
Vörösvár	13
Óbuda	200
Budaörs	3
Tétény	31
összesen	307 lélek.

1784/85-ben a pilisi járásban 1157 zsidó férfit és
1146 zsidó nőt mutattak ki,
összesen 2303 lélek.

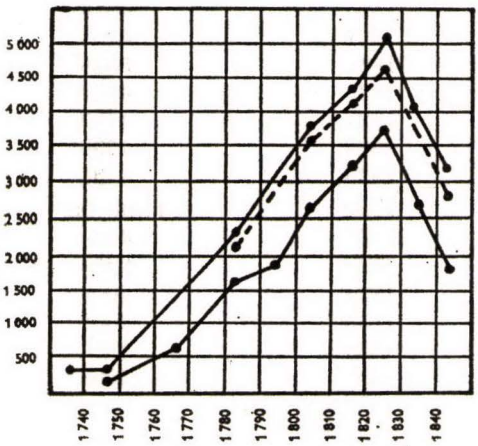
A férfiak aránya 50,2%. Az összlélekszám a továbbiakban a következőképp alakul:

1804	3750
1812	4116
1816	4378
1817	4146
1818	4026
1819	4420
1820	4458
1821	4914
1822	5180
1823	4840
1824	4908
1825	5028
1826	4944
1827	4730
1828	4798
1829	4524
1830	mint 1828
1831	4040
1832	3366
1834	4008
1835	4002
1836	3686
1837	4698
1837/38	3824
1841/42	3136

1784/85-től 1804-ig kb. 1450 fő az emelkedés, ami 63%-nak felel meg, 1804-től 1822-ig nagyjából ugyanennyi abszolút számban, ami 39%-os további emelkedést jelent. Ettől fogva kisebb ingadozásokkal megkezdődik a lélekszám csökkenése és időszakunk végére a pilisi járás zsidó lakosságának száma visszamegy a századforduló előtti szintre. Az 1837. évi lélekszámot összeírásaink azon számadatai közé sorolhatjuk, amelyek indokolt gyanakvást váltanak ki az összeírás precizitása tekintetében, mivel eszerint a lélekszám az előző évivel szemben hirtelen mintegy ezer fővel ugrott volna fel, hogy a rákövetkező évben ismét erősen visszaessen. Ez az 1837. évi számadat jól példázza azt, amit korábban már hangsúlyoztunk: a sok ismétlődő

összeírási adatból adódó általános trend-vonalat nem befolyásolja egy-egy kétségkívül hibás számadat. A trendnek éppen egy ezerrel alacsonyabb összlélekszám felelne meg, de az összeírásban nem egy tévesen beírt végösszeggel állunk szemben, hanem minden egyes korkategória létszáma arányosan van emelve.

A járás zsidósága lélekszámának alakulása jól fedi azt a képet, amelyet a járás összlakosságához viszonyított arányszám változása nyújtott: a múlt század harmadik évtizede közepe tájára esik a zenit, és ezután érzékeny visszaesés következik abszolút számban és arányszámban egyaránt. Az összlélekszám alakulását grafikonon is bemutatjuk:

1. számú grafikon

Település

Az egyes zsidó települések lélekszáma — 1804-től fogva kiegészítve a nők becsült lélekszámával — időszakunk hat említett időpontjában a következőképpen alakul: (lásd a 19. lapon).

A felsorolt községeken kívül egy-két évben volt még zsidó lakos Budakalászon és Szigetbecsén. A 18. század első feléből felhozott adatokból kitűnik, hogy letelepedési kísérlet történt még kezdetben Budaörs, Perbál és Tök falvakban; ezekben időszakunkban többé nem találkozunk zsidó lakossal.

	1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
Bia	8	12	14	18	12	18
Csobánka	—	—	4	6	10	16
Dunabogdány	7	18	14	—	—	4
Nagytétény	99	92	128	156	206	244
Óbuda	1649	2628	3238	3716	2728	1860
Páty	5	6	10	16	22	28
Pilisszántó	—	—	—	—	6	—
Pilisszentiván	5	6	30	34	32	62
Pilisvörösvár	155	274	326	314	226	206
Pomáz	—	—	—	78	94	46
Ráckeve	—	—	—	10	16	8
Szentendre	—	—	—	—	10	30
Szigetcsép	—	14	10	6	6	4
Szigetmonostor	—	8	—	—	—	—
Szigetszentmiklós	—	10	10	8	10	4
Szigetújfalu	—	4	4	8	—	—
Tahitótfalu	—	8	6	8	—	—
Tinnye	76	198	154	234	280	350
Torbágy	7	8	10	—	—	—
Tököl	4	8	8	10	10	12
Törökbálint	—	10	6	6	10	12
Visegrád	5	8	6	—	—	2
Zsámbék	283	426	406	400	332	226

A zsidók lakta községek száma időszakunkban tehát így alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
12	18	18	17	17	18

Ez a számsor a kezdeti emelkedés után stagnálást mutat.

Különösen feltűnő a pilisi járás zsidólakta községeinek alacsony száma, ha azt a táblázatot vesszük szemügyre, amelyben a járás valamennyi községe fel van sorolva, annak megjelölésével, hogy 1784/85-ben, valamint az 1804. évvel kezdődő 25 összeírás szerint volt-e zsidó lakosa vagy sem. A járásnak 45 községe volt, ebből 20 községben (44%) az egész időszak folyamán nem volt zsidó lakos. E 20 községből 15 sváb falu: Albertfalva, Békásmegyer, Budafok, Budajenő, Budakeszi, Budaörs, Csepel, Nagykovácsi, Perbál, Pesthidegkút, Pilisborosjenő, Solymár, Szigetszentmárton, Telki és Üröm. Igen valószínű, hogy e falvak sváb jellege és a zsidók távolmaradása között volt összefüggés.

Ugyanekkor van néhány sváb község, amelyben nagylétszámú zsidó település volt jelen. Ilyen Nagytétény és Pilisvörösvár, ellenben Óbuda és Zsámbék csak látszólag, amennyiben a sváb lakosság mindkettőben csak másodlagos. Az 1728. évi országos összeírás[2] szerint Óbuda „ab antiquo populosa", amit úgy kell értenünk, hogy ősi református magyar lakossága átvészelte a török időket és Buda ostromát, vagy legalábbis visszatért régi lakhelyére. Zsámbékon — ami Buda környékén szokatlan jelenség — római katolikus magyarok az első lakosok, akik mellé a zsidók és svábok szinte egyidejűleg települnek, amennyiben előbbiekről tudjuk, hogy 1727-ben érkeztek, utóbbiakat pedig az 1728. évi összeírás „neo-impopulati"-nak nevezi. Nyilvánvaló, hogy a Zichyek időzített programmal terjedelmes budakörnyéki birtoktömbjükön Zsámbékon igyekeztek — tegyük hozzá, sikerrel — egy második centrumot kialakítani.

Az agglomerációk: Óbuda, Pilisvörösvár, Zsámbék, majd a századforduló körüli időtől Tinnye. Számadatainkból kitűnik és a grafikon megfelelő görbéje is szemléltetően mutatja, hogy a pilisi járás zsidó lakosságánál az agglomerációknak preponderáns szerepe volt. Az a keskeny sáv, amely a grafikonon az összlélekszám és az agglomerációk görbéje között mindvégig fennmarad, képviseli a „B" és „C" típusú települések lakosságát. Táblázatba foglalva a hat kiválasztott időpontra vonatkozólag a különböző típusú települések lélekszámát és arányát, az alanti kép adódik:

Év	Összlélekszám	„A"		„B"		„C"	
1784/85	2303	2087	90,5%	175	7,5%	41	2,0%
1804	3750	3526	94,0%	92	2,5%	132	3,5%
1816	4378	4124	94,0%	128	3,0%	126	3,0%
1825	5028	4664	93,0%	234	4,5%	130	2,5%
1834	4008	3566	89,0%	300	7,5%	142	3,5%
1841/42	3136	2742	87,5%	168	5,5%	226	7,0%

Mig az agglomerációk lélekszáma 1825-ben tetőzik, százalékarányuk már 1816-ban eléri a csúcspontot és ettől fogva csökken.

Bármily csekély is a „C" típusú települések lélekszáma a mindenkori összlélekszámhoz viszonyítva, mégis az egyetlen kategória, amely fokozatos emelkedést mutat: a kis települések zsidó lakosságának

száma időszakunk folyamán ötszörösére emelkedik, szemben a másik két kategóriában mutatkozó visszaeséssel. Mivel aligha lehet kétséges, hogy a pilisi járás érzékeny lélekszámcsökkenését a 20-as évektől fogva elvándorlás okozta, megállapítható hogy ez az egyébként csekélyszámú „C" típusú települést nem érintette.

Az agglomerációk közül nem csak megyei, hanem országos viszonylatban is kiemelkedik Óbuda. Büchler Sándor kutató munkájának köszönhető, hogy Óbuda zsidóságára vonatkozólag több olyan időpontból is vannak lélekszámadataink, amikorra egyéb forrásból felhasználható összeírás nem áll rendelkezésre. Ezen adatok kombinálásával az óbudai zsidóság lélekszámának alakulása a következő képet adja:

1736—37	kb.	200	(43 család)
1746	kb.	200	(40 család)
1752	kb.	300	(59 család)
1767	kb.	550	(109 család)
1784—85	kb.	1650	(320 család)
1794	kb.	1900	(382 család)
1803	kb.	2630	(527 család)

Grafikonunk megfelelő görbéjén is szemlélhető az óbudai zsidó lélekszám növekedése: 1752—1767 között, 15 év alatt majdnem megduplázódik, 1767—1784 között pedig megháromszorozódik. Az 1746—1752 között mutatkozó szaporulat zöme a Budáról 1746-ban elűzött zsidókra esik, akik az 1746. október 10-én kelt megyei összeírásban még nem foglaltatnak, dacára annak, hogy a Budáról való távozásnak szeptember 8-ig meg kellett történnie és sokan nem is várták be ezt az időpontot. Nem lehet kétséges, hogy a többi feltüntetett időpont közötti lélekszámnövekedés, még az olyan kisebb mérvű is, mint amely 1784—1794 között mutatkozik, csak erőteljes bevándorlás következménye lehetett. A bevándorlók származási helyére vonatkozólag Büchler ezt írja: „túlnyomólag magyar származásúak voltak, cseh és morva telepeseket is nagy számmal találunk a hitközségben, aránylag kevés sziléziai, német és lengyel eredetűt"[8]. Így tehát a bevándorlás iránya a 18. század végefelé sem változott, csupán annyiban, hogy immár természetszerűleg több volt a bevándorlók közt a magyarországi.

[8] Büchler Sándor: *A zsidók története Budapesten a legrégibb időktől 1867-ig.* Budapest, 1901.

Zsámbék kezdettől fogva „B" típusú, 1784/85-ben pedig már „A" típusú település. Vörösvár eleinte nem indult ily lendületesen, de 1784/85-re szintén tekintélyes „A" típusú településsé vált, mig Tinnye a századforduló körül éri el ezt a szintet. Tanulságos a zsidóság arányának szemléltetése a négy agglomeráció összlakosságához viszonyítva: (lásd a 23. lapon).

Különösen magas az óbudai zsidóság aránya, amely a zenit időpontjában eléri a 44,7%-ot. Zsámbékon az arány 9—15%, Vörösváron 11—20% között mozog és mindkét helyen 1816-ban éri el a csúcspontot. Az abszolút számok tekintetében Vörösváron 1821-ben van a tetőzés, mig Zsámbékon a helyzet úgy alakul, hogy 1822-ben van egy alacsonyabb (248 férfi) és 1828-ban egy magasabb (276 férfi) csúcs. Ezen időpontokat követőleg az általános járási trend érvényesül és megkezdődik a lélekszámcsökkenés. Érdekes módon ezalól Tinnye kivételt képez: itt fokozatosan emelkedik időszakunk végéig mind az abszolút lélekszám, mind pedig az összlakossághoz viszonyított arány, amely végül is eléri a 28,5%-ot.

A többi települések közül Tétény visszamaradt a fejlődésben: 1784/85-ben „B"-típusúként tűnik fel és csak 1824-ben éri el az agglomerációszintet.

1825-ben — a szokásos korrekcióval —	156
1834-ben	206
1841/42-ben	244

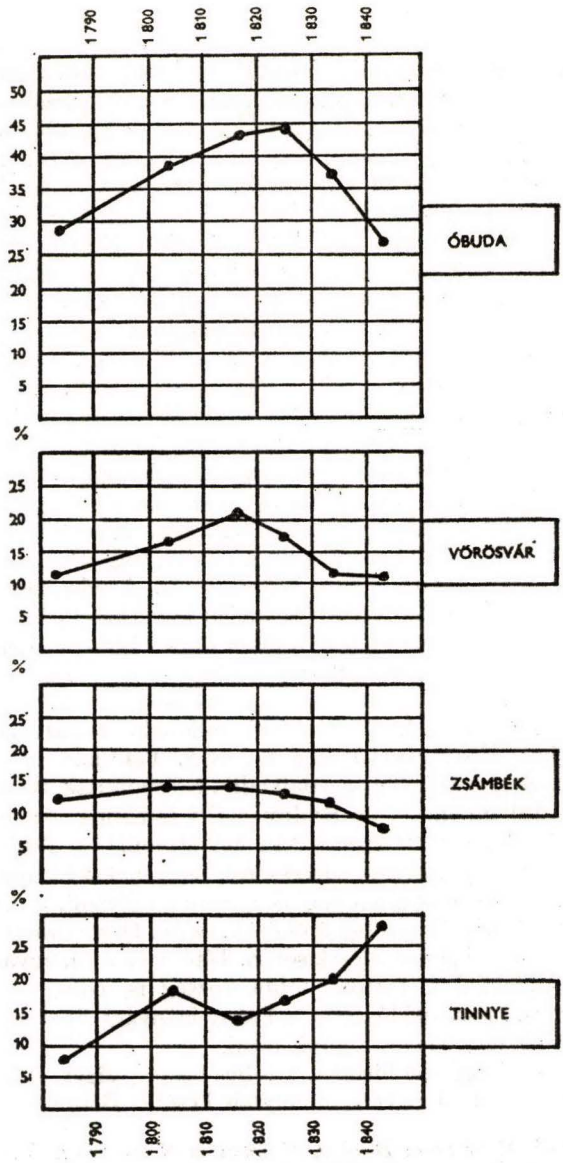
zsidó lakosa van, lélekszáma tehát emelkedő tendenciájú, mint Tinnyéé.

Még egy község van a járásban, amely 1819-től „B"-típusú: Pomáz, a Wattay—Teleki birtoktest központja. 1819-ig egyáltalán nem volt zsidó lakosa, de ebben az évben már 78-ra tehető a számuk, 1825-ben ugyanennyi, 1834-ben 94, 1841/42-re — talán csak átmenetileg — visszaesik 50 alá.

A „C"-típusú települések településenkinti átlagos lélekszáma időszakunk hat időpontjában a következő képet mutatja:

1784/85	kb. 6	(7 helységben)
1804	kb. 10	(13 helységben)
1816	kb. 10	(13 helységben)
1825	kb. 12	(11 helységben)
1834	kb. 13	(11 helységben)
1841/42	kb. 19	(12 helységben)

és határozottan emelkedő tendenciájú.

2. számú grafikon

Járásaink birtokviszonyai is jelentékeny befolyással voltak a zsidóság elhelyezkedésére és területi eloszlására. A pilisi járásban kialakult egy nagy Zichy-birtoktest, Óbuda központtal és Zsámbék másodlagos súlyponttal. Az a körülmény, hogy a két legnagyobb agglomeráció ezen a birtoktesten belül alakult ki, már maga eléggé bizonyítja, hogy a Zichyek felkarolták a zsidóságot. A birtoktest többi községében vagy volt néhány zsidó család (Szentendre, Dunabogdány) vagy egyáltalán nem volt a zsidóság képviselve (pl. Budakeszi). Óbudán és a Zichy-uradalom többi helységében akkor sem romlott a zsidóság helyzete, amikor az 1766-ban koronauradalommá vált.

A Zichy-birtoktesttől északra volt a Wattay-, később Teleki-birtokkomplexus, amelynek központjában, Pomázon, 1819-ben jelennek meg a zsidók, kezdettől fogva nagyobb számban. A birtoktest többi falvaiban csak a nem-sváb falvakban volt néhány zsidó család. A két nagy birtoktest körül és közepette különböző szerzetesrendek birtokai voltak: ezek közül Vörösváron alakult ki, mint láttuk, nagyobb zsidó település, ahol az 1727. évi egyetlen zsidó lakos, még a pesti domonkosoknak fizette a taksát, mig a következő évben már Eszterházy József volt a földesúr (2). A település lendületes fejlődése az új földesúr birtoklása idején következett be.

Nagytétény abban az időben, amikor ott — 1728 és 1736 között — az első zsidók letelepednek, Száraz György és neje, Daróczy Katalin birtoka[9]. Száraz Györgynek az ismeretlenség homályából kiemelkedő és a bárói rang megszerzésével beteljesedő életpályája 1733-ban ér véget halálával; ezután még tíz évig, 1743-ban bekövetkezett haláláig az energikus özvegy gazdálkodik. Leányuknak, Rudnyánszky-né, Száraz Juliannának és a Rudnyánszky-leszármazóknak egy ideig még sikerült Száraz György törekvései értelmében Tétényt, amely eredetileg a Paksy-leányági successorok nagy paksi birtoktömbjének volt része, teljes egészében a maguk részére megőrizni, a század végén azonban megkezdődik a többi örökösök, az ún. Daroczianusok behatolása véget nem érő pereskedések során. Tétény ezután, ugyanúgy mint a paksi uradalomhoz tartozó többi község is, compossessoratussá vált. A Duna menti zsidóság és a Paksy-leányági successorok viszonyára később még vissza fogunk térni.

Savoyai Jenő egykori birtoka, a teljes Csepel-sziget, szőlőhegyével, a Promontoriummal együtt, amelyből később Budafok (és Albert-

[9] Geszti Eszter: *Daróczy Katalin és Nagytétény*. Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei. VI. 1963. 39—52.

falva) lett, Mária Terézia veje, Albert szász-teschenі herceg tulajdonába került és még a múlt század elején is az övé volt. A községek számát tekintve, ez a hatalmas uradalom a pilisi járásnak több mint negyedét tette ki (45 községből 12). A községek felében (Albertfalva, Budafok, Csepel, Lóré, Makád, Szigetszentmárton) egész időszakunk folyamán nincs egyetlen zsidó lakos sem. 1784/85-ben összesen 4 zsidó volt az uradalom területén Tökölön, 1841/42-ben pedig négy községben 20. Száraz számadataink magukban véve is bizonyítják a zsidóság 1755. évi felterjesztésének jogosultságát, amelyben a Helytartótanácsnak többek között elpanaszolták, hogy a Csepel-szigetre és a ráckevei uradalomba nem bocsáttattak be[8]. A beadvány többi pontja is nagyon tanulságos a zsidóság akkori helyzete szempontjából; ezek közül itt csak arra a pontra kívánunk rámutatni, amely szerint „azon helységekben, hol görögök béreltek üzleteket, nem kereskedhettek és nem járhattak azokba."

Röviden összefoglalva a pilisi járás zsidó népesedési képét időszakunk folyamán: a múlt század huszas éveiig erőteljes, lendületes fejlődés mutatkozik, ezt időszakunk végéig nagy visszaesés követi. Az agglomerációk aránytalanul nagy szerepet játszanak a járás zsidósága keretében, ami az óbudai zsidó település nagy számbeli súlyának a következménye.

2. VÁCI JÁRÁS

Lélekszám

A járás zsidó családfőinek száma 1725-ben 8, 5 községben: Aszód, Galgagyörk, Rákoscsaba, Vác és Vácrátót;

1728-ban 9, 2 községben: Aszód és Isaszeg, ami 30—40 léleknek felel meg.

1737-ben 82 zsidó személyt írtak össze 5 községben: Acsa, Aszód, Domony, Isaszeg, Pécel;

1746-ban 115 zsidó személyt 9 községben: Acsa, Aszód, Domony, Galgagyörk, Iklad, Isaszeg, Pécel, Sződ és Zsámbok.

1784/85-re az összlélekszám 907-re ugrik; ezalatt a kerek 40 év alatt tehát, amelyre részletes adataink nincsenek, a zsidóság száma a járásban az 1746. évi lélekszámnak kb. nyolcszorosára növekszik. A zsidók által lakott helységek száma ugyanezen idő alatt 14-re

emelkedik, szemben az 1746. évi 9 helységgel. Ez a közel félévszázad tehát erőteljes gyarapodás időszaka.

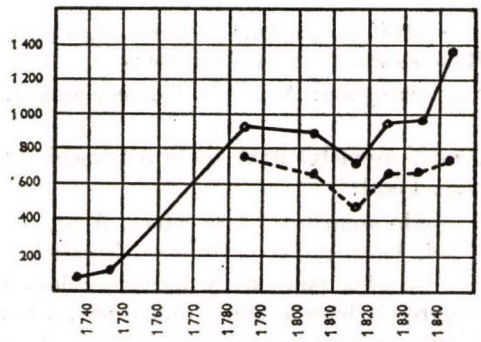
Ezzel szemben a továbbiakban a lélekszám alakulása távolról sem ily dinamikus, bár a zsidólakta helységek száma erősen megnő:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
14	29	27	33	29	36

A lélekszám hullámzik, stagnál, sőt időnkint vissza is esik és lényegében csak 1834-től jelentkezik meggyőző emelkedés, amely a két utolsó népösszeírás közti időben azután meredekké válik:

1804	876	1823	886	1831	888
1812	696	1824	1004	1832	738
1816	726	1825	966	1834	978
1817	758	1826	926	1835	1062
1818	716	1827	896	1836	1068
1819	746	1828	916	1837	1036
1820	848	1829	944	1837/38	1028
1821	942	1830	936	1841/42	1382
1822	928				

Az összlélekszám alakulása — a bevezetésben közölt évekre — grafikonban ábrázolva a következő képet nyújtja:

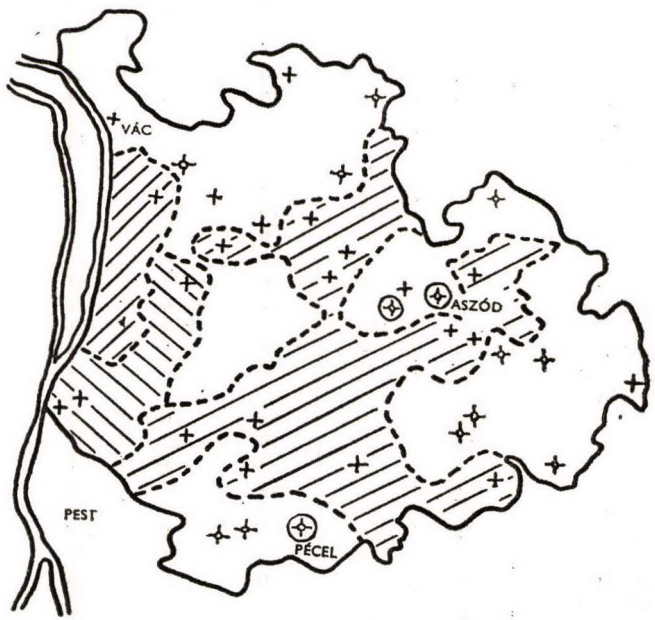

3. számú grafikon

Az összlélekszám hullámzása és stagnálása jól megmutatkozik akkor is, ha az említett hat időpontra vonatkozólag kiszámítjuk a zsidóság lélekszámának arányát az összlakosságéhoz viszonyítva:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
1,9%	1,7%	1,7%	1,9%	1,8%	2,5%

A zsidó lakosság számának aránya az összlakosságéhoz viszonyítva csak a két utolsó időpont között mutat meggyőző emelkedést.

Sűrűbben dokumentált korszakunk kezdő és befejező időpontjára térképen is bemutatjuk a zsidók által lakott helységeket (1784/85: °, 1841/42: +, a nagy karikával jelölt helységek az „A"-típusú települések: agglomerációk.)

1. számú térkép

A zsidó településeknek a térképen látható elhelyezkedéséből adódó tanulságokkal következő fejezetünkben foglalkozunk, amelyben a települési viszonyokat tárgyaljuk.

Település

Az egyes zsidó települések lélekszáma — 1804-től kiegészítve a nők becsült lélekszámával — az említett hat időpontban a következőképpen alakul:

	1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
Acsa	34	16	10	20	10	34
Aszód	395	300	154	274	280	252
Bag	—	6	—	6	6	12
Boldog	—	2	10	—	8	6
Cinkota	—	14	6	10	—	—
Csomád	—	—	—	—	—	10
Csömör	—	4	14	2	—	10
Csővár	—	6	12	12	8	10
Dány	—	6	4	4	4	8
Domony	192	192	130	180	224	262
Galgagyörk	10	16	26	36	58	98
Galgahévíz	3	6	6	16	12	8
Galgamácsa	—	6	—	6	12	4
Hévízgyörk	—	6	4	8	4	6
Iklad	—	4	4	4	6	4
Isaszeg	—	12	10	16	12	10
Kartal	—	6	6	8	8	10
Kerepes	—	8	2	6	10	10
Nagytarcsa	—	4	6	4	4	10
Őrszentmiklós	—	6	—	6	—	2
Pécel	199	168	198	214	184	228
Rákoscsaba	7	6	32	8	14	10
Rákoskeresztúr	5	14	6	8	—	12
Rákospalota	—	—	—	—	—	10
Sződ	—	—	18	10	8	8
Tura	22	20	16	12	18	12
Valkó	4	6	2	8	8	22
Vác	—	—	14	26	4	62
Vácbottyán	—	—	—	—	—	2
Vácduka	5	—	—	4	4	6
Váchartyán	—	—	—	4	16	8
Váckisújfalu	—	2	6	2	2	4
Vácszentlászló	5	6	—	6	12	10
Verseg	24	18	16	32	28	60
Zsámbok	2	6	8	4	6	12
Zsidó	—	10	6	6	8	4
Puszták						
Alsópenc	—	—	—	4	—	—
Újpest	—	—	—	—	—	146

A felsorolt 38 helységen kívül még két helyen (Kisnémedi, Veresegyház) volt egy-egy évben csekély számú zsidó lakos.

A járás 47 községéből (a pusztákat figyelmen kívül hagyva) 9-ben (19%) nem mutatkozik az egész időszak folyamán zsidó lakos.

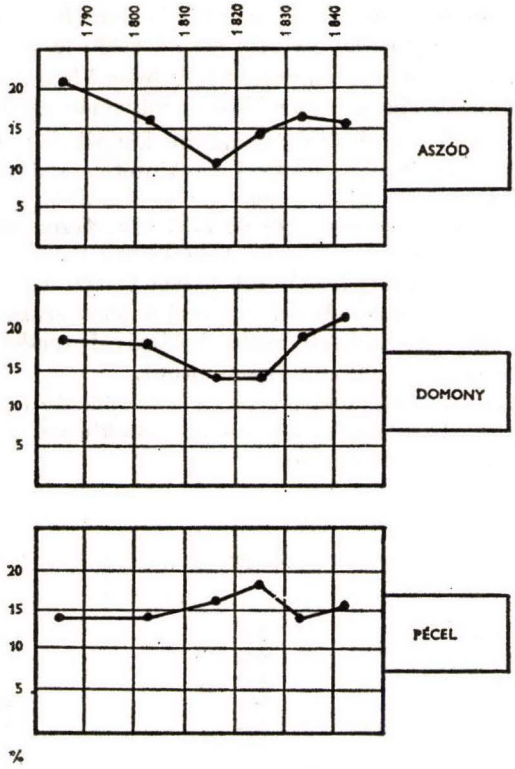
A kimutatásból szembeötlő, mennyire kiugrik három település: Aszód, Domony és Pécel, a lélekszám tekintetében. Járásunkban ez a három „A"-típusú település: agglomeráció alakult ki, közülük Aszód 1725-ben tűnik fel, Domony és Pécel 1737-ben. Aszód szinte végig a legjelentékenyebb marad; Domony 1841/42-ben valamivel megelőzi. Pécel a harmincas évekig a második helyet tartja, aztán visszaesik. Érdekes körülmény, hogy Aszód és Pécel a jelen század harmincas éveiben is, még jelentékeny zsidó kolóniával rendelkezett, míg Domony agglomeráció jellege teljesen eltűnt.

Járásunkban az agglomerációk szerepe a zsidóság összlélekszáma keretében nagy, de — kisebb zökkenőktől eltekintve — fokozatosan csökken, mint az alant látható:

Agglomerációk	*Összlélekszám*	*Arányszám*
1784/85	786	86,6%
1804	660	75,2%
1816	482	66,4%
1825	668	69,1%
1834	688	70,3%
1841/42	742	53,7%

3. számú grafikonunkon — szaggatott vonallal — feltüntettük az agglomerációk összlélekszámát is: jól látható, hogy nagyjából követi a járás zsidósága összlélekszámának ingadozásait, csak éppen az utolsó évtized meredek lélekszámemelkedéséből nem veszi ki részét. Az agglomerációknál nemcsak az összlélekszámhoz viszonyított arány van csökkenőben időszakunk folyamán, hanem abszolút számban is csökkenés mutatkozik.

4. számú grafikonunk bemutatja a zsidóság arányát Aszód, Domony és Pécel községek összlakosságához viszonyítva.
A zsidó lakosság aránya általában 10—22% között mozog az idők folyamán és nem mutat nagyobb kilengéseket.

4. számú grafikon

Az „A"-típusú települések mellett „B"-típusú a múlt század harmincas éveiig nem tudott kifejlődni. 1832-től Galgagyörk lép elsőnek a „B"-települések sorába, a maga 60—100 zsidó lakosával, 1841/42-re pedig Újpest éri el a 140-es, Vác és Verseg pedig a 60-as szintet. Újpest ugrásszerű fejlődése természetesen függvénye Pest város rohamos gyarapodásának.

Miután „B"-típusú települések csak időszakunk végére alakultak ki a járásban, a települések zöme természetszerűleg „C"-típusú. Ezek településenkénti átlagos lélekszáma a hat időpontban a következő képet adja:

1784/85	kb. 11	(11 helységben)
1804	kb. 9	(25 helységben)
1816	kb. 10	(24 helységben)
1825	kb. 10	(30 helységben)
1834	kb. 9	(25 helységben)
1841/42	kb. 9	(29 helységben)

Az átlagos lélekszám ezek szerint igen csekély ingadozásnak volt kitéve.

Bár a járás zsidó lakossága a harmincas évektől erőteljes szaporodásnak indult, a 18. század utolsó negyedében, mint lélekszámkimutatásunkból kitűnik, stagnálni kezdett és ez az állapot mintegy 50 éven át tartott. A stagnálás valószínű főokával munkánk későbbi folyamán fogunk foglalkozni. Mégis rá akarunk itt is mutatni a stagnálás egy másik, feltételezhető eredőjére, amely gyanításunk szerint a 18. század birtokviszonyaiban leli magyarázatát.

A 18. század első felében Grassalkovich Antal, a Mária Terézia alatt nagy karriert befutott államférfi kezén a járás szívében hatalmas birtoktest alakult ki: a gödöllői uradalom 15 községéből kettő: Dunakeszi és Sződ, Vác és Pest között a Duna bal partján különálló komplexust képezett. A két birtoktömb közé ékelődött galántai Fekete György, a másik Grassalkovichéhoz hasonló ívelésű pályán mozgó személyiség, illetve fia, Fekete János tábornok-költő fóti uradalma, amely Csomádtól a — későbbi újpesti — Dunapartig húzódott. A két nagy uradalomtól északra feküdtek a váci püspökség birtokai. Ez a három nagy birtoktest a járás községeinek mintegy felét foglalta magában.

Ha a járásunk tárgyalását bevezető községjegyzéket vizsgáljuk, feltűnik, hogy azok a községek, amelyeknek időszakunkban nem volt zsidó lakosságuk vagy csak a legvégén, szinte kizárólag a három nagy birtoktömbhöz tartoztak. A Grassalkovich-uradalom ugyan fogadott be zsidókat — 15 községéből 13-ban van zsidó —, de ezek a települések, átlagos 5—10 főnyi lélekszámukkal, még a „C"-típusú települések között is szerény helyet foglalnak el. Jellemző, hogy a Grassalkovich-uradalom központjában: Gödöllőn, egész időszakunk folyamán nem volt egyetlen zsidó lakos sem. Dokumentumok nélkül, csak a számadatokban megtestesülő tényeket figyelve is megállapítható, hogy Grassalkovich Antal nem tartozott azon főurak közé, akik a zsidóságot védelemben részesítették. Figyelemre méltó az is,

hogy a Grassalkovich-uradalom területén 1736-ra kialakult két kis zsidó telep: Isaszeg és Kerepes sem fejlődött tovább.

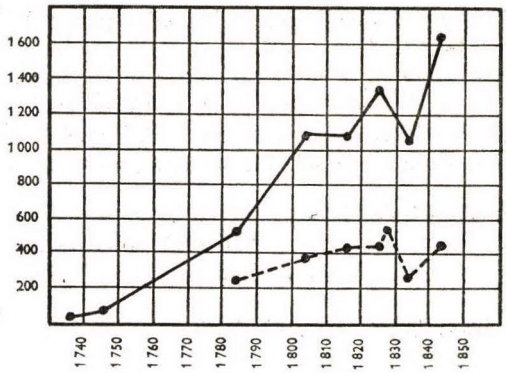
Ugyanez vonatkozik a galántai Fekete-uradalomra is. Központjában Fóton — csakúgy mint Gödöllőn —, az egész időszak alatt nem volt zsidó. Fekete János fiának tönkremenetele után, 1810 körül az uradalom a Károlyiak kezére került, de a helyzet csak a harmincas évek végén változott: akkor tűnnek fel Csomádon, majd Rákospalotán és végül az ehhez tartozó Újmegyer-Újpesten zsidó lakosok. A váci püspökség alá tartozott a legtöbb fennmaradó község: Kistarcsa, Mogyoród, Szada, Püspökhatvan, Püspökszilágy, ahol az egész időszak folyamán nem volt zsidó. Már történt említés arról, hogy magán Vácott sem tudott erőteljesebb zsidó település kialakulni, jeléül annak, hogy a püspökség területén sem talált a zsidóság barátságos fogadtatásra.

A váci járást feltüntető térképünkön látható a Grassalkovich- és a galántai Fekete-uradalom kiterjedése és feltűnik az a körülmény is, hogy mindhárom agglomeráció a Grassalkovich-uradalom határain kívül alakult ki, Aszód és Domony esetében szinte beékelődve az uradalom testébe. Pécelen és Aszódon protestáns vallású urak, Rádayak, Fáyak és Podmaniczkyak nyújtottak védelmet a zsidóságnak, Domonyban pedig az egy falura kiterjedő birtokú Ónody-család.

Igen valószínű tényként állapíthatjuk meg tehát, hogy a zsidóság a váci járásban komoly nehézségekbe ütközött letelepedése során. Ezek a nehézségek abban nyilvánultak meg, hogy a járás felét kitevő három nagy uradalom nagymértékben elzárkózott befogadásuk elől. Ebben a körülményben az összkép: korai kialakulás és kezdeti erőteljes fejlődés után a váci járásban stagnálás következett, melynek okait igyekeztünk kipuhatolni. Időszakunk utolsó évtizedében újólag számbeli gyarapodásnak indult a járás zsidó lakossága.

3. PESTI JÁRÁS

Mindkét eddig tárgyalt járásnak meg volt a zsidó lakosság számának alakulása szempontjából a maga speciális jellege: a pilisi járás visszafejlődő típusúnak mutatkozott, a váci pedig lényegileg stagnálónak. A pesti járás zsidó lélekszámának alakulása hasonlít a váciéhoz, de nagyobb ingadozások tarkítják: nagyobb visszaesések váltakoznak erőteljes növekedés időszakaival. Feltünteti ezt a sajátos fejlődést úgy az itt következő grafikonunk,

5. számú grafikon

mint pedig az a számsor, amely a zsidóságnak a járás összlakosságához viszonyított arányát mutatja be:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
1,5%	2,9%	3,0%	3,0%	2,3%	3,4%

Lélekszám

A fejlődés a 18. század második felében lendületes: 1746—1784 között a zsidóság lélekszáma megtízszereződik, majd 1804-ig megint megduplázódik. Ezután 1816-ig megtorpanás következik, utána 1825-ig erős emelkedés és ezt 1830—1834 között nagy visszaesés követi, amely 1832-ben éri el mélypontját. 1835-től időszakunk végéig a lélekszám ismét felmegy a megelőző szintre, sőt meg is haladja azt. A járás összlakosságához viszonyított százalékos arányszámok szépen tükrözik ezt a hullámzást. Megkíséreljük, hogy az egyes településtípusok számainak analízise útján derítsünk fényt arra, hol mutatkoznak leginkább ezek az ingadozások.

Mindenekelőtt azonban az időszakunkat megelőző fél évszázad viszonyaira vetünk egy pillantást:

1725-ben volt egy faluban (Dunaharaszti) 2 családfő,
1728-ban két faluban (Dunaharaszti, Tápiósáp) 6 családfő,
1737-ben 22 főnyi zsidó van összeírva Gombán, Maglódon és Tápiósápon;

1746-ban 53 fő zsidó van összeírva hét községben: Alberti, Bénye, Gyömrő, Irsa, Maglód, Ócsa és Tápiósáp. Ekkor már kezdenek — egyelőre szerény keretek között — kialakulni a későbbi nagyobb zsidó települések körvonalai. Származáshelyüket tekintve, az 1737-ben jelenlevők közül a gombai lakos budai születésű, a többiek Morvaországból, Csehországból, ill. Nyugatmagyarországról jöttek.

1784/85-ben a pesti járásban	284	zsidó férfit
	245	zsidó nőt mutattak ki,
összesen	529	lélek.

A férfiak aránya 53,7%. A továbbiakban az összlélekszám a következőképpen alakult:

1804	1078	1822	1358	1830	1312
1812	1232	1823	1338	1831	1112
1816	1086	1824	1448	1832	1028
1817	mint 1816-ban	1825	1366	1834	1064
		1826	1520	1835	1502
1818	1142	1827	1582	1836	1480
1819	1168	1828	1544	1837	1556
1820	1302	1829	mint 1826-ban	1837/38	1622
1821	1382			1841/42	1616

Település

Az egyes zsidó települések lélekszáma — 1804-től kiegészítve a nők becsült lélekszámával — időszakunk említett hat időpontjában a következőképpen alakul: (lásd a 35. lapon).

Időnkint volt még ezenkívül zsidó lakos Farkasd, Halom, Majosháza, Ürbő és Vasad pusztákon.

A zsidólakta helységek száma időszakunkban így alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
16	24	19	23	23	30

Attól eltekintve, hogy a múlt század második évtizedében, 1804-gyel szemben visszaesés mutatkozik, a 30-as években pedig megtorpanás, a zsidólakta helységek száma fokozatosan növekvőben van.

	1784/85	1804	1816	1825	1834	1841/42
Alberti	5	14	30	46	20	38
Bénye	2	8	—	8	6	8
Bugyi	5	78	102	128	112	194
Dunaharaszti	—	2	4	14	22	20
Ecser	—	—	—	—	2	2
Felsődabas	—	50	46	56	40	88
Gomba	—	—	—	4	2	18
Gyón	11	114	114	166	152	146
Gyömrő	4	58	68	44	46	66
Irsa	226	394	404	412	274	420
Kakucs	—	—	—	—	2	12
Káva	—	2	—	4	10	14
Maglód	72	110	92	108	52	64
Mende	6	6	—	—	—	2
Ócsa	3	32	30	64	62	110
Örkény	—	6	2	4	—	—
Pereg	—	6	—	—	12	16
Péteri	—	8	—	—	—	4
Pilis	5	24	2	2	4	12
Sári	30	4	4	—	4	10
Tatárszentgyörgy	—	—	4	2	6	4
Tápiósáp	65	44	34	48	28	70
Tápiósüly	17	6	8	24	—	28
Ujhartyán	44	—	—	—	—	4
Uri	—	10	—	—	—	4
Üllő	—	8	—	—	—	4
Vecsés	—	8	8	2	6	6
Puszták						
Alsódabas	28	78	108	212	170	210
Áporka	—	—	—	—	2	—
Baracs	—	—	—	—	—	4
Felsőbabád	—	—	—	—	—	6
Inárcs	6	—	—	—	—	—
Nyáregyháza	—	6	4	4	22	28
Szentlőrinc	—	—	—	4	—	—
Vány	—	—	—	4	—	—

Ha az összeírásainkban pusztaként kezelt, de jelentékeny zsidó lakossággal bíró Alsódabast a járás 31 falujához hozzászámítjuk és fenti kimutatásunkat a minden községet tartalmazó táblázattal összehasonlítjuk, a 32 helységből csak négy (12,5%) olyan akad, amelyben egész időszakunk során sohasem volt zsidó lakos. Ezek: Alsónémedi, Monor, Soroksár és Taksony. Aligha véletlen, hogy a két utóbbi sváb

falu, Soroksár Grassalkovich-tulajdonban. Alsónémedi és Monor egyházi birtok. E tekintetben tehát nagy különbség mutatkozik a pilisi járással szemben, de a helyzet a váci járásénál is kedvezőbb.

A 32 szóbanforgó helység közül egyedül *Irsa* „A"-típusú település: agglomeráció. Az 1746. évi 13 lakossal szemben 1784/85-re 226 zsidó lakosa volt és ez a szám időszakunk végére majdnem megkétszereződött. Közben azonban az irsai zsidóság lélekszáma 1827-ben érte el a csúcspontot 530 lélekkel. A zsidóságnak a község összlakosságához való arányát az alanti számsor tünteti fel:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
12,8%	24,4%	24,1%	19,0%	11,6%	23,5%

Nagyok az ingadozások, különösen az 1834. évi alacsony arány szembetűnő.

Járásunknak egész Pest megyében egyedülálló jellegzetessége a sok „B"-típusú — vagy legalább időnként annak színvonalát súroló — település. Nyolc települést tekinthetünk ebbe a kategóriába tartozónak, ezek: Alsódabas, Bugyi, Felsődabas, Gyón, Gyömrő, Maglód, Ócsa és Tápiósáp. Közülük *Alsódabas* 1825-re, *Bugyi* pedig időszakunk végére eléri az agglomerációszintet. *Gyón* időnként súrolja ezt, *Maglód* tartósan „B"-szintű, mig *Felsődabas, Gyömrő* és *Tápiósáp* a „B"-szint alsó határán mozog. 1784/85-ben Felsődabason még nincs zsidó, Bugyin és Ócsán is csak nagyon kevesen vannak. Sajátságos, hogy Ujhartyánon 1784/85-ben, a zsidóság akkori számához képest, igen jelentékeny, 44 lélekszámú zsidó telep tűnik fel, amelynek 1804-re nyoma vész és csak időszakunk végén van ismét kis számú zsidó lakosa. Magyarázatul talán az szolgálhat, hogy Grassalkovich-birtok volt, ahol a zsidóságnak — mint rámutattunk — nem igen nyílt terrénuma terjeszkedésre. Említsük még meg, hogy Gyömrőn 1848-ban 54 zsidó élt[5]. Közülük 22 családfőnek, ill. feleségnek a születési helyét is ismerjük: 1 külföldi, morvaországi (Libensicz) születésűn kívül a többiek mind magyarországiak. Négyen az ország távolabb eső részeiről valók: Paks, a zemplén megyei Legyesbénye és ketten Trencsénből, a többi (17 személy) pest megyei vagy pesti. Helybeli születésű 8 van, 1 dabasi, 1 irsai, 1 bényei, 1 péteri, 1 tápióbicskei, 1 dányi és ketten pestiek. A gyömrőiek névsorát a függelékben (Függelék III.) közöljük.

Következő táblázatunkkal bemutatjuk a járás zsidóságának megoszlását a hat szokványos időpontban a három településtípus szerint:

	Össz-lélek-szám	„A"		„B"		„C"	
1784/85	529	226	43%	188	36%	115	21%
1804	1078	394	37%	564	52%	120	11%
1816	1086	404	37%	594	55%	88	8%
1825	1366	412	30%	826	60%	128	10%
1834	1064	274	26%	662	62%	128	12%
1841/42	1616	420	26%	948	59%	248	15%

Táblázatunk azt mutatja hogy Irsa, mint egyetlen agglomeráció, súlya a járás zsidósága összlélekszámán belül erősen csökken az idők folyamán, 43%-ról 26%-ra. A „C"-típusú települések a XVIII. század végén még a zsidó lakosság 1/5-részét foglalják magukban, arányuk 1816-ra visszamegy 8%-ra, majd időszakunk végére közel a kétszeresére emelkedik. A kettő között a „B"-típus kezdeti szerényebb, 36%-os aránya után, mindvégig 52—60% között mozog.

A „C"-típusú települések településenkénti átlagos lélekszáma a hat időpontban így alakul:

1784/85	14	(8 községben)
1804	8	(15 községben)
1816	10	(9 községben)
1825	10	(13 községben)
1834	9	(14 községben)
1841/42	12	(21 községben)

Mig a „C"-települések száma időszakunk folyamán erősen emelkedik, átlagos lélekszámuk ingadozó.

Ami az 1830—1834 között beállott lélekszámcsökkenést illeti, a különböző településtípusokra felbontott összlélekszámból annyi állapítható meg, hogy a kis, „C"-típusú településeket nem érintette, viszont annál érzékenyebben az irsai agglomerációt és egyes „B"-típusú településeket, elsősorban Alsódabast és Maglódot. Ebben a három helységben a lélekszám alakulása, 1828—1834 között évről évre vizsgálva és egybevetve az egész járás évenkénti adataival, a következőképpen alakul:

	Összlélekszám	Irsa	Alsódabas	Maglód
1828	1544	522	232	142
1830	1312	428	186	68
1831	1122	376	176	64
1832	1028	242	170	66
1834	1064	274	170	52

A járás összlélekszáma, amely ez idő tájt 1827-ben érte el csúcspontját 1582 lélekkel, fokozatos, erős csökkenést mutat 1832-ig, ez után meredeken emelkedik. Irsán a helyzet ugyanez, mig Alsódabason és Maglódon a nagyarányú csökkenés 1828—1830 közé esik. A járási összlélekszám csökkenése több mint 200 fővel 1830-ig összegszerűleg nagyjából megfelel a három helységben bekövetkezett lélekszámveszteségnek, amely a járás többi „B"-típusú településeinél nem mutatkozik vagy legalábbis nem ilyen mértékben. Elvándorlás volt-e az oka a csökkenésnek a három helységben, nem tudjuk, viszont az Irsán bekövetkezett további nagy visszaesés (1831—1832 között több mint 130 lélek) bízvást az 1831. évi kolerának tulajdonítható, amely az irsai agglomerációt úgy látszik, különösen erősen sújtotta. Mivel a kolerajárványnak, mint egyetemes országos csapásnak a kihatása a megyében máshol is észlelhető számadatainkban, megyei viszonylatban fogunk vele még foglalkozni.

A pesti járás birtokviszonyai eltérőek a pilisiétől és a váciétól. A nagyuradalmat a Pest megyei Grassalkovich-birtokok déli csoportja képviseli hét faluval, amelyek három kisebb, egymással össze nem függő tömbben feküsznek. Erről — a zsidóság szemszögéből nézve — ugyanazt lehet mondani, mint a váci járásban levő nagybirtoktestről: nem volt a zsidók elöl elzárva, de terjeszkedési terrénumot az nem biztosított. Mindenesetre az „A"—„B"-típusú települések nem területén alakultak ki. Az egyházi tulajdonban levő falvakban mutatkozó elzárkózási tendenciáról már említést tettünk.

A községek, amelyekben az „A"—„B"-típusú települések kialakultak, közép- és kis földbirtokos családok tulajdonát képezték. Bugyi és Felsődabas — Pilissel együtt — a Beleznay családé, Gyömrő és Ócsa nagyrészt a Telekieké, de Ócsán a Tihanyiaknak is volt része, Irsa főleg az Irsayaké, Maglód a Fáyaké, Tápiósáp a Sőtéreké, Gyón a Zlinszkyeké, végül Alsódabas compossessoroké (elsősorban a dabasi Halász család) és mint szétszórt kúriákból álló, nem faluszerű települést nem is számították hivatalosan falunak, hanem pusztának. Isme-

retes, hogy a Beleznayak és Telekiek milyen jelentős szerepet játszottak a kor protestáns közéletében, de protestánsok a Fáyak, Tihanyiak és a dabasi Halászok is. A néhány vagy csak egy faluban birtokos, zömében protestáns nemesség tehát a járásban jelentős szerepet vitt, és azt mondhatnánk, a szokatlanul nagyszámú, pesti járási specialitásnak tekinthető „B"-típusú zsidó település kialakulását az tette lehetővé, hogy a zsidóság itt kivételesen válogathatott a védelmet nyújtó földesurak között.

A járás zsidó lakossága végeredményben időszakunk folyamán erőteljesen fejlődött és mintegy háromszorosára emelkedett; a település kirívó különlegessége a nagyszámú közepes nagyságú: „B"-típusú telep.

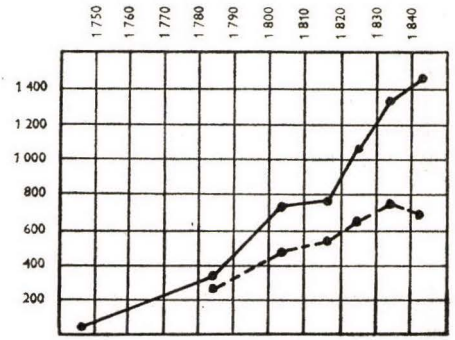
4. A SOLTI JÁRAS

Ez a járás Pest megye öt járása körül az, amelyben az összlakossághoz viszonyított arányát tekintve a legkevesebb zsidó élt. Ezt az alanti számsor tükrözi:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
0,6%	1,0%	1,1%	1,2%	1,6%	1,6%

Lélekszám

Járásunk a zsidóság összlélekszámának alakulása szempontjából Pest megye valamennyi járása közül a legegyenletesebb fejlődést mutatja, mint az alanti grafikonunkon is szemlélhető:

6. számú grafikon

A többi járáshoz képest a zsidó lakosság későn jelentkezik, 1746-ban, amikor is két községben mutat ki az összeírás zsidó lakost:

Bátyán	11 lelket
Hajóson	4 lelket
összesen	15

Igen kézenfekvő Scheiber Sándor feltevése (1), hogy a Kalocsakörnyéki községekbe nem észak felől, hanem a Dunántúlról, Tolna megyéből jöhettek át az összeírt családok.

1784/85-ben	192 férfit és 179 nőt
összesen	371 személyt

tüntet fel az összeírás; a férfiak aránya 51,8%.

A továbbiakban az összlélekszám a következőképp alakult:

1804	734	1823	1056	1831	1154
1812	826	1824	1058	1832	934
1816	796	1825	1048	1834	1358
1817	888	1826	1064	1835	1324
1818	990	1827	1188	1836	1248
1819	998	1828	1194	1837	1218
1820	1006	1829	1064	1837/38	1182
1821	992	1830	mint 1828-ban	1841/42	1446
1822	1076				

Állandó kis ingadozások közepette eléggé egyenletes a zsidóság számának növekedése és végeredményben 1804-től 1841/42-ig megkétszereződik. 1832-ben itt is megmutatkozik a hirtelen visszaesés — mintegy 220 főnyi —, hogy utána annál meredekebben emelkedjék a görbe.

Település

Az egyes zsidó települések lélekszáma — 1804-től kiegészítve a nők becsült lélekszámával — időszakunk hat említett időpontjában az alantiak szerint alakult:

	1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
Akasztó	8	10	6	12	28	42
Apostag	182	352	354	410	452	482
Bajaszentistván	—	12	6	—	4	6
Bátya	3	18	16	18	26	28
Bogyoszló	5	—	—	18	—	—
Császártöltés	4	12	4	14	4	6
Dab	4	4	6	10	14	18
Dömsöd	—	10	18	4	4	8
Dunaegyháza	—	—	—	—	—	14
Dunapataj	—	—	—	10	24	44
Dunaszentbenedek	—	—	—	—	—	4
Dunavecse	—	—	—	—	6	—
Dusnok	6	—	—	—	—	—
Érsekcsanád	—	—	—	—	—	6
Fajsz	2	6	6	6	—	8
Foktő	9	—	—	—	—	10
Géderlak	—	—	—	—	—	4
Hajós	6	2	—	—	—	18
Harta	7	6	20	24	16	14
Izsák	102	130	144	236	304	212
Kalocsa	3	—	—	—	—	42
Kecel	4	—	—	—	4	14
Kiskőrös	4	20	16	124	246	186
Miske	6	6	—	6	6	24
Nemesnádudvar	2	8	8	14	8	14
Ordas	—	—	—	—	—	4
Solt	—	—	4	—	4	22
Soltvadkert	—	16	24	26	22	18
Sükösd	2	6	10	4	24	18
Szalkszentmárton	—	—	—	—	2	22
Szeremle	—	—	—	—	—	4
Tass	12	116	102	124	160	142
Uszod	—	—	—	—	—	10

A járás mind a 33 községében volt időszakunk folyamán zsidó lakos, de 8 községben csak időszakunk legvégén tűnik fel a zsidóság. A zsidólakta községek száma időpontonként így alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
19	17	16	17	20	31

A zsidólakta községek száma tehát a múlt század 30-as éveiig meglehetősen stabil és csak 1840 körül mutatkozik erőteljes térbeli terjeszkedés.

A járásban két agglomeráció van jelen: *Apostag*, amely időszakunk kezdetétől fogva a legnépesebb zsidó település és *Izsák*, amely a múlt század elején éri el az „A"-típus szintjét. Apostagon a zsidóságnak a község összlakosságához viszonyított aránya időszakunk folyamán 11—22% között mozgott, Izsákon alacsonyabb szinten, 10% körül ingadozott. Apostagon a tendencia emelkedő, ami agglomerációinknál ritkaság és az arány az utolsó összeírás idején érte el a legmagasabb számot 22,3%-kal. *Tass* a múlt század elejétől fogva jellegzetes „B"-típusú település és lassú lélekszámemelkedés keretében ezt a szintet tartja végig, szemben *Kiskőrössel*, amely 1824-ig csupán jelentékenyebb „C"-település, ekkor egyik évről a másikra hirtelen ugrik fel a lélekszám, amely 1834-re eléri az „A" szintet. Ha a két utóbbi helységet 1804-től, ill. 1825-től „B"-településként kezeljük, a lakosság megoszlása a három településtípus között az alantiak szerint alakul:

	Összlélek-szám	„A"		„B"		„C"	
1784/85	371	284	77%	—	—	87	23%
1804	734	482	66%	116	16%	136	18%
1816	796	548	69%	102	13%	146	18%
1825	1048	646	62%	248	24%	154	14%
1834	1358	756	56%	406	30%	196	14%
1841/42	1446	694	48%	328	23%	424	29%

Az agglomerációk súlya a zsidó összlakosság keretében időszakunk folyamán állandóan csökken és a 30-as évek végén már az 50%-ot sem éri el; a „B"-településeké a harmincas évekig emelkedik és csak az időszak végén kezd süllyedni, ugyanakkor a „C"-típusúaké felugrik. Az agglomerációk abszolút lélekszáma az arányszám csökkenése ellenére a harmincas évekig évtizedről évtizedre emelkedik, Apostagé mindvégig, bár 1841/42-re sem éri el az 1822-ben 544 főnyi lélekszámmal jelentkezett csúcspontot.

A „C"-települések településenkénti átlagos lélekszáma egész időszakunk alatt emelkedik:

1784/85	kb. 5	(17 községben)
1804	kb. 10	(14 községben)
1816	kb. 11	(13 községben)
1825	kb. 12	(13 községben)
1834	kb. 12	(16 községben)
1841/42	kb. 16	(26 községben)

Az agglomerációk közül Izsák — Orczy-birtok — a Szabadka—Zimony—Belgrád felé vezető postaúton feküdt, postaállomás is volt. Apostag a jellegzetes eldugott fekvésű agglomeráció, távol a forgalomtól. Ennek ellenére még is volt egy összeköttetése a nagyvilággal: a Duna, és egy véletlen haláleset kapcsán értesülünk róla, hogy az apostagi zsidók is igénybe vették ezt a közlekedési lehetőséget, még a gőzhajó előtti korban: 1825. augusztus 24-én Schwarz József 34 éves apostagi kereskedő a hajón halt meg szívszélhűdésben és holttestét a Tabánban szállították partra, tabáni halottként kezelték és a budai halálesetek között van kimutatva[10].

A solti járás déli részét — néhány kamarai birtok mellett — a kalocsai érsekség 14 községéből álló nagy uradalma képezte, Kalocsa központtal. Bár a járás első telepesei közt voltak, akik az érsekség egyik falujában, Hajóson telepedtek le, az érsekségi uradalom nem bizonyult kedvező talajnak a zsidóság letelepedése szempontjából. Néhány községében voltak ugyan kis számban zsidók az egész időszak alatt, mégis jellemző, hogy magán Kalocsán — 1784/85 után — csak 1841/42-ben találunk megint zsidó lakost.

A „B"-települések közül Kiskőrös Wattay-birtok volt, mint Pomáz a pilisi járásban és nagyjából Pomázzal egyidőben kezd, a múlt század húszas éveiben fellendülni. Tass a Szemere-család birtoka. A járás északi és Duna-menti részén van egy falucsoport, amely annál inkább érdemel figyelmet, mert községei közé tartozik Apostag is. Dunaegyháza, Dunapataj, Harta és Ordas tartoztak még ide és ezek a Rudnyánszky-család, azaz Nagytétény birtokosa, Száraz György leszármazói birtokában voltak. Ezek azok a birtokok, amelyek eredetileg a Paksy-leányági leszármazók nagy Duna-menti birtoktömbjének Duna-balparti részét képezték és amelyeket az ún. Szaraziánusoknak sikerült a maguk részére kisajátítaniuk. Velük szemben állottak a már

[10] Periodisches Verzeichnis sämtlicher in der Haupt- und Residenz Stadt Ofen Gebornen Getrauten Gestorbenen. 1825—1826—1827: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest Gyűjtemény.

említett Daroczianusok, vagyis a Paksy-örökösöknek ama része, amely nem Száraz Györgyné Daróczy Katalintól származott. A Duna balpartján a Daróczianusoknak Apostagot sikerült maguknak biztosítaniuk, ahol mellettük még a Fáyak bírtak. A Daróczianusok szerteágazott leányági leszármazók tarka csoportját alkották, amelyben a legkülönbözőbb családnevek szerepeltek. Ugyanezek a családok Pakson és környékén is bírtak — a Szarazianusok mellett — gyakran egészen elaprózódott részeket[11]. Úgy Paks és környéke, mint Apostag is, tipikus példája volt a komplikált compossessori gazdálkodásnak. Úgy véljük, hogy az ilyen jellegű birtokokon — a sok gazda mellett — különösen bonyolult feladat volt a regálék hasznosítása és ezért a zsidóknak mint árendásoknak, különösen jó hasznát lehetett venni. Biztosra vesszük, hogy a paksi nagy zsidó településnek az alapját is az ott uralkodott birtokviszonyok képezték.

A járás jellemzése röviden összefoglalva: erőteljesen fejlődő zsidóság, amelynek száma időszakunk folyamán körülbelül a négyszeresére emelkedett.

5. KECSKEMÉTI JÁRÁS

A megye legnagyobb járása és egyben az a járás, amelyben a zsidó lakosság aránya a solti járás után a legalacsonyabb volt. Ez az arány az összlakossághoz képest időszakunk folyamán így alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
0,9%	1,4%	1,4%	1,6%	1,4%	1,9%

Lélekszám

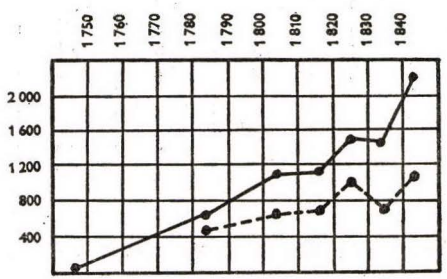
1746 előtt a járásnak zsidó lakosa nem volt, ekkor hat községben: Nagykáta, Pánd, Szentlőrinckáta, Szentmártonkáta, Tápióbicske és Tápiószele 39 lélek került összeírásra. 1784/85-ben

	333 férfi
	318 nő
összesen	651 lélek

[11] OL: Rudnyánszky lt.

íratott össze; a férfiak aránya 51,1%. A továbbiakban az összlélekszám így alakult:

1804	1134	1824 mint 1823-ban	1830	1674
1812	1024	1825 mint 1821-ben	1831	1590
1816	1168	1826 mint 1823-ban	1832	964
1817	1252	1827 mint 1821-ben	1834	1472
1818	1234	1828 mint 1821-ben	1835	1568
1819	1408	1829 mint 1823-ban	1836	1714
1820	1664		1837	1846
1821	1506		1837/38	1858
1822	1616		1841/42	2222
1823	1510			

7. számú grafikon

A járás zsidó lakossága — az 1825—1834 periódusban mutatkozó megtorpanástól eltekintve — egyenletesen növekedett, mint az grafikonunkon is látható, és végeredményben 1804—1841/42 között nagyjából megkétszereződött.

Település

Az egyes zsidó települések lélekszámát — 1804-től kiegészítve a nők becsült lélekszámával — időszakunk hat időpontjában az alanti táblázat tünteti fel (az összeírások hiányossága miatt az 1825. évi összeírás helyett az 1823. évit vagyunk kénytelenek tekintetbe venni):

	1784/85	*1804*	*1816*	*1823*	*1834*	*1841/42*
Abony	233	378	496	754	530	798
Farmos	—	—	—	—	—	2
Jánoshida	—	4	8	6	8	12
Kecskemét	47	132	124	114	186	612
Kóka	—	—	—	—	4	8
Nagykőrös	11	88	74	186	172	222
Ókécske	6	6	8	8	4	18
Pánd	—	—	—	4	4	10
Szentlőrinckáta	9	10	12	6	10	12
Szentmártonkáta	39	26	26	20	16	24
Tápióbicske	62	110	150	150	210	132
Tápiógyörgye	17	64	10	30	22	30
Tápióság	7	18	30	8	10	16
Tápiószecső	10	6	8	8	10	14
Tápiószele	180	252	200	230	228	252
Tápiószentmárton	15	16	2	2	6	—
Tóalmás	4	6	6	14	14	16
Tószeg	3	2	4	4	8	6
Puszták						
Paladics	—	—	—	—	8	—
Törtel	8	16	8	12	22	38
Újkécske	—	—	2	8	—	—

Fenti helységeken kívül még Újszászon volt 1837-ben néhány zsidó lakos.

A zsidólakta helységek száma időpontonként így alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1823*	*1834*	*1841/42*
15	16	17	17	19	18

A számsor lassú emelkedést mutat; mivel a járásban a valamennyi községet feltüntető járási táblázat szerint — a pusztáktól eltekintve — 24 község volt, összesen 5 község (21%) akadt, amelyben időszakunk folyamán sohasem volt zsidó lakos: Alpár, Cegléd, Ceglédbercel, Nagykáta és Zagyvarékas. Különösen feltűnő Cegléd, amely mindenkor jelentékenyebb hely volt, postautak elágazásánál.

Cegléd helyett a járás két agglomerációja a szomszédban: Abonyban és Tápiószelén alakult ki. Egyik sem volt típusos eldugott hely, mert postaúton feküdtek: előbbi a szolnok—debrecenin, utóbbi a

gyöngyös — kecskemétin. Mindkét település már 1784/85-ben mint kialakult agglomeráció lép elénk; a zsidóságnak a községek összlakosságához viszonyított arányszáma időszakunk folyamán a következőképpen alakult:

	1784/85	*1804*	*1816*	*1823*	*1834*	*1841/42*
Abony	4,8%	7,4%	9,6%	9,9%	7,6%	11,3%
Tápiószele	8,0%	14,2%	11,3%	10,7%	11,1%	14,0%

Az arányszám mindkét községben emelkedő tendenciájú.

A „B"-típusú települések közül *Tápióbicske* 1784/85-ben már ezen a szinten van, időnként eléri az „A"-szintet is, *Kecskemét* és *Nagykőrös* a múlt század elejére éri el a szintet, majd röviden az „A"-lélekszámszintet is. Kecskemét már időszakunk elején is jelentékeny zsidó település, időszakunk utolsó évtizedében pedig példátlanul rohamos fejlődésnek indul. Jele ez annak, hogy a kecskeméti jelentős görög kolónia életereje korán megtört; ugyanez a megállapítás vonatkozik bizonyos fokig Nagykőrösre is, ahol ugyancsak volt nagyobb görög fióktelep. Kecskemét nemcsak a Duna—Tisza köze, hanem az egész Alföld legnépesebb görög települése volt, de meg kell említeni azt is, hogy a város a múlt század elején nem volt még szabad királyi város, hanem földesúri — Koháry — birtok. Így a polgárságnak nem volt önrendelkezési joga a tekintetben, kit bocsát be a városba, kit nem.

Ha Tápióbicskét elejétől fogva, Kecskemétet és Nagykőröst pedig 1804-től „B"-típusúként kezeljük, a zsidó lakosság megoszlása a három településtípus között az alanti képet adja:

	Összlélekszám	„A"		„B"		„C"	
1784/85	651	413	63%	62	10%	176	27%
1804	1134	630	56%	330	29%	174	15%
1816	1168	696	60%	348	30%	124	10%
1823	1510	930	62%	450	30%	130	8%
1834	1472	758	51%	568	39%	146	10%
1841/42	2222	1050	47%	966	44%	286	9%

Az agglomerációk súlya a zsidó összlakosság keretében — ingadozások közepette — ebben a járásban is állandóan csökken időszakunk folyamán és a 30-as évek végére itt is 50% alá süllyed. A „B"-települések szerepe állandóan emelkedik, ami elsősorban Kecskemét erőteljes gyarapodásának tudható be; a „C"-települések számbeli aránya időszakunk folyamán egyharmadára megy vissza. A „C"-települések településenkénti átlagos lélekszáma időszakunk hat időpontjában a következőképpen ingadozik:

1784/85	kb. 15	(12 helységben)
1804	kb. 16	(11 helységben)
1816	kb. 10	(12 helységben)
1823	kb. 10	(13 helységben)
1834	kb. 14	(14 helységben)
1841/42	kb. 16	(13 helységben),

tehát az időszakunk közepe táján bekövetkezett csökkenés után, végeredményben emelkedő tendenciát mutat.

Agglomerációink közül Abony — a két Kécskével, Tószeggel és Törtellel — számos család birtoka, amelyek közül a Balog és Vörös család emelkedett ki, lényegében tehát compossessoratus, Tápiószele pedig Dubraviczky-birtok. Tápióbicskén a Bicskeyek bírnak. Mint másfelé Pest megyében, úgy itt is nagy szerepet játszanak a zsidóság befogadásában a közepes birtokú földesurak. A negatívumokat tekintve, Cegléd kamarai birtok és azon falvak közül, ahol egyáltalán nem volt időszakunkban zsidó lakos, Alpár és Zagyvarékas a váci püspökségé, amelynek a zsidósághoz való viszonyáról már a váci járás tárgyalásánál szó esett.

A járást megtorpanásokkal, visszaesésekkel vegyes fejlődés jellemzi, amelynek során a zsidó lakosság több mint háromszorosára növekedett. A lélekszám emelkedése különösen az utolsó évtizedben vált rohamossá. A visszaesések között különösen érzékeny az 1832. évi, amely az 1831. évi kolerával függ össze.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

Lélekszám

A pestmegyei zsidóság lélekszámának aránya az összlakossághoz viszonyítva időszakunk folyamán a szokásos hat időpontban a következőképpen alakult:

1784/85	*1804*	*1816*	*1825*	*1834*	*1841/42*
1,8%	2,5%	2,7%	2,9%	2,5%	2,6%

Ezzel kapcsolatban ismételten megjegyezzük, hogy az 1784/85. évre a férfi és *női* lakosság együttes száma van alapul véve, a többi évekre a zsidó férfilakosság száma van szembeállítva a megye férfilakosságának összegével.

Az arányszám 1784/85—1804 között jelentős emelkedést mutat, 1804—1834 között lényegében stagnál, amennyiben 1825-ig emelkedik, majd megint visszaesik, az utolsó évtizedben pedig mérsékelten nő.

1736—37-ben és 1746-ban találtatott Pest megyében:

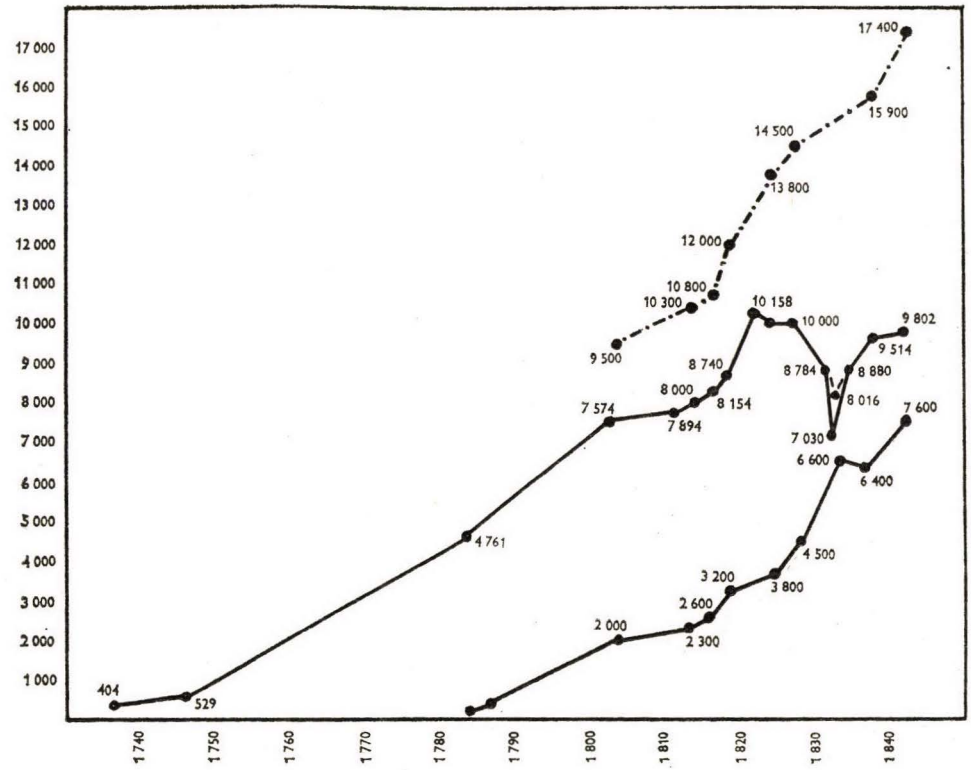
	1736—37	*1746*
A pilisi járásban	300	307
A váci járásban	82	115
A pesti járásban	22	53
A solti járásban	—	15
A kecskeméti járásban	—	39
Összesen	404	529

zsidó lakos. A továbbiakban táblázatosan bemutatjuk évről évre a zsidóság lélekszámának járási összegeit és a megyei összeget: (lásd az 50. lapon).

A megyei zsidóság lélekszáma II. József koráig mintegy megtízszereződik, 1804-ig további kb. 50%-os emelkedést mutat, a rákövetkező 15 évben a növekedés tempója mérsékeltebbé válik, hogy azután három év alatt, 1819—1822 között meredek emelkedéssel érje el időszakunk első csúcspontját, 10 158 főnyi lélekszámmal. 1824—1830

	Pilisi járás	Váci járás	Pesti járás	Solti járás	Kecskeméti járás	Pest megye	
1784/85	2303	907	529	371	651	4 761	
1804	3750	878	1078	734	1134	7 574	
1812	4116	696	1232	826	1024	7 894	
1816	4378	726	1086	796	1168	8 154	
1817	4146	758	—	888	1252	+ 8 050	(7044 + kb. 1100)
1818	4026	716	1142	990	1234	8 108	
1819	4420	746	1168	998	1408	8 740	
1820	4458	848	1302	1006	1664	9 278	
1821	4914	942	1382	992	1506	9 736	
1822	5180	928	1358	1076	1616	10 158	
1823	4840	886	1338	1056	1510	9 630	
1824	4908	1004	1448	1058	—	+ 10 000	(8418 + kb. 1600)
1825	5028	966	1366	1048	—	+ 10 000	(8408 + kb. 1600)
1826	4944	926	1520	1064	—	+ 10 050	(8454 + kb. 1600)
1827	4730	896	1582	1188	—	+ 10 000	(8396 + kb. 1600)
1828	4798	916	1544	1194	—	+ 10 050	(8452 + kb. 1600)
1829	4524	944	—	1064	—	+ 9 500	(6532 + kb. 1400 + kb. 1600)
1830	—	936	1312	—	1674	+ 9 300	(3922 + kb. 4300 + kb. 1100)
1831	4040	888	1112	1154	1590	8 784	
1832	3366	738	1028	934	964	7 030	
1834	4008	978	1064	1358	1472	8 880	
1835	4002	1062	1502	1324	1568	9 458	
1836	3686	1068	1480	1248	1714	9 196	
1837	4698	1036	1556	1218	1846	10 354	
1837/38	3824	1028	1622	1182	1858	9 514	
1841/42	3136	1382	1616	1446	2222	9 802	

között kénytelenek vagyunk korrekciókhoz folyamodni egy vagy két járás összeírásainak a hiányossága miatt; úgy jártunk el, hogy a hiányzó járási összegek helyett a trendnek megfelelő összeget állítottuk be. A körülbelüli megyei összegek (+ jellel jelölve), amelyek ily módon adódnak, 1828-ig stagnálást, a rákövetkező két évben csökkenést mutatnak. A csökkenés folytatódik 1831-ben, ezek után: 1832-ben görbénkben egy mély bevágás mutatkozik, amely kétségkívül az 1831-es nagy kolerajárványnak tulajdonítható. 1834-re a görbe, meredeken emelkedve, ismét eléri az 1831. évi szintet és időszakunk végéig továbbra is erőteljes számbeli gyarapodást tüntet fel, amely közben, 1837-ben tetőzik 10 354 főnyi lélekszámmal.

8. számú grafikon

A görbét — a koleraév körüli anomálián kívül — két körülmény jellemzi: a lassúbb fejlődés 1804—1818 között és az 1822. után bekövetkezett stagnálás, majd erőteljes csökkenés, amely a koleraévben érte el a mélypontot. A lassúbb fejlődés 1804 után a megyei összeg tekintetében annak ellenére következett be, hogy a lélekszámban domináló pilisi járás, Óbudával, ez idő alatt szinte állandóan gyarapodott. Mérvadó ennél a lassúbb fejlődésnél a négy Duna-balparti járás lélekszámnövekedésének megtorpanása volt. Fordítva: az 1822. utáni stagnálást és csökkenést a pilisi járás zsidóságának a számbeli visszaesése hozta magával, amit tetézett az, hogy egyidejűleg a pesti járásban is mutatkozott visszafejlődés. A kolera utáni meredek emelkedés viszont annak ellenére következett be, hogy a pilisi járás zsidó lakossága továbbra is állandóan csökkent jeléül annak, hogy a Duna-balparti járások zsidósága ekkor erőteljesen gyarapodott.

Befejezésül nagyobb figyelmet kívánunk még szentelni a koleraévnek, mivel ennek a kérdésnek általános történelmi egészségügyi vonatkozásai is vannak, amelyeket érdemes megvizsgálni a lakosságnak egy diasporában élő csoportja népesedése tükrében. Komplikálja a helyzetet az, hogy — mint bevezetőben említettük — az 1832. évi összeírásban, amely nyilván 1831-ben készült, a 40 éven felüliek megyeszerte nincsenek feltüntetve. Ugyanez a hiányosság — nem tudjuk mulasztás volt-e — megismétlődik 1834-ben is. Mivel szerettük volna a kolera hatását a népesség alakulására pontosabban, lehetőleg torzításmentesen kimutatni, úgy jártunk el, hogy járásonként kiszámítottuk az 1831. és 1835. évi — korosztályadatok szempontjából komplett — összeírásokból a 40 éven felüliek százalékarányát és az így adódó középarányos százalékszámmal megnöveltük a járások 1832-re kimutatott zsidó lakosságának összegét. Járásonként ez az eljárás 1832-re a következő helyesbített összegeket adja:

Pilisi járás	3772	(3366 helyett)
Váci járás	870	(738 helyett)
Pesti járás	1162	(1028 helyett)
Solti járás	1074	(934 helyett)
Kecskeméti járás	1138	(964 helyett)
Pest megye	8016	(7030 helyett)

A 8. számú grafikonon is feltüntettük szaggatott vonallal a görbe ilyetén módosulását, amely a kolera hatására a megye zsidó lakos-

ságát 1750 lélek helyett kb. 700—800 főre csökkenti. Így is magas a veszteség, amelynél kérdéses, effektív halálozás okozta csökkenésről van-e szó, mert a zsidó lakosság számbeli regenerálódása két év alatt bekövetkezett. Ha feltételezzük, hogy a lakosság egy része elmenekült és a járvány elmúltával visszajött, felmerül a kérdés, hova húzódhattak. Másrészt az is figyelembeveendő, hogy fenti kalkulációnk maximális, mert a pesti kolerahalálozási adatok ismeretében a megyei zsidóság effektív vesztesége nem igen haladhatta meg a 220—230 főt, ami messze elmarad a 700—800 főtől, amennyit a korrigált lélekszámcsökkenés 1832-ben kitett. Pest város kolera megbetegedéseiről és halálozásáról pontos adatok vannak[12, 13]; mintegy 4%-os megbetegedési arány mellett kb. 2,5%-os volt a halálozás. Kérdéses persze, hogy alapul lehet-e venni a pesti számokat a megyei veszteségekre vonatkozólag.

A korrigált járási összegek azt mutatják, hogy a pesti járásban esetleg a kolerajárvány dacára még lélekszámnövekedés is előfordulhatott, a solti és különösen a váci járásban a lélekszámcsökkenés minimális volt és hogy a pilisi és kecskeméti járást sújtotta a járvány leginkább. A kisebb települések számadatai nem alkalmasak arra, hogy népesedési jelenségeket tükrözzenek, de úgy hisszük, hogy a nagy lélekszámú agglomerációk 1831—32. évi adataiból pontosabb képet kaphatunk arról, a megye mely részeit érintette mélyrehatóbban a kolera.

Az agglomerációk vizsgálatánál úgy jártunk el, hogy az 1831. évi 1—40 évesek létszámát hasonlítottuk össze az 1832. évre kimutatott megfelelő létszámmal, tekintettel arra, hogy 1832-ben a 40 éven felüliek nincsenek kimutatva. Jelentékenyebb csökkenést a következő agglomerációknál találtunk:

Kecskeméti járás:	Abony	184 fő	36%
	Kecskemét	50 fő	33%
	Nagykőrös	98 fő	27%
	Tápiószele	44 fő	24%
Solti járás:	Izsák	72 fő	36%

[12] Josef Patachich: *Beschreibung der k. Freystadt Pesth.* Übersetzt von Carl Patisz. Pest, 1833.

[13] F. Eckstein: *Die epidemische Cholera, beobachtet in Pest in den Monaten Juli, August, September 1831.* Pest-Leipzig, 1832.

Pesti járás:	Irsa	70 fő	22%
Pilisi járás:	Tinnye	42 fő	24%
	Zsámbék	110 fő	27%

Egyáltalán nincs csökkenés vagy csak jelentéktelen a váci járás agglomerációiban, a solti járásban Apostagon, a pesti járás „B"-típusú nagyobb településeiben, végül Tétényben, Vörösváron és Óbudán, sőt utóbbi helyen kb. 80 főnyi többlet is mutatkozik 1832-ben, pedig mint Büchler írja, Münz Mózes, az óbudaiak neves rabbija is a kolerajárvány alatt, 1831. augusztusában szállott sírba.

Figyelemmel kísértük azt is, hogy a két számbavehető korosztály: az 1—17 és 17—40 évesek közül, melyiknél nagyobb a mutatkozó számbeli fogyatkozás. Ez a vizsgálat nem ad egészen egyöntetű képet, de az esetek többségében (Kecskemét, Nagykőrös, Irsa, Tinnye, Zsámbék) azt mutatta, hogy a 17—40 évesek fogytak meg nagyobb mértékben. Nyilvánvaló hogy a 40 éven felülieket sem kímélte a járvány, de erre vonatkozólag adataink nem nyújtanak támpontot.

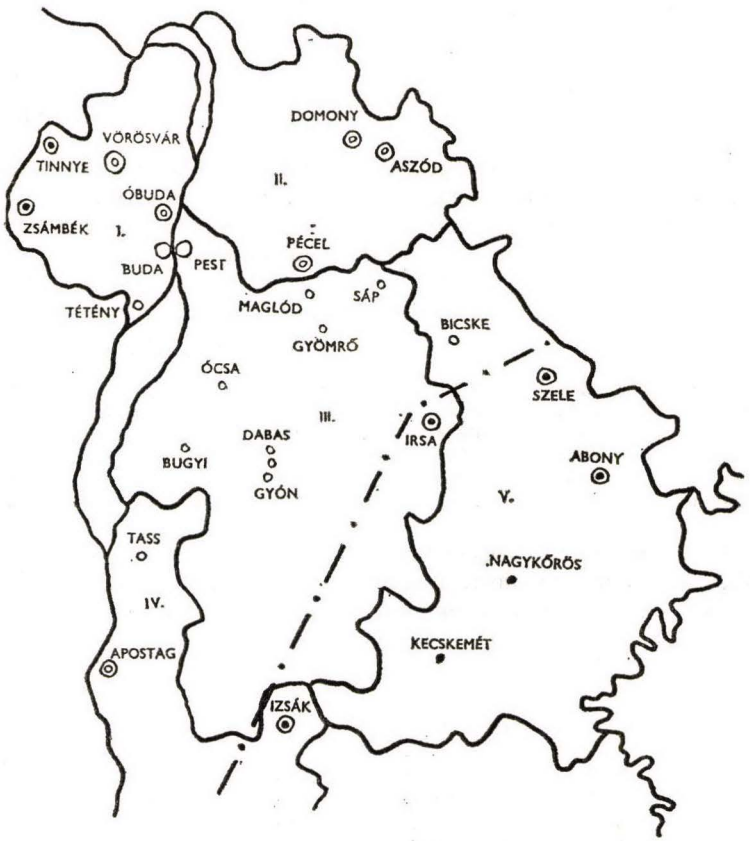
Megállapításainkat bizonyos fokig alátámasztja a járások összlakosságait feltüntető számok egybevetése. 1831-ről 1832-re csekély mértékben nőtt a váci és pesti járás összlakossága és csekély mértékben fogyott a kecskeméti és pilisi járás összlakossága. Sajátos módon a legnagyobb fogyás a solti járásnál mutatkozik: kb. 2000 fő, amelyből mint láttuk, Izsák érintve volt, de Apostag nem (Tass is alig).

Az általunk a járvány által érintettnek talált agglomerációk földrajzilag érdekes módon helyezkednek el; egyrészt az Izsák—Irsa—Tápiószele vonaltól keletre, másrészt a pilisi járás legnyugatibb sarkában. Térképen is rögzítettük ezt, az érintett és nem érintett agglomerációk feltüntetésével, annál is inkább, mert a kolerára vonatkozó szakirodalomból ismeretes, hogy az 1831. évi kolera — az első kolerajárvány, amely Ázsia felől jövet behatolt Közép-Európába— július 10-én érte el Szolnokot és július 14-én lépett fel Pesten, először csak szórványosan, július 28-tól pedig tömegesen[14]. Érintett agglomerációink éppen a terjedés irányába esnek. A kolera terjedése elsősorban folyóvölgyekben és vizet magába fogadó nedves talajokon történt, természetesen elsősorban a frekventált útvonalak mentén: az említett Duna—Tisza közi agglomerációk valóban ilyenek mellett

[14] Gertraud Krebs: *Die geographische Verbreitung der Cholera im ehemaligen Österreich-Ungarn in den Jahren 1831—1916.* Berlin, 1941.

feküdtek. A szakirodalom megemlíti azt is, hogy Tarnopol, Lemberg és Brody zsidónegyedeiben a kolera nagy pusztítást végzett.

A feltüntetett határvonal választ ad arra is, hova húzódhatott a járványsújtotta területről a lakosság, ahonnan azután a mintegy két hónapig, szeptember közepéig tomboló járvány elmúltával visszatérhetett lakhelyére. Ez a lehetőség valószínűsíti azt, hogy a lélekszámcsökkenés zömében a járvány elől való elhúzódás folyománya volt.

2. számú térkép

Település

A zsidólakta helységek száma Pest megyében időszakunk folyamán a következőképpen alakult:

	Pilisi járás	Váci járás	Pesti járás	Solti járás	Kecskeméti járás	Pest megye
1736/37	4	7	3	—	—	14
1746	8	9	7	2	6	32
1784/85	12	14	16	19	15	76
1804	18	29	24	17	16	104
1816	18	27	19	16	17	97
1825	17	33	23	17	17	107
1834	17	29	23	20	19	108
1841/42	18	36	30	31	18	133

A megyei szám — egy kis visszaeséstől eltekintve a múlt század második évtizedében — állandóan emelkedő tendenciájú.

A zsidó lakosság megoszlását a három településtípus között a hat szokványos időpontban az alanti táblázat mutatja:

	Összlélekszám	„A"		„B"		„C"	
1784/85	4761	3796	80%	425	9%	540	11%
1804	7574	5692	75%	1102	14%	780	11%
1816	8154	6254	77%	1172	14%	728	9%
1825	9914	7374	75%	1696	17%	844	9%
1834	8880	6042	68%	1994	22%	844	10%
1841/42	9802	5648	58%	2772	28%	1382	14%

Mivel a pesti járás nagyszámú „B"-települése kissé torzítja a többi négy járásban fennállott, „szabványosabb" viszonyokat, 1804-től kezdve kiszámítottuk a megyei százalékarányokat a pesti járás nélkül is:

	„A"	„B"	„C"
1804	81,5%	10%	8,5%
1816	83 %	8%	9 %
1825	81,5%	10%	8,5%
1834	74 %	17%	9 %
1841/42	64 %	22%	14 %

Akár így, akár úgy számítjuk ki az egyes településtípusok lakossága számarányának alakulását, a jelentkező kép — kissé magasabb vagy kissé alacsonyabb számbeli szinten — azonos: az agglomerációk lakossága, kisebb megtorpanással a múlt század második évtizedében állandóan csökken a megyei zsidóság összlélekszáma keretében 80%-ról 58%-ra, illetve 81,5%-ról 64%-ra, míg abszolút számban 1825-ig növekszik és csak ezután kezd fogyni. Ugyanekkor a közepes nagyságú, „B"-települések aránya háromszorosára nő és lakosságuk abszolút számban időszakunk folyamán több mint hatszorosára emelkedik. A kis, „C"-települések aránya sokáig hullámzó, sőt a múlt század első negyedében inkább csökkenő irányzatú, viszont időszakunk utolsó évtizedében erősen emelkedik. Az abszolút számot tekintve, a tendencia inkább növekvő, az utolsó évtizedben a fejlődés rohamos.

Voltaképpen ez az időszakunk elején mintegy félezernyi, időszakunk végén majdnem másfél ezernyi zsidóság képviseli Pest megyében a szó szoros értelemben vett diasporát: egy-két család falunként, II. József korában mintegy 50, és időszakunk végére több mint 100 helységben.

Forrásaink sajnos nem sok adatot szolgáltatnak időszakunk folyamán arra vonatkozólag, mi volt a zsidóság foglalkozása. Ez természetes is, mert forrásaink nem névszerinti összeírások, hanem népösszeírások, száraz számadatok halmazával. Az időszakunkat megelőző kezdeti évtizedekre az 1728. évi országos összeírás[2] és az 1737. évi országos zsidó összeírás vet fényt. Azon személyeken kívül, akik az egyházi közösséget szolgálták, van néhány iparos: szabó és Óbudán egy üveges, a legtöbben azonban kereskedéssel foglalkoznak, zömükben „cum minutiis" vagy „cum exiguis mercibus". Árucikkeik felsorolása arra vall, hogy kereskedésük tárgyát leginkább ún. rövidáru képezte és mellette még fűszer. Sok közülük házaló vándorkereskedő, aki a hátán hordja árukészletét: „in dorso ... portat". Ez a mozgékonyabb réteg.

A helyhezkötöttebbek azok, akik pálinkát főznek — rendszerint az urasági pálinkafőzőt bérlik e célra: „cremati coctor", cremati ustor" vagy más urasági jogosítványokat bérelnek, pl. hússzéket. Tápiósápon volt egy személy, aki nyersbőrt vásárolt fel.

Időszakunkra csak néha bukkan fel egy-egy adat, rendszerint sajnálatos események kapcsán. Így egy szörnyű bűntény révén tudjuk meg, mily messzire jártak Domonyból kereskedni; 1808-ban a gyulai

vásárról jövet Roth Mihály domonyi kereskedőt agyonütötte és kirabolta szolgája, az aszódi Stern Joachim. A bűntény kiderült, a tettest elfogták és 1810. július 18-án, 28 éves korában nyerte el méltó büntetését, a Pest városán kívül levő megyei vesztőhelyen. Úgy látszik, a Pest megyei hóhéri állás üresedésben volt, mert Székesfehérvárról hozatták a hóhért, aki az ítéletet végrehajtotta[15]. Már említettük Schwarz apostagi kereskedőt, aki Budára vagy Pestre utaztában halt meg hirtelen egy dunai hajón.

Végül — és végre — 1848-ból van név szerinti jegyzékünk Gyömrő zsidó lakosairól[5]. Ebben nyolc családfő foglalkozása van megnevezve: a sakteren kívül van közöttük egy sebész — ennek a felesége a bábaasszony — és egy kiszolgált katona, egy árendás, egy itcés-boltos, egy boltos, egy itcés és egy kelmeárus. A sebész és a kiszolgált katona jelent talán novumot a száz évvel korábbi viszonyokkal összehasonlítva és az, hogy a fix üzlethelyiséggel rendelkezők száma megnőtt a házaló vándorkereskedőkkel szemben.

Gyömrő „B"-típusú, kisközepes település ez idő tájt 54 zsidó lakossal. Legnagyobb földesurai a Telekiek, de volt mellettük más birtokos is. Úgy a „B"-típusú települések, mint az agglomerációk tekintetében ez a birtoktípus jelentette Pest megyében a zsidóság számára a legkedvezőbb és legbiztosabb talajt; egy kisebb földesúr vagy nagyobb számú kisebb birtokos: a compossessoratus. A Nyugat-Magyarországon uralkodó település típus: mammutbirtokú nagy urak, mint az Eszterházyak, Pálffyak, Batthyányak védelme alatt kialakult nagy telepek, Pest megyében — és csak bizonyos fokig — csupán Óbudán és Zsámbékon alakult ki, mint Zichy-birtokokon. A zsidóság helyzete itt akkor sem változott, amikor Zichy-kézről a kamara birtokába kerültek át.

A többi tíz pestmegyei agglomeráció — és tegyük hozzá, a „B"-települések zöme is — a gyömrői típusnak felel meg:

Vörösvár	Eszterházy-, később Majtényi-birtok,
Aszód	Podmaniczky-birtok,
Izsák	Orczy-birtok,
Tápiószele	Dubraviczky-birtok,

[15] Vereinigte Ofner und Pester Zeitung. 1810. július 22. 58. szám.

míg

Tinnye	(Miskey és mások)
Domony	(Ónody és mások)
Pécel	(Ráday-Fáy, stb.)
Apostag	(Daróczy—Fáy, stb.)
Irsa	(Irsay és mások)
Abony	(Balog—Vörös és mások)

jellegzetes compossessori birtokok, mint a későbbiekben Tétény is. Kár, hogy ezen agglomerációk zsidóságának foglalkozására vonatkozólag nincsenek részletesebb adataink. Csak feltételezzük, hogy több lehetett közöttük az iparos, mivel a tömörült zsidó lakosság igényei e tekintetben magukban véve is nagyobbak voltak; ezenkívül az árendálás ilyen helyeken, a sok compossessor birtokos közepette, akik között gyakran volt érdekellentét és nézeteltérés, valósággal közgazdasági funkcióvá válhatott, amely mindenkinek előnyösnek bizonyult.

II. PEST ÉS BUDA

Minden oldalról Pest megye területétől övezve, amelynek minden szomszédos járásában képviselve volt a zsidóság, Pest és Buda szabad királyi város II. József koráig — igaz, Buda csak 1746-tól — mint zsidók által nem lakott kettős sziget ékelődött be a megye testébe. II. József intézkedései hatására engedett a két város polgárságának ellenállása, de távolról sem tört meg és mindkét város sok nehézséget gördített még a zsidóság útjába. Eleinte csak tolerált zsidók voltak, később commoránsok is, tehát olyanok, akiknek csak tartózkodási jogukvolt és évtizedekbe telt, amíg ezek a disztinkciók elvesztették jelentőségüket.

A pesti zsidó népesedésre vonatkozólag nagyszámú adatunk van a századfordulótól, Budára lényegesen kevesebb és nem átfogó, hanem csupán részleges, de ezek között igen értékesek vannak, amelyek jó betekintést nyújtanak a budai zsidóság viszonyaiba és összetételébe.

1. PEST VÁROS

A pesti zsidó település megalakulásának éve 1783; az első telepesek Óbudáról származtak[8]. Az 1784/85. évi összeírás 40 zsidó lakost mutat ki Pesten. A családnevek felvételére vonatkozó 1787. július 21-i rendelet következményeképpen jött létre az első pesti zsidó összeírás, amely 14 tűrt zsidót tüntet fel 114 lélekszámmal, akik túlnyomó részét a szolgaszemélyzet tette. 1799 végén:

	310	tűrt
	765	commoráns
összesen	1075	lélekből állott a pesti zsidóság.

1804-ből egy, a megyei összeírásoknak megfelelő típusú összeírás áll rendelkezésre, amely a zsidó férfilakosság számát tünteti fel. Ekkor volt:

	1—17 éves	*17—40 éves*	*40 éven felül*
A Belvárosban	19	29	11
A Lipótvárosban	50	64	16
A Terézvárosban	347	355	154
A Józsefvárosban	—	—	2
A Ferencvárosban	—	—	—
összesen	416	448	183

lélek, a város egészét tekintve tehát 1047 férfi és nagyjából ugyanennyi nő: együtt mintegy 2090 lélek.

Hasonló népösszeírás[16] fennmaradt majd minden évről 1815/16-tól 1841/42-ig. Adataikat időnkint kontrollképpen felhasználtuk, különösképp azért, mert a férfiak között az 1—17 évesek aránya ebből állapítható meg, elsősorban azonban az ún. lélekösszeírásokat[17] vettük alapul, mivel ezek 1809-től 1842/43-ig a mindkét nemen levő lakosság számadatait közlik, „adulti" és „minores" megosztásban. A lélek-

[16] Conscriptionis Popularis Summarium L. R. Civ. Pesthiensis: Fővárosi lt. Intimata a. m. 7796.

[17] Summarium Animarum Conscriptionis Liberae Regiaeque Civitatis Pestiensis Anni ... Fővárosi lt. Intimata a. m. 8246.

összeírások részletes adatai függelékünkben (Függelék IV.) megtalálhatók.

A lélekösszeírásokkal kapcsolatban a Fővárosi Levéltár megfelelő iratcsomójában számos bizonyíték van arra, hogy ezeket az összeírásokat valóban házról házra járva állították össze az erre a célra kiküldött számlálóbiztosok. Található egy csomó jelentés, amelyben a biztos hétről hétre beszámol arról, mely házakkal végzett, vagy igazolja, miért nem végezhette el az előírt penzumot[18].

Ezek a jelentések egyidejűleg vetnek fényt egyrészt a követett módszerre, másrészt annak hiányosságaira. Amíg egy-egy biztos végigjárta a rayonját, sok minden változhatott; születtek, meghaltak, elköltöztek, az elköltözöttek helyére új lakók jöttek. Mindeme hiányosságok ellenére — tökéletesebb összeírási módszerekkel készült anyag híján — nagyon jól használható forrás a kerületenkinti és az összlélekszám alakulása szempontjából.

A lélekösszeírásokból a zsidó lakosság alakulására a következő kép bontakozik ki (a Terézváros abszolút számait itt nem közöljük, csak az arányszámot, mert a Terézváros zsidó lakosságát a továbbiakban külön mutatjuk ki (lásd a 62. oldal).

A fenti számsor egyenletesen — vagy majdnem egyenletesen — emelkedő jellegű; visszaesés csak 1834/35—1837/38. között mutatkozik. Vonatkozik erre az összeírás-sorozatra is az, amit a pestmegyei összeírásokkal kapcsolatban megállapítottunk: az összeírások sűrű egymásutánja és nagy száma kétségtelenné teszi, hogy a bennük foglalt adatok lényegileg helyesek, még ha mutatkoznak is helyenként nyilvánvaló anomáliák. Ilyen elsősorban az 1819/20. évi összeírásban jelentkezik, úgy az összlélekszám, mint a felnőtt és kiskorú férfiak száma tekintetében; ugyanakkor a nők lélekszámának alakulása mindkét kategóriában normálisnak mondható. Ebben az összeírásban az előző évi 633 és a rákövetkező évi 816 felnőtt férfivel szemben 449, az előző évi 962 és a rákövetkező évi 1107 kiskorú férfivel szemben 775 van kimutatva. Érdekes, hogy ez a rendellenesség a Lipótvárosban lakóknál alig mutatkozik és zömében a terézvárosi férfiaknál nyilvánul meg.

Ugyanígy valamiképp hibás az 1835/36. évi összeírás is. Itt a nők száma 1834/35-el szemben erősen visszaesik, és továbbra is, évekig, alacsonyabb szinten marad. Ez az alapvető oka az összlétszám vissza-

[18] Fővárosi lt. Intimata a. m. 8246.

	Férfi	Nő	Összesen	Lipótváros		Terézváros Arány
				Lélek	Arány	
1809	1021	988	2009	187	9%	85%
1811	1055	965	2020	248	12%	81%
1814	1207	1085	2292	402	17%	77%
1814/15	1280	1153	2453	456	15%	75%
1815/16	1335	1273	2608	482	19%	75%
1816/17	1536	1469	3005	481	16%	79%
1817/18	1568	1526	3094	432	14%	80%
1818/19	1595	1597	3192	446	14%	83%
1819/20	1224	1557	2781	492	18%	75%
1820/21	1823	1570	3493	502	15%	81%
1823/24	2032	1455	3987	622	16%	81%
1824/25	1893	1945	3838	604	16%	82%
1825/26	1984	2007	3991	616	15%	81%
1826/27	2353	1889	4242	639	15%	83%
1827/28	2382	2169	4551	709	16%	81%
1828/29	2383	2219	4602	677	15%	82%
1831/32	3069	2590	5659	898	16%	82%
1833/34	3049	3009	6058	1020	17%	81%
1834/35	3348	3303	6651	1140	17%	81%
1835/36	3513	3023	6536	1115	17%	81%
1836/37	3369	3117	6486	1228	19%	78,5%
1837/38	3107	2926	6033	1131	19%	78%
1838/39	3255	3152	6407	1165	18%	79%
1839/40	3339	3245	6584	1230	19%	78%
1840/41	3617	3434	7041	1336	19%	78%
1841/42	3941	3702	7643	1472	19%	77%
1842/43	4052	3853	7905	1748	22%	75%

esésének 1834/35. után, amiről fentebb említést tettünk. A fő rendellenesség 1835/36-ban azonban a felnőtt és kiskoru férfiak számának eltolódásában rejlik az utóbbi kategória javára; az 1834/35. évi 1325 felnőtt férfivel szemben csak 1266 van kimutatva, viszont 2023 kiskorúval szemben 2247! A hiba megint a Terézvárosban mutatkozik. A következő években mindkét kategóriabeli férfiak száma többékevésbé normalizálódik, de feltűnő módon a következő három összeírás szerint több a felnőtt férfi, mint a kiskorú. Ez egy olyan jelenség, amely egyébként csak az 1809., 1841/42. és 1842/43. évi összeírásokban fordul elő. Általában a kiskorú férfiak aránya nagyobb, és vannak évek, amelyekben ez az arány a 60%-ot nemcsak eléri, hanem meg is haladja.

A nagykorú és kiskorú nők aránya egyöntetűbb képet ad: 1814-től

kezdve a kiskorúak vannak számbeli fölényben és arányuk 1825 körül a 65%-os szokatlan magasságot is eléri; átlagban arányuk 1814/15. és 1842/43. között 55% körül mozog. Mindkét nembeli kiskorúak aránya, ugyancsak 1814/15-től, állandóan meghaladja a nagykorúakét.

Felmerülhet az a kérdés is, hogy az „adulti" és „minores" kifejezések valóban az 1—24 évesek — az akkoriban jogilag is kiskorúak — és 24 éven felüliek fogalmát fedik-e? E tekintetben statisztikailag kimutatható, hogy az 1—24 évesek 55% körüli aránya az 1—17 évesek kb. 42%-os arányának felel meg és mivel a pesti zsidó lakosság körében is 42% körül mozog az 1—17 évesek aránya, elfogadhatjuk, hogy a jogilag kis- és nagykorúakról van szó. A korosztályok problémájára egyébként a befejező részben vissza fogunk térni, ahol a zsidóság népmozgalmát tárgyaljuk.

A pesti zsidó lakosság számbeli gyarapodása hol gyorsabb, hol lassúbb ütemű; különösen erőteljes 1815/16—1816/17 között, valamint 1831/32 és 1834/35 között. Azon néhány évtől eltekintve, amikor visszaesés következett be, a növekedés százalékokban kifejezve, az alanti képet adja:

1811—1814 között	évi	4,5%
1814—1815		7%
1815—1816		6%
1816—1817		13%
1817—1818		3%
1818—1819		3%
1821—1824	évi	6%
1825—1826		4%
1826—1827		7%
1827—1828		6%
1828—1829		1%
1832—1834	évi	11,5%
1834—1835		10%
1838—1839		6%
1839—1840		3%
1840—1841		7%
1841—1842		8,5%
1842—1843		3,5%

Pest zsidó lakosságának aránya Pest összlakosságához viszonyítva következőképpen alakult:

Év	Összlakosság	Zsidó lakosság	%
1809	35 349	2009	5,7
1811	38 837	2020	5,2
1814	41 882	2292	5,5
1814/15	42 978	2453	5,7
1815/16	44 090	2608	5,9
1816/17	44 654	3005	6,7
1817/18	45 481	3094	6,8
1818/19	47 188	3192	6,8
1819/20	47 930	2781	5,8
1820/21	48 105	3393	7,0
1823/24	53 822	3987	7,4
1824/25	54 563	3838	7,0
1825/26	56 219	3991	7,1
1826/27	60 746	4242	7,0
1827/28	61 473	4551	7,4
1828/29	62 471	4602	7,7
1831/32	63 036	5659	9,0
1833/34	65 273	6058	9,3
1834/35	67 307	6649	9,9
1835/36	64 048	6536	10,2
1836/37	70 278	6486	9,2
1837/38	56 979	6033	10,6
1838/39	65 226	6407	9,8
1839/40	69 984	6584	9,4
1840/41	70 520	7041	10,0
1841/42	73 333	7643	10,4
1842/43	73 302	7905	10,8

Míg 1809-től 1842/43-ig Pest összlakossága nagyjából megkétszereződött, a zsidóság száma az 1809. évinek mintegy négyszeresére emelkedett és százalékaránya közel megduplázódott. Az emelkedés eléggé egyenletes, a 10%-os arányt Pest zsidó lakossága először 1835/36-ban, végleg pedig 1840/41-ben éri el.

Táblázatunkhoz a lélekösszeírások adatait használtuk fel; szembeötlő, hogy ezek Pest összlakossága száma tekintetében sem mentesek indokolt és indokolatlan kiugrásoktól. 1834/35-ről 1835/36-ra az összlakosság száma váratlanul mintegy 3000 főnyi csökkenést mutat, amelyre különösebb indok nincs és nyilván a számlálóbiztosok hanyagságának a következménye. Az 1831. évi kolerajárvány semmi nyomot sem hagyott, pedig a rendes halálozáson felül 1500 ember pusztulásával járt. Annál inkább észlelhető az 1838. évi nagy árvíz hatása:

több mint 13 000 fővel esik vissza az összlakosság száma, ugyanakkor a zsidóságé is 450 fővel. Az 1838/39. évi összeírás már nagy számbeli gyarapodást mutat, de az összlakosság csak 1840/41-ben éri el megint az árvíz előtti szintet.

Nem véletlen, hogy a nagy visszaesés leginkább a Terézvárost és Ferencvárost sújtja; előbbiben több mint 9000 főnyi a csökkenés, utóbbiban több mint 2000 főnyi. Meglepő, hogy a Józsefvárosban csak mintegy 1000 főnyi csökkenés mutatkozik; ismeretes ugyanis, hogy a három szorosabb értelemben vett külváros szenvedett leginkább az árvíztől. A Lipótvárosban csekély a visszaesés, a Belvárosban még lakosságszaporulat is van.

A pesti zsidóság összlélekszámát bemutató táblázatunkon feltüntettük azt is, hány zsidó és a zsidóság hányadrésze lakott a Lipótvárosban, valamint azt, hogy mily hányada lakott a Terézvárosban. Ebben a két kerületben lakott a pesti zsidóság 92—98%-a; a fennmaradók zöme a Belvárosban lakott, mig a József- és Ferencvárosban időszakunk folyamán alig-alig volt néhány zsidó lakos. A Ferencvárosban 1841/42-re, a Józsefvárosban pedig az utolsó, 1842/43. évben érte el a zsidó lakosok száma az 50-et. A Terézvárosban lakó zsidók száma — kisebb ingadozások mellett — abszolúte állandóan emelkedett, az 1809. évi 1692-ről időszakunk végén 5924-re, de arányszámuk az egész pesti zsidóság keretében eközben 85%-ról 75%-ra csökkent. Ezzel szemben a Lipótvárosban lakó zsidók arányszáma 9%-ról 22%-ra nőtt, abszolút számban pedig majdnem megtízszereződött.

A teljesség kedvéért kiszámítottuk évről évre a köztudatban zsidónegyednek számító Terézváros zsidó lakosságának arányszámát a kerület összlakosságához viszonyítva: (lásd a 66. lapon).

Míg a zsidó összlakosság keretében a terézvárosi zsidó lakosok aránya időszakunk folyamán csökkent, a Terézvárosban arányuk emelkedett, kereken 14%-ról 24%-ra. Ugyanennyi idő alatt a Lipótvárosban lakó zsidók aránya a kerület összlakosságához viszonyítva 7%-ról 17%-ra emelkedett. Minden kimutatásunkban feltűnik a főleg a Terézvárost érintő anomália az 1819/20. évi összeírásban. Ekkor a terézvárosi zsidók aránya az egész zsidó lakosság keretében 83%-ról hirtelen 75%-ra csökkent volna és a terézvárosi zsidók aránya a kerület összlakosságához viszonyítva 16,6%-ról 13,3%-ra! Éppen azt találjuk az összkép szempontjából megnyugtatónak, hogy egy-egy hiányos összeírás adatai ennyire szembeötlőek.

A Pest város összlakosságának rohamos fejlődését feltüntető táblá-

	Összlakosság száma	Zsidók száma	%
1809	12 139	1692	13,9
1811	12 533	1643	13,1
1814	13 602	1774	13,0
1814/15	13 803	1825	13,2
1815/16	13 900	1953	14,0
1816/17	14 443	2388	16,5
1817/18	14 967	2489	16,7
1818/19	15 637	2591	16,6
1819/20	15 754	2099	13,3
1820/21	16 028	2843	17,7
1823/24	19 309	3223	16,7
1824/25	19 901	3105	15,6
1825/26	20 481	3259	15,9
1826/27	20 372	3470	17,0
1827/28	21 328	3686	17,3
1828/29	22 456	3772	16,8
1831/32	23 342	4626	19,8
1833/34	23 693	4897	20,7
1834/35	25 294	5391	21,3
1835/36	25 926	5283	20,4
1836/37	26 382	5102	19,3
1837/38	17 057	4728	27,7
1838/39	21 963	5053	23,0
1839/40	22 424	5150	23,0
1840/41	23 937	5453	22,8
1841/42	24 889	5873	23,6
1842/43	25 151	5924	23,6

zatunk is alátámasztja, mennyire indokolt volt a pestiek mindinkább növekvő öntudata a múlt század első felében: joggal érezték, hogy nagyvárossá fejlődő városuk az ország központjává kezd válni. Az öntudat megnövekedésének jele, hogy az időnkint, 1803-tól megjelenő Útmutatók és Schams Ferencnek a húszas évek elején kiadott első nagyobb, Pestet ismertető munkája után a harmincas években szinte évente jelentek meg könyvek, amelyek Pest városával foglalkoztak.

Az első volt e sorozatban Patacsich József 1831-ben megjelent munkája, amelyet Patisz fordított le németre[12]. Fényes Eleknek „Magyarországnak s a hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai és geographiai tekintetben" című, 1837-ben kiadott

nagy munkája is bőven foglalkozik Pesttel[19]. Ugyanebben az évben jelent meg a „Gemälde von Pesth und Ofen" című „útmutató helybeliek és idegenek számára"[20], majd 1838-ban és 1840-ben két orvos, Jankovich[21] és Schlesinger[22] egy-egy könyve. Ezen könyvek mindegyike foglalkozik népesedési kérdésekkel, a lehetőségek keretein belül népmozgalomra vonatkozó adatokat is közölnek és megemlékeznek természetszerűleg a zsidóságról, mint Pest lakosságának immár egyik jelentős komponenséről is.

Fényes egy 1835. évi egyházi összeírás adatait közli, amely az izraeliták lélekszámát 6031 fővel tünteti fel. Ez a szám nagyjából megfelel a lélekösszeírás 1833/34. évi adatának. Közli 1833. és 1834. évekre a halálozások és születések számát is, megjegyezve, hogy „a szülöttek közül hiányoznak a zsidók, de a halottak számát szaporítják". Pest jelenlevő lakosságát egyébként — katonákkal, nemesekkel, diákokkal, ideiglenesen itt tartózkodókkal együtt — kb. 80 000-re teszi.

A „Gemälde" Pest lakosságát az előbb felsorolt kategóriákkal együtt 1834-re 84 724-re, 1837-re pedig legkevesebb 90 000-re teszi; utóbbi számból szerinte kb. 14 000 a zsidó. A lakosság számával kapcsolatban a következőket jegyzi meg: „Da sich individuelle Schwierigkeiten strengen und genauen Berechnungen entgegenstellen, so lässt sich für die arithmetische Richtigkeit dieser Angaben nicht völlig bürgen, ebenso wenig, als sich die Zahl der Religionsverwandten, der Nationen, der Stände, des Alters, des Geschlechts, usw. mit jener Bestimmtheit specificieren liesse, welche nur das Resultat einer durchgängigen Conscription sein kann. Kirchliche Register geben auch keinen genauen Aufschluss, da ihnen noch mehr als den Conscriptionslisten die Vollständigkeit mangelt."

Jankovich születési és halálozási adatokat közöl az 1832—1835. évekről és Pest összlakosságát 1836-ra 86 000-re teszi, akik közül

[19] Fényes Elek: *Magyarországnak s a hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statisztikai és geographiai tekintetben* I—VI. Pest, 1836—40.

[20] Gemälde von Pesth und Ofen mit ihren Umgebungen. Ein Wegweiser für Einheimische und Fremde. Pesth, 1837.

[21] Anton Jankovich: *Pesth und Ofen mit ihren Einwohnern, besonders in medizinischer und anthropologischer Hinsicht.* Ofen, 1838.

[22] J. Schlesinger: *Medizinische Topographie der kön. Freistädte Pest und Ofen.* Pest, 1840.

12 000 a zsidó. Velük kapcsolatban megjegyzi: „unmöglich, ihre Zahl festzustellen". Schlesinger, akinek munkája „Medizinische Topographie" címet visel, bőven foglalkozik orvost érdeklő egészségügyi és népesedési kérdésekkel; a zsidó születésekről és halálozásokról ennyit mond: „Israelitische Geburten und Todesfälle in Ermangelung genauerer Protokolle nicht aufgenommen."

Az a benyomásunk, hogy a kortársak — elragadva a körülöttük folyó rohamos fejlődés sodrától — kissé eltúlozzák úgy az összlakosság számát — szemben a hivatalos összeírások adataival —, mint ezen belül a zsidóság számát. Lehet hogy egyiküket-másikukat megtévesztette a Belső- Terézváros nyüzsgő élénksége is, és ennek láttán az a szubjektív benyomásuk támadt, hogy ezt az élénkséget nagyobb létszám idézheti csak elő. Természetesen azt is koncedálni lehet, hogy a zsidóság körében különösen nagy volt a vidékről, sőt külföldről Pesten megfordulók, hosszabb-rövidebb ideig Pesten tartózkodók száma. A számláló biztosok az állandóan ittlakók számát igyekeztek rögzíteni és ezt a törekvést véleményünk szerint a módszerek primitivitása mellett is, többé-kevésbé siker koronázta.

A jól tájékozott kortársak nézetei ismeretében meglepő, érdekes felfedezés volt két könyvtárunkban is rábukkanni a Pester Kundschafts- und Auktions-Blatt című, hetenként megjelenő újságszerű kiadványra, amely hírdetések, árverési hírdetmények stb. mellett tartalmazza a Pesten elhunytak teljes névsorát, beleértve a zsidó halottakat is[23]. Sajnos, kevés évfolyam van meg belőle, és nem mindegyik teljes. Az 1835. évi évfolyam halálozási jegyzékét felhasználtuk egy, Pest város ez évi népmozgalmát tárgyaló dolgozat megírására[24], amelyben a zsidó születések számát becslés alapján igyekeztünk megállapítani. Az itt nyert adatok közül a zsidó halálozásra vonatkozókat itt is felhasználjuk és ezenfelül az 1839. évi évfolyam halálozási jegyzékét is. Ehelyütt csak annyit említünk meg, hogy a jegyzék

1835-ben	163
1839-ben	191

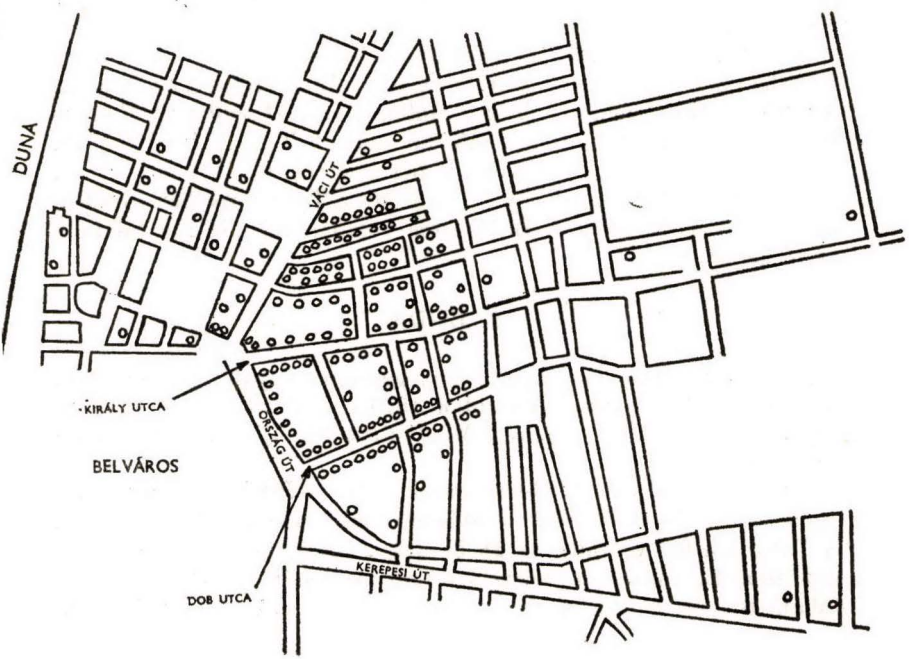
zsidó halálozást tüntet fel. Ez utóbbi szám negyedévi összegezésekből adódik, a név szerinti, hetenkénti felsorolásban összesen 170 személy

[23] K. u. k. priv. Pester Kundschafts- und Auktions-Blatt, 1835. és 1839. évi évfolyamok: MNM. Széchenyi kt. és Fővárosi Szabó Ervin kt.

[24] Moess Alfréd: *Az 1835. évi népesedési viszonyok Pest városában.* Történeti Statisztikai Évkönyv. (Megjelenés előtt).

szerepel. A jegyzék rendkívül részletes adatokat közöl; megadja a halott foglalkozását (kiskorú halott esetében a szülő foglalkozását), a lakhelyet (utca, házszám), az elhunyt életkorát és a halált okozó betegséget, természetesen az akkori orvosi, vagy halottkémi ismeretek határai között, és az akkori nomenklatúrával. A halott életkora és bizonyos fokig a betegség természete demográfiailag jól felhasználható adatok, a foglalkozás szociográfiailag értékesíthető adat. Ezzel kapcsolatban csak arra a megjegyzésre szorítkozunk, hogy mindenféle, akkoriban a zsidóság számára nyitva álló foglalkozási ág szerepel a nagykereskedőtől iparosokon át, a házalóig és a cselédlányig.

Mivel aránylag ritka alkalom egy forrásból ennyi, a lakhelyre vonatkozó adatot nyerni, térképen ábrázoltuk az így kapott lakóhelyeket, mert — bár az eddigiekből világos, hogy a zsidóság zöme a Teréz- és Lipótvárosban lakott — mégis van érdekessége annak is, hogy mely utcákban és melyik utcában, milyen számban. Azért van

3. számú térkép

csupán 154 adatunk, mert egy-két megjelölés semmitmondó (pl. Terézváros, Polgári Kórház), 10 halálozás viszont a zsidó kórházban történt, amely ez idő tájt a Felbergasse 308 alatt volt (ezt a nevet a mai Dohány utcának a Síp utcán túli része viselte). Volt még három halálozás a Lipótvárosnak ma már közelebbről meg nem állapítható külső részén, amelyet Neue Gründe-nek hívtak. A Belvárosban, József- és Ferencvárosban lakó zsidók csekély számára való tekintettel nem meglepő, hogy ez évben ezekben a kerületekben egyetlen zsidó halálozás sem történt. A haláleset-sujtotta 154 zsidócsalád 1/8—1/9 részét tehette a pesti zsidó családoknak. A lipótvárosi zsidóságra valamivel kevesebb halálozás esik a fenti 154 haláleset közül, mint amennyi az 1839-ben ottlakók arányszámának (19%) megfelelt volna. Ez logikus is, mert a lipótvárosiak éltek nyilván jobb anyagi és higiéniai körülmények között.

Az utcák, amelyekben zsidó családokat haláleset sújtott, a következők (a gyakoriság sorrendjében, az utcanevek mai alakja zárójelben: (lásd a 71. lapon).

Az 1835. évi halálozási jegyzékkel szemben az a változás van, hogy 1839-ben a Dob utcára és Majakovszkij utcára merőleges kis keresztutcákban: Rumbach, Kazinczy, Holló, Kazár, Laudon utcában is történtek halálesetek, míg 1835-ben csak a Tanács körútról, ill. Bajcsy-Zsilinszky útról bevezető párhuzamos utcák szerepelnek. Egyébként valóban elég nagy a tömörülés a Terézváros belső részén, mert a Kazinczy utca — Hajós utca vonalán túl alig-alig találunk zsidó lakost.

2. BUDA

Budára vonatkozó anyagunk lényegesen soványabb mint a pesti, de igen érdekes, mert a Tabánból 1815-ből és 1830-ból teljes név szerinti összeírásaink vannak. Mindkettőt közöljük a függelékben (Függelék V.).

Budán a zsidó élet 1783-ban indult újra, elsősorban az Óbudával szomszédos, de attól közigazgatásilag teljesen különálló Ujlakon[8]. A Tabánból fennmaradt, az 1805—1830. közti időszakra vonatkozó név szerinti, házanként végzett összeírásokban[25] az 1810. évi nagy tabáni tűzvész előtt egyetlen zsidó lakos sem található (csak egyes

[25] Budai lélekösszeírások 1805—1830: Fővárosi lt.

Terézváros	*Haláleset*
Három Dob utca (Dob utca)	26
Király utca (Majakovszkij utca)	23
Két Szerecsen utca (Paulay Ede utca)	16
Könyök utca (a Népköztársaság út helyén)	15
Retek utca (Révay utca)	12
Országút (Tanács körút)	6
Fekete Sas utca (Holló utca)	5
Síp utca	4
Váci út (Bajcsy-Zsilinszky út)	4
Kereszt utca (Kazinczy utca)	3
Kék Kakas utca (Kazár utca)	3
Laudon utca (Káldy Gyula utca)	3
Hajós utca	2
Szénpiac (Deák Ferenc tér)	2
Ó utca	1
Új utca (Zichy Jenő utca)	1
Lázár utca	1
Dohány utca	1
Rumbach utca	1
Nyár utca	1
Szövetség utca	1
Alsóerdősor (Erdősor)	1
Kemnitzer utca (Szófia utca)	1
Két Rózsa utca (Rózsa Ferenc utca)	1
	134

Lipótváros	
Váci út (Bajcsy-Zsilinszky út)	3
Szénpiac (Deák Ferenc tér)	3
Új vásártér (Engels tér)	2
Két Sas utca (Guszev utca)	2
Marokkói utca (a József Attila utca, Engels tér—Bajcsy-Zsilinszky út közé eső része)	1
Három Korona utca (Alpári Gyula utca)	1
Templom tér (Szent István tér)	1
Fő utca (Arany János utca)	1
Szél utca (Nádor utca)	1
Felső Dunasor (Apáczai Csere János utca)	1
Bálvány utca (Október 6. utca)	1
Szarka utca (Zrínyi utca)	1
Dorottya utca	1
Bécsi utca	1
	20

évek összeírásai vannak meg, azok sem mind teljesek). 1815-ben 15 házban 106 zsidó személy van összeírva, akik 20 családot alkotnak 44 gyermekkel; a családonkénti gyermekszám tehát 2,2. Ezek szerint van:

szülő	40
gyermek	44
egyedülálló férfi	1
férfi rokon	1
férfi alkalmazott	15
női alkalmazott	5
összesen	106 személy.

A továbbiakban kijegyeztük a zsidó családokat az 1819. évi összeírásból. Ekkor 28 család volt jelen, valamint 2 egyedülálló személy 22 házban, összesen kb. 170 lélek. Mindazon családok, amelyek 1815-ben a Tabánban laktak, össze vannak írva 1819-ben is, és jött hozzá még 9 család, valamint 1 egyedülálló személy.

Az 1825—1826—1827. évekre rendelkezésünkre áll egy, Buda népesedése szempontjából igen nagy értékű forrásanyag; valamennyi budai halálozás jegyzéke, mint önálló kiadvány[10]. Az 1826. évi évfolyamnak van kisebb hiányossága, a december 5—31. időre vonatkozó rész hiányzik.

Az 1825. évi jegyzék	15 zsidó halálesetet
az 1826. évi jegyzék	7 zsidó halálesetet
az 1827. évi jegyzék	20 zsidó halálesetet

tartalmaz. E három év alatt a Várban és a Krisztinavárosban egyetlen zsidó haláleset sem történt, az Országúton egyetlen egy, úgyhogy e három városrészben gyakorlatilag nem igen lehetett számottevő zsidó lakos. A Víziváros, Ujlak és Tabán között a következőképpen oszlanak meg a zsidó halálozások:

	Víziváros	*Újlak*	*Tabán*	*Összesen*
1825	4	4	6	14
1826	—	2	5	7
1827	2	11	7	20
	6	17	18	

Amennyiben következtetéseket lehet levonni három egymást követő év halálozásaiból, azt mondhatnók, hogy a Tabánnak és Ujlaknak körülbelül egyforma számú zsidó lakosa lehetett, a Vízivárosnak kevesebb. Miután a Tabánról időrendben következő forrásunkból, az 1830. évi név szerinti összeírásból tudjuk, hogy 226 főnyi zsidóság lakta, Budának 1827—1830 körül nem lehetett több, mint kb. 600 zsidó lakosa. Ugyanezt a számítást megerősítené egy más alapon végzett kalkuláció is: Pesten 1835-ben, ill. 1839-ben, kb. 6500 főnyi zsidó lakosra 163, ill. 191 halálozás esett; ha Budán 17 halálozást veszünk átlagosnak a fenti három évre, úgy ez megint csak egy 600 körüli számot eredményez. Büchler[8] szerint a szabadságharc leveretése után 4976 zsidó lakott Budán: ennek megfelelően igen erőteljes gyarapodásnak kellett bekövetkeznie az 1830. utáni két évtizedben.

A budai halálozási jegyzék ugyanoly részletes adatokat közöl, mint a pesti. A halottak, illetve kiskorúak esetén az apa foglalkozása leginkább kereskedő és főleg Ujlakon sok a házaló; van ezenkívül vendéglős (Gastgeber) a Tabánban és a Vízivárosban, tanító a Tabánban és ezüstműves Ujlakon. Az 1815. évi tabáni összeírás ugyancsak megnevezi 12 önálló személy (11 családfő és 1 egyedülálló) foglalkozását: nyolcat, nem túlzott jóindulattal, „speculans"-nak nevez, és van még két pipakészítő („faicarum confector", „faicarum obductor"), egy „mercator" és egy „cremati coctor" azaz pálinkafőző.

A lakóhelyeket tekintve, a halálozási jegyzékek adatai szerint a tabániak a Duna-menti sík részeken laktak; a mai Döbrentei-utca és Attila utcában (ugyanez tűnik ki a név szerinti összeírásokból is), a víziárosiak majdnem kizárólag a Halász utcában, az ujlakiak pedig a Fő utcában, Óbudai utcában (Altofnergasse), a Dunasoron, Ujvilág utcában (Neue Weltgasse) és a Zöldoszlop utcában (Grünsäulengasse).

A Tabánban az addig szerepelteken kívül 11 új család tűnik fel 1825—27-ben, akik közül csak 3 marad meg 1830-ra. Ezt a körülményt azért hozzuk fel, hogy rámutassunk: rövid néhány év alatt is mily tekintélyes egy-egy városrész lakosainak a kicserélődése. Az 1819-ben szaporulatként mutatkozott 9 családból is csak 5 lakott 1830-ban a Tabánban, az 1815-ös 20 családból pedig 6; így a Tabán 1830. évi 48 családja közül 34 új jövevény, mindenesetre 1819 utáni.

Említsük meg, hogy a helységnévből képzett nevek a Tabánban:

Brünau (Prinauer változatban is)
Eibenschütz,

Günsfelder,
Himberger,
Leipniker,
Neuperger,
Schlesinger,
Tyrnauer,
Wetzlar

a családok nyugati származására utalnak; van azonban egykét Polak is.

Ujlakon volt még Kanitzer és Somberger család.

A pesti halálozási jegyzék 1839-től kezdve budai halálozásokra is kiterjeszkedett, anélkül azonban, hogy ezt teljesnek lehetne tekinteni, ami már abból is következik, hogy a felsorolt budai halálesetek között 1839-ben egyetlen tabáni sincs. Ujlakról 14, a Vízivárosból 3 halálesetet említ. A budai jegyzék az említett három évben havonta közöl táblázatot a Budán kötött házasságokról és az ott történt születésekről is. Ez a következő képet adja:

	Házasságkötés	Születés		
		fiú	leány	összesen
1825	6	17	9	26
1826 (január—november)	3	2	12	14
1827 (január—október)	3	11	7	18

Feltűnő, hogy ujlaki születések nem szerepelnek; néhány vízivárosi mellett a születések zöme tabáni: 1825-ben 26-ból 18. Ha ennek az adatnak hitelt adhatunk, 1825-ben háromszor annyi születés volt a Tabánban, mint halálozás, a születési arányszám pedig csillagászati szám, kb. 200 tabáni lakos alapulvételével. Sajnos ezek a táblázatok nem bizalomgerjesztőek; összeadási és egyéb hibák vannak bennük, és ezért nem használhatók. Ha az ujlaki adatok is bennfoglaltatnának, a fenti számok hihetőbbek volnának.

A tabáni 1825—1827. évi és a pesti 1835. és 1839. évi zsidó halálozások egybevetéséből az alanti kép alakul ki:

Korcsoport	Tabán				Pest	
	1825	1826	1827	összesen	1835	1839
0—1	3	1	1	5	64	86
1—9	2	2	1	5	28	23
10—19	—	1	1	2	15	6
20—49	—	—	2	2	29	28
50 fölött	1	1	2	4	23	27
Összesen	6	5	7	18	159	170

A pesti halálozásoknál 1835-re valamennyi, nem kórházban történt haláleset figyelembe van véve, az 1839. évieknél 191 összhalálozásból az a 170, amennyi személy szerint fel van tüntetve.

Mivel a csecsemőhalálozások kérdésére, nagyobb anyag híján, nem lesz már alkalmunk visszatérni, megjegyezzük, hogy arányuk a fent kimutatott halálozások keretében

Tabánban	28%-ot,
Pesten, 1835-ben	40,2%-ot
1839-ben	50,6%-ot

tett ki. Utóbbi adattal kapcsolatban figyelembe veendő, hogy ez a magában is magas szám a minimumot képviseli, mert a hiányzó 21 haláleset között bizonyára volt 0—1 éves korcsoportbeli. Pest egész lakosságának halálozásán belül 1835-ben 40,6% esett a legfiatalabb korcsoportra. Ennek megfelelően a tabáni csecsemőhalálozás igen kedvezőnek mondható, a pesti 1835. évi az átlagnak megfelelőnek és az 1839. évi igen kedvezőtlennek. A Tabánban az említett években a csecsemők és gyermekek körében járvány nem lépett fel: két gyermek halt meg szamárköhögésben és Ujlakon egy himlőhaláleset is előfordult.

Szó esett már róla, hogy a Tabánt 1830-ban 48 zsidó család lakta, összesen 226 lélek; 100 férfi és 126 nő. Itt tehát jelentékeny volt a nőtöbblet. A zsidó lakosság az alantiakból tevődött össze:

	férfi	*nő*
a 48 családban családfő, ill. feleség	46	48 (2 özvegy nő)
egy nőtlen férfi az édesanyjával	1	1
gyermek	48	68
rokon	—	2
férfi alkalmazott	5	—
női alkalmazott	—	7
	100	116

A két nem közti nagy eltolódást a leánygyermekek lényegesen nagyobb száma okozza. A gyermekszám családonként 2,4, valamivel magasabb, mint 1815-ben.

Mivel a Tabán jól ismert kis zsidó közössége fontos helyet foglal el munkánk hátralevő részében, bemutatjuk 10 korcsoport szerinti tagozódását is:

	0—1	1—5	6—9	10—16	17—24	25—39	40—49	50—59	60—69	70—
Férfi	3	8	10	17	12	20	12	13	4	1
Nő	4	10	13	21	15	26	15	16	5	1
Összesen	7	18	23	38	27	46	27	29	9	2

Mivel a név szerinti összeírás diszkréten elhallgatja a nők életkorát, a férfiak kormegoszlásához arányítva számítottuk azt ki, tekintet nélkül arra, hogy így kisebb hibát követtünk el, mert legalábbis a feleségek közül — a szokványos korkülönbözet folytán férj és feleség között — valószínűleg többen kerültek volna alacsonyabb korkategóriába.

Ezek szerint nem ismerjük a nők pontos életkorát, illetve születési évét és csak a férfiak ismert kormegoszlásának analógiájára soroltuk be őket korcsoportokba. Ilyen körülmények között rendkívül labilis alapokon nyugodnék egy nyers termékenységi arányszám meghatározása, amely az ezer szülőképes korban (15—50) levő nőre egy évben eső születések számát fejezi ki. A Tabánban a fenti táblázatból a 17—49 éves nők számát állapíthatjuk meg igen bizonytalan módon és — ismét nagyon bizonytalan talajon állva — azt mondhatnánk, hogy

az így adódó 56 nőre 10 születés esett; a hét 0—1 éves csecsemő és három csecsemőhalott, mint 1825-ben. Ez 178, tekintélyesen magas nyers termékenységi arányszámot adna.

Összegezve a tabáni kis közösségre vonatkozó ismereteinket:

a családonkénti gyermekszám 1830-ban 2,4
a korcsoportokból a 0—17 évesek száma 86, aránya 38%
a 0—24 évesek száma 113, aránya 50%

Az 1825—1827. évi halálozási adatok alapján a nyers halálozási arányszám 27—28‰ körül lehetett, amennyiben kb. 200 lélekre évente átlag 6 halálozás esett.

III. PEST MEGYE ÉS PEST-BUDA: A NÉPMOZGALOM.

Pest megye és a két, a megye területétől övezett város népesedésének együttes vizsgálata van még hátra, különös tekintettel ennek eredőire. A 8. számú grafikonunkon szemléltetettük Pest megye és Pest város népességének szám szerinti alakulását és ezenkívül feltüntettük a megye és Pest zsidóságának összegezett fejlődését is.

A 18. század elején szerény kezdetekből kiindulva — az első megfogható szám 1736—37-ben 404 —, a megye és Pest zsidóságának együttes száma 1810 körül éri el a 10 000-et és időszakunk végére mintegy 17 500 főre emelkedik. Budáról nem állván teljes számadat rendelkezésünkre, úgy számíthatjuk, hogy a kb. 600 főnyi budai zsidósággal együtt 1825—1830 között az egész lélekszám 15 000 főt tehetett ki, időszakunk végére pedig legalább 20 000-et.

Minden további magyarázat nélkül világos, hogy kerek 110 év alatt ilyen iramu gyarapodás csak bevándorlás útján jöhetett létre, amelynek egész időszakunk folyamán tartania kellett, mert a mindenkori tényleges szaporulat majdnem mindig meghaladja a jelenlevő lakosság reprodukciós lehetőségeit. Amikor Pest és Buda zsidósága nagyjából egyidejűleg indult meg a fejlődés útján, Pest megyének kb. 4700 főnyi zsidó lakosa volt. Egészen biztosra vehető, hogy a két városba való beköltözés lehetővé válása legelsősorban a pestmegyei zsidóságra gyakorolt vonzó, illetve — a megye szempontjából nézve — szívó hatást, már csak a közelség és az informálódás könnyebb lehetőségei

miatt is. Tudjuk, hogy Pest első zsidó lakosai Óbudáról jöttek, bár ennek az óbudai zsidóság számadatait tekintve nem sok nyoma van, hiszen Óbuda zsidó lakossága 1784/85 és 1804 között további kb. 1000 fővel emelkedett. Ugyanekkor a pesti zsidók száma 1799 végére elérte az ezres szintet, 1804-ben pedig már 2000-nél is több volt.

Érdekes, hogy úgy az egész pilisi járásban, mint Óbudán 1822—1825 körül van a fordulópont, amikortól a lakosság rohamosan csökkenni kezd. Az Óbudát is magában foglaló pilisi járás zsidóságának a csökkenése időszakunk végéig mintegy 2000 főt tesz ki: az a benyomásunk, hogy ez nem is annyira Pest, mint inkább Buda szívóhatásának a következménye, mert a budai zsidóság — 1827 körül feltételezett 600 körüli lélekszámával — ez időtől fogva látszik számbelileg rohamosan gyarapodni.

Ezzel szemben a váci járásban II. József korától 1831-ig állandó stagnálás mutatkozott, mint erre a járás tárgyalásánál is rámutattunk. Ez alkalommal említettük azt is, hogy a stagnálás feltehető fő okára még vissza fogunk térni. A stagnálás — 1784/85: 907 lélek, 1831: 888 lélek — elsőrendű okának Pest szívó hatását tekintjük: a lakosság egy része, vagy inkább a szaporulat, Pestre költözött. A váci járás feleslegének Pestre költözése persze magában még távolról sem tette volna lehetővé a pesti zsidóság nagyarányú fellendülését: egy, a váci járás zsidóságának megfelelő populáció feleslege 50 év alatt a pesti zsidóságnak talán 1/10-ed részét tehette volna ki.

Stagnálási tünetek mutatkoztak a pesti járásban is 1804—1812 között, valamint a solti és a kecskeméti járásban 1804—1816 között. Feltételezésünk szerint mind a négy Duna-balparti járás zsidó lakossága emberfeleslegben Pestnek adózott a múlt század első évtizedeiben. Ez természetes folyamat is; láttuk Gyömrőnél[5], milyen nagy szerepe volt a belső vándorlásban a közvetlen környéknek.

Sem a távolabbi vidékekről vagy külföldről történt bevándorlás méreteire, sem a közelebbi környékről, tehát lényegében Pest megye területéről történt beköltözésre vonatkozólag sem Pesttel, sem Budával kapcsolatban számadataink nincsenek. Amit megkísérelhetünk, annyi: megpróbáljuk kalkulálni, mekkora lehetett az a lélekszám, amelyet Pest megye és Pest város zsidósága saját szaporulatként tudott produkálni. Ami ezen felül van, távolabbi vidékekről történt bevándorlás révén fedeződött. Ezzel elérkeztünk munkánk ama részéhez, amelyben megkíséreljük a megyei és városi zsidóság népmozgalmát kitapintani.

1. A NÉPMOZGALMI MUTATÓK

Adatok híján azokat a mutatókat fogjuk vizsgálat alá venni, amelyek alapján talán következtetni lehet területünk és időszakunk népmozgalmára. Előre meg kell mondanunk: csak feltevések megformulázásáról, gondolatok felvetéséről, óvatos becslésekről lehet szó; tartózkodni fogunk mindenféle határozott megállapítástól, mert ilyesmire az anyag nem ad lehetőséget.

Az előző fejezet végén, a Tabánnal kapcsolatban összegeztük a népmozgalomra vonatkozó ismereteinket, amelyek három kategóriába tartoznak:

családonkénti gyermekszám,
halálozási arányszám,
korcsoport-tagolódás.

Az ebből a három forrásból származó adatokat fogjuk népmozgalmi mutatókként kezelni, a második helyen említetthez hozzátéve azt, hogy valamelyes támpontjaink a születési arányszám megállapítására is vannak.

Családonkénti gyermekszám

Az időszakunk előtti kezdeti korra vonatkozólag csak ilyen természetű adataink vannak. Ezek összegezése az alanti képet adja:

1736—37			*családonkénti gyermekszám*
Óbuda	43 család	86 gyermekkel	2,0
Zsámbék—Tétény	25 család	45 gyermekkel	1,8
Váci—pesti járás	23 család	51 gyermekkel	2,0
Összesen	91 család	182 gyermekkel	2,0
1746			
Óbuda	40 család	98 gyermekkel	2,45
Zsámbék	15 család	18 gyermekkel	1,2
Pilisi járás többi része	13 család	30 gyermekkel	2,3
Váci járás	38 család	27 gyermekkel	0,7
Pesti járás	15 család	20 gyermekkel	1,3
Solti járás	4 család	7 gyermekkel	1,75
Kecskeméti járás	9 család	17 gyermekkel	1,9
Összesen	134 család	217 gyermekkel	1,62

A Duna-jobbparti részen a leányok voltak többségben; 81 leány állott szemben 65 fiúval, a Duna-balparti járásokban 23 főnyi fiútöbblet mutatkozott; 47 fiú, 24 leány. Végeredményben volt 112 fiú és 105 leány.

A gyermekek koráról nem tudunk semmit, nem tudjuk hogy az 1737. évi összeírás „maior"—„minor" jelzői milyen korcsoportot fednek, az 1746. évi összeírás pedig „filii-filiae" megkülönböztetést tesz csupán. A családonkénti gyermekek száma alacsonynak tűnik, különösen a Duna-balparti részeken.

A családonkénti gyermekszám csak pillanatfelvétel eredménye. Nagyon sok függ attól, milyen korúak voltak a szülők, elsősorban az anyák a felvétel pillanatában, mennyi lehetőség volt még további gyermekek világrahozatalára. Általában talán feltehetjük, hogy az 1736—1737-ben összeírtak fiatalok voltak és az a 43 családapa-anya is, akik 1746-ban többletként mutatkoztak, mert ezek valószínűleg új bevándorlók, akik inkább fiatalok szoktak lenni.

A későbbi időből volt két adatunk a Tabánból:

1815 20 család 44 gyermekkel, családonként 2,2
1830 48 család 116 gyermekkel, családonként 2,4

Pestre vonatkozólag számításba jöhet még Büchler[8] adata, amely szerint: 1833-ban 1343 zsidó család volt Pesten; ha ezt elosztjuk az akkori lélekszámmal, 4—5-öt kapunk, ami családonként 2,5 gyermekszámot adna. De ez a kalkuláció maximális, mert a pesti zsidóság nem csak szülőkből és gyermekekből állott.

Születési és halálozási arányszám

Az 1827. évi ún. Dorffinger-féle pesti útmutató[26] meg nem nevezett forrásból az 1826. évre születési és halálozási adatokat közöl. A forrást nem ismerjük, de létezéséről tudunk. A pesti német újság [27] 1823. január 19-i számában az alábbi közlemény olvasható: „Das bereits im vorigen Jahr zu Pest begonnene interessante Verzeichnis der Getrauten, Geborenen und Verstorbenen der kön. Freystadt Pesth wird daselbst auch in diesem Jahr fortgesetzt. Allmonatlich erscheinen davon 2 Nummern." Sajnos, Pest népesedésének ez a nagyon értékes forrása egyetlen egy példányban sem maradt ránk. Az Útmutató adatait teljes egészükben ideiktatjuk:

[26] Wegweiser für Fremde und Einheimische (Dorffinger). Pesth, 1827.
[27] Vereinigte Ofner und Pester Zeitung. 1823. január 19.

Születés	*Fiú*	*Leány*	*Összesen*
Római katolikus	1350	1300	2650
Görög keleti	14	15	29
Evangélikus	74	44	118
Református	21	24	45
Izraelita	92	84	176
Összesen	1551	1467	3018

Halálozás	*Férfi*	*Nő*	*Fiú*	*Leány*	*Összesen*
Római katolikus	614	562	664	598	2438
Görög keleti	30	13	9	11	63
Evangélikus	39	22	20	12	93
Református	19	3	7	7	36
Izraelita	19	70	29	25	83
Összesen	721	610	729	653	2713

Az Útmutató közli egyúttal az 1825/26. évi, általunk használt lélekösszeírásnak a zsidókra vonatkozó számait, azzal a különbséggel, hogy 33-al több felnőtt férfit tüntet fel a kiskorúak rovására, mig a nők száma változatlan. A zsidóság összlélekszáma 3991; ehhez viszonyítva

a születések aránya	44,1‰
a halálozásoké	20,8‰
a szaporulat tehát	23,3‰

Nem kell külön hangsúlyozni, mily hallatlanul kedvező szaporodási arány ez, amely annál feltűnőbb, mert a kimutatott gyermekhalálozás elképesztően magas:

65%-át teszi ki a zsidó összhalálozásnak.

A gyermekhalálozás aránya a zsidó születésekhez viszonyítva lényegesen kedvezőbb:

30,7%

Az 1835. évi 163 zsidó halálozás 6536 lélekhez viszonyítva:

$24{,}9^0/_{00}$-nek,

az 1839. évi 191 halálozás 6584 lélekre

$29{,}0^0/_{00}$-nek

felel meg. Ezek a viszonyszámok kedvezőtlenebb képet adnak, mint az 1826. évi, de a városi összhalálozások 1835. évi $46{,}4^0/_{00}$-es arányához képest nagyon is kedvezőeknek mondhatók[24].

A Tabánban $27—28^0/_{00}$ körül volt a nyers halálozási arányszám az 1825—1827. években; ez az adat is beleillik a Pesten mutatkozó képbe.

Korcsoporttagolódás

Ez volna a legbővízűbb forrás, ha tudnánk a belőle buzgó adatokkal mit kezdeni. Igaz, hogy csak a férfiakra vonatkozólag, de egész Pest megyei és pesti adathalmazunk alkalmas két vagy három korcsoport elkülönítésére, a kis tabáni anyag pedig a legfinomabb korcsoportosításra is lehetőséget ad, amint azt bemutattuk. Ahol három korcsoport különíthető el, a legérdekesebb a 0—17 évesek csoportja, bár természetesen a másik kettőnek az alakulása is fényt vet a populáció összetételére. A pesti lélekösszeírásoknál „adulti" és „minores" a disztinkció alapja; bel- és külföldi analógiák egész sora bizonyítja, hogy itt valóban a „nagykorú-kiskorú", azaz „24 éven felüli — 24 éven aluli" megkülönböztetéssel állunk szemben. A 0—17 éves korcsoport arányának kiszámítására töméntelen adat áll rendelkezésünkre és ezzel a 0—24 évesek aránya szoros korrelációban áll, amely könnyen kalkulálható. Miután utóbbinál mindig lényegesen nagyobb szám van adva, mint az előbbinél, életkorban csak feljebb kereshetjük a „minores" határát és az mégsem valószínű, hogy ezt 22, vagy 23 évnél vonták volna meg.

Bevezetőül bemutatjuk az öt pestmegyei járás korcsoport-megoszlását az 1804. és 1841/42. esztendőkre (csak a férfiakra vonatkozik, (lásd: a 83. lapon).

Időszakunk végére a 0—17 éves korcsoport aránya minden járásban csökkent, a megye átlagában pedig 49%-ról 45,5%-ra ment le. A 17—40 éveseké erősebben, a 40 éven felülieké mérsékeltebben emelkedett: előbbi 33,5%-ról 36,5%-ra, utóbbi 17,5%-ról 18%-ra. Elöregedésről

1804	*0—17*	*17—40*	*40-en felül*
Pilisi járás	47%	35%	18%
Váci járás	49%	32%	19%
Pesti járás	52%	32%	16%
Solti járás	52%	32%	16%
Kecskeméti járás	50%	32,5%	17,5%
Átlag	49%	33,5%	17,5%
1841/42			
Pilisi járás	45%	37%	18%
Váci járás	47%	35%	18%
Pesti járás	50%	32,5%	17,5%
Solti járás	48,5%	36,5%	15%
Kecskeméti járás	41%	37%	22%
Átlag	45,5%	36,5%	18%

távolról sem lehet beszélni: még lesz alkalmunk meggyőződni róla, milyen hallatlanul fiatalos populációra vallanak még az 1841/42. évi számok is, de kétségtelen, hogy a 0—17 évesek súlya számbelileg csökkent a zsidóságon belül.

Pesten az itt is fennmaradt népösszeírásokból rekonstruálható a korcsoportok aránya:

	0—17	*17—40*	*40-en felül*
1804	40%	43%	17%
1825	42%		
1836	43%		
1840/41	42,5%	43%	14,5%

Pesten a fiatal korcsoport aránya mindenkor lényegesen alacsonyabb, mint a megyében, az „öregeké" sem magasabb és a középső csoport dominál.

Budán, a Tabánban, a megoszlás 1830-ban a következő:

0—17	*17—40*	*40-en felül*
38%	32%	30%

és ez majdnem öregesnek nevezhető. Ezzel szemben, kuriózumképpen, Gyömrőn 1848-ban a helyzet a következő:

0—17	*17—40*	*40-en felül*
52%	28%	20%

de ez a kis lélekszám miatt nem mérvadó, hiszen egy-két sokgyermekes család jelenléte már megpecsételi a két korosabb korosztály sorsát.

Áttérve a két korcsoportra tagolt összeírásokra, Pestre vonatkozólag egyes évekre közöljük az „adulti-minores" megoszlás arányát:

	0—24	*24-en felül*
1809	44%	56%
1811	51%	49%
1814	49%	51%
1820/21	60%	40%
1824/25	56%	44%
1825/26	58%	42%
1831/32	58%	42%
1835/36	61%	39%
1840/41	53,5%	46,5%

Az 1809. és 1814. évek kivételével a felnőttek aránya időszakaszunk alatt sohasem volt többé magasabb, mint a kiskorúaké. Azt, hogy a férfiakon és nőkön belül külön-külön másként alakultak az arányok, már említettük. Ezzel szemben Pest római katolikus lakosságánál, amely az egésznek a zömét alkotta, a kiskorúak sohasem kerültek fölénybe a nagykorúakkal szemben:

	0—24	*24-en felül*
1811	44%	56%
1820/21	48,5%	51,5%
1831/32	48,5%	51,5%
1840/41	48%	52%

A Tabánban, a 0—17 évesek 38%-os aránya mellett, a 0—24 éveseké 50% volt 1830-ban.

2. A NÉPMOZGALMI MUTATÓK ALKALMAZÁSA

Az 1930. évi népszámlálás demográfiai kötetében[28] községenként, városonként, járási, megyei és országos összegezésben ki van mutatva — a tényleges szaporodás mellett — a természetes szaporodás százalékaránya az 1921—1930. évekre. Ha az itt szereplő százalékszámokat szembeállítjuk a kormegoszlásnak területegységenként megfelelő, a 0—17 és 0—24 éves korcsoportokra vonatkozó adatával, messzemenően szabályos korreláció mutatkozik a két számsor között. A következő táblázat bal oldali oszlopában közöljük 31, nagyjából találomra összeállított kisebb-nagyobb területegység lakosságára vonatkozólag a fenti két, illetve három adatot: a 0—17 és 0—24 éves korcsoport százalékarányát a terület összlakosságán belül 1930-ban, valamint a természetes szaporodás arányszámát az 1921—1930. évekre. A jobb oldali oszlopban egyidejűleg rámutatunk a korreláció alkalmazhatóságának korlátaira azzal, hogy bemutatjuk Franciaország összlakosságának hasonló természetű adatait 1776—1936 között 12 évre vonatkozólag, amelyeket Bourgeois—Pichat demográfiai munkájának táblázataiból[29] állítottunk össze.

A bal oldali oszlop sorrendjét a 0—17 éves korcsoportnak az összlakosságban elfoglalt százalékaránya szabja meg. Megfelelő helyen beiktattuk — a kormegoszlás illusztrációja kedvéért — a 0—17 és 0—24 korcsoportok százalékos arányát az angliai Buckfastleigh községben 1698-ban és az ugyancsak angliai Lichfield városkában 1695-ben[30]. A korcsoport-tagolódás arányának kiszámításánál — a magyarországi adatoknál épp úgy, mint a külföldieknél — rendkívül durva módszert használtunk. Általában a legtöbb forrásmunkában a 15—19 és 20—29 éves korcsoportok létszáma szerepel: mindkét korcsoportra vonatkozó létszámot egyszerűen kettéosztottuk. A francia adatoknál adva volt a 20—24 évesek létszáma. Céljainknak ez a durva eljárás is megfelel.

[28] Magyar Statisztikai Közlemények. Új sorozat. 83. kötet. Az 1930. évi népszámlálás. I. rész. Demográfiai adatok. 1932.

[29] J. Bourgeois-Pichat: *The general development of the population of France since the eighteenth century: Population in History. Essays in Historical Demography.* Edited by D. V. Glass and D. E. C. Eversley. London, 1965.

[30] D. V. Glass: *Two papers on Gregory King: Population in History.* London, 1965.

Magyarország, 1921—1930				*Franciaország*			
	0—17	0—24	term. szap. ‰	Év	0—17	0—24	term. szap. ‰
	korcsoport				korcsoport		
Budapest	20,0	35,5	0,1				
Újpest	25,7	41,5	5,2				
Siklósi járás	26,7	35,8	0,9	*1951*	26,9	37,7	
Hódmezővásárhely	27,2	41,0	3,0				
Rákospalota	27,6	43,0	2,6	*1936*	27,5	37,4	0,8
Cegléd	30,4	44,5	6,2	*1906*	30,0	42,5	2,0
Vác	30,6	45,7	5,4	*1896*	32,5	42,7	1,3
Dombóvári járás	30,7	44,2	7,6				
Nagykőrös	30,9	45,0	6,8				
Magyarország	32,3	46,3	9,6	*1876*	32,2	44,2	1,5
Gödöllői járás	34,1	48,2	11,3	*1851*	34,1	46,7	2,9
Csepregi járás	34,6	47,1	11,2	*1846*	34,6	47,3	5,6
Kecskemét	35,2	50,1	11,1	*1836*	35,1	48,0	4,1
Sümegi járás	35,3	48,2	11,6	*1826*	36,0	48,8	7,5
Kiskundorozsma	35,4	50,3	11,5	*1816*	36,6	49,4	4,9
Székelyhidi járás	36,9	50,2	14,6				
Novai járás	36,9	50,8	16,9	*1786*	37,1	50,3	3,7
Abonyi járás	37,7	51,5	15,6	*1781*	37,6	51,0	3,7
Abaújszántói járás	37,8	50,7	15,1				
Buckfastleigh	38,3	51,3					
Nagykátai járás	38,3	51,7	14,4	*1776*	38,0	51,7	4,2
Dadai alsó járás	38,3	51,7	18,5				
Balmazújváros	38,5	51,1	18,8				
Aszódi járás	38,7	53,0	16,0				
Mezőkövesd	39,2	53,0	17,9				
Nagykovácsi	40,1	52,6	20,5				
Bodrogközi járás	40,1	52,6	20,9				
Pilisvörösvár	40,4	53,4	21,0				
Darnó	41,0	53,2	26,0				
Dadai felső járás	41,6	54,9	23,8				
Lichfield	42,4	55,0					
Nagyecsed	43,0	55,4	28,3				
Kállósemjén	45,8	58,8	32,7				

Érthető, sőt kézenfekvő, hogy a kormegoszlás — mint pillanatfelvétel — és az előző tíz év természetes szaporodása között összefüggés áll fenn. Ez az összefüggés, mint táblázatunk bal oldali oszlopa mutatta, lineáris korreláció, bizonyos körülmények fennforgása esetén. A magyarországi sorozatban még a kivételek is erősítik a szabályt. A 0—17 éves korcsoport arányának sorrendjében haladva, Újpest

kiugrik természetes szaporodásával és viszonylag magas 0—24 korcsoport arányával, vagy a siklósi járás megfelelő számai térnek el egy alacsonyabb szint irányában. Újpest ez idő tájt ipari külváros volt, a siklósi járás pedig lényegileg az Ormánságot foglalta magában, a maga már a 20-as években is régi keletű egyéjével és mezőgazdasági lakosságával. Látható, milyen nagy a különbség a 0—24 évesek arányát tekintve a sorrendben következő, ugyancsak agrárjellegű Hódmezővásárhellyel szemben. A pestmegyei nagykátai és a szabolcsmegyei dadai alsó járás a két korcsoport teljesen azonos arányával, de a természetes szaporodásnál 4,1‰ eltéréssel tűnik fel; ez esetben a nagykátai járás „viselkedése" anomalisztikus. Látjuk, hogy Nagykovácsi pestmegyei község és a zemplénmegyei bodrogközi járás azonos korcsoportarányával majdnem egyező természetes szaporulati arány jár együtt.

A franciaországi, 12 évre és azonkívül 1951-re vonatkozó adatokat a táblázat jobb oldali oszlopában szembeállítottuk azzal a magyarországi adattal, amelyhez a két korcsoport aránya tekintetében a legközelebb áll. A franciaországi adatokkal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy Franciaországban a cenzus 1851-től kezdve teszi lehetővé az életkor szerinti csoportosítást. Az ezt megelőző időre a szóbanforgó dolgozat szerzője, Bourgeois-Pichat, általa kiszámított kormegoszlási adatokat használt fel táblázatához, sőt egészen 1906-ig a kalkulált adatokat vette tekintetbe, mert véleménye szerint a cenzusok koradatai nem mindenben feleltek meg a valóságnak. Így táblázatában 1851-től fogva nem az eredeti, hanem a kiszámított adatok szerepelnek, ami számaiban, éppen a 0—24 évesek tekintetében is, módosulásokat vont maga után.

Mindenesetre ezek az esetleges módosulások nem lehetnek olyan mérvűek, hogy változtassanak a tényen: a francia sorban nyoma sincs korrelációnak a 0—17/0—24 évesek aránya és a megelőző 5—10 év természetes szaporulata között. A francia adatok szépen tükrözik az állandó és fokozatos „elöregedési" folyamatot, amely a 0—17/0—24 éveseknek a lakosság keretében elfoglalt számbeli súlya csökkenésében nyilvánul meg. Franciaország egésze a két korcsoport aránya szempontjából 1776-ban állt ott, ahol a pestmegyei nagykátai járás 1930-ban, azonban a természetes szaporulatnál, amely, hogy úgy mondjuk, a korcsoportoknak ezt az arányát létrehozta, kerek 10‰ különbség mutatkozik. Azt mondhatnánk, Franciaország lakossága 1771—1776 között 4,2‰-es természetes szaporulattal hozott létre egy 38%-os

0—17 és egy 51,7%-os 0—24 éves korcsoportot, szemben a nagykátai járás 1921—1930. közti 14,4‰ szaporulatával.

A franciaországi adatok tehát arra mutatnak, hogy a korreláció érvényesülésének bizonyos korlátai vannak. Mivel számunkra az volna a lényeges, hogy a korrelációt alkalmazni tudjuk olyan történelmi populációk természetes szaporodásának a felderítésére, amelyeknél a fiatal korcsoportok egyikének számarányát ismerjük, jó volna tudni, melyek ezek a korlátok.

Egyébként nem kell Franciaországba menni a korrelációnak nem „engedelmeskedő" példákért. Pest városában 1835-ben:

48,0‰ nyers születési arányszámmal
46,4‰ nyers halálozási arányszám állott szemben,
1,6‰ volt tehát a természetes szaporulat[24].

Pesten a lakosság zömét kitevő római katolikusoknál a múlt század huszas-negyvenes éveiben a 0—24 korcsoport aránya állandóan 48% körül mozgott; a 10%-os zsidóság jóval kedvezőbb megfelelő korcsoportaránya (kb. 57—58%) nem sokat változtat ezen az összképen és legfeljebb 1%-os korrekciót jelent. Táblázatunk szerint — ha a korreláció érvényesül — a 0—24 évesek 49%-os arányánál 11‰-nek kellett volna lennie a természetes szaporodásnak. Nos, Pesten ezzel szemben csak 1,6 ‰ volt. Franciaországban viszont 1826-ban a 0—24 évesek 48,8%-os és a 0—17 évesek 36%-os arányával 7,5‰ természetes szaporodás járt együtt, ugyanakkor tíz évvel korábban és tíz évvel később, a korcsoportarányok nem lényeges eltolódása mellett, 4,7‰, ill. 4,1‰ volt a természetes szaporodás.

Még egy példa Magyarországról: Nagykovácsi községben, Buda közelében, 1771-ben vizsgálataink szerint:

a 0—17 éves korcsoport számaránya	45,4%
a 0—24 éves korcsoport számaránya	57,9%,

a természetes szaporodás nyers arányszáma a megelőző 10 év születési és halálozási adataiból kiszámítva — 11,6‰-et tett ki. Ha a korreláció érvényesült volna, e hallatlanul magas fiatal korcsoportarányok mellett, amelyekkel táblázatunkon csak Kállósemjén (Szabolcs megye) tudott 1930-ban konkurrálni, Nagykovácsiban 31—32‰-es természetes szaporulatnak kellett volna jelentkeznie.

A két utóbbi esetben: Pest és Nagykovácsi kapcsán az a közös momentum, hogy magas nyers születési arányszámmal ugyancsak magas halálozási arányszám áll szemben. Pest esetében kirívó ez 1835-ben is és 1826-ban is, az 1827. évi Útmutató fentebb közölt adatai szerint, amikor 2650 római katolikus születés és 2438 római katolikus halálozás van kimutatva. Ha e születéseket és halálozásokat kb. 55 000 emberre számítjuk,

a nyers születési arányszám	48,0‰
a halálozási arányszám	44,3‰
ami	3,7‰-es,

akkori, és városi viszonylatban kedvező természetes szaporulatot jelent. Pest a maga 1835-ös 70 000 körüli lakosával még távolról sem volt nagyváros, de már vonatkoztatható rá a tétel: a nagyváros felfalja gyermekeit. Így volt ez Londonban a 18. században, ahol csak 1790 után kezdte a születések száma a halálozásokét meghaladni[31], így volt Bécsben, a Wiener Zeitungban évtizedek során megjelent halálozási jegyzékek és statisztikai táblázatok tükrében[32] és így volt általában a nagyvárosokban. Pesten is gyakoriak voltak a negatív népesedési mérleggel záruló évek.

Nagykovácsiban a helyzet annyiban más, hogy itt viszonylag nagy volt a népszaporulat: 11,6‰, de magas volt az ára is; 63,5‰ hallatlanul magas születés és 51,9‰ halálozás árán jött létre.

Franciaországban a helyzet más, bizonyos mértékben konszolidálódott képet mutat és nemcsak országos viszonylatban, ahol a lokális kilengések feloldódnak. Kisebb francia helyekre vonatkozó demográfiai tanulmányok adataiból is az tűnik ki, hogy ott a helyzet kiegyensúlyozottabb volt, alacsonyabb szinten mozgó születési és halálozási arányszámmal[33]; Crulai-ben 1670—1770 között átlagosan 36,6‰ a születési arányszám, amely a múlt század első felére 20‰

[31] M. Dorothy George: *London life in the 18th century.* New York—Evanston, 1964.

[32] Wiener Zeitung, 1780—1840. évi évfolyamok: MNM. Széchenyi kt.

[33] Gautier-Henry: *La population de Crulai, paroisse normande.* Paris, 1958. (Institut national d'études démographiques, Travaux et Documents, Cahier No. 33).

alá csökken. Talán Angliában is így áll a dolog, mert a kitűnő Gregory King, Nagy-Britannia egyik első demografusa, a táblázatunkban említett Lichfield városkára, amely egyébként szülővárosa volt, kb. 36‰-es születési arányszámot kalkulált ki [30]. Ilyen arányszám mellett első pillantásra világos, hogy a korreláció Lichfieldben sem érvényesülhetett, 42,4%-os 0—17 éves és 55%-os 0—24 éves korcsoportarány mellett, amely nálunk 1921—1930 között 24—25‰-es természetes szaporulatot vont volna maga után.

Franciaországban a nagyjából a forradalom óta gyakorolt születésszabályozás a születési arányszámot lenyomta, Magyarországon szaporulat elérésére igen nagy születési produktumra volt szükség, a hallatlanul magas halálozás kiegyensúlyozása végett.

Úgy gondoljuk, hogy a korreláció érvényesülését négy momentum akadályozhatja: a korreláció mindkét sorát két-két oldalról érheti behatás. A korcsoport-megoszlásnál felmerülhetnek momentumok, amelyek hatására a 0—17, illetve 0—24 évesek korcsoportja a várhatónál jobban megduzzad vagy megfogy. A természetes szaporulatot ismét kér körülmény befolyásolhatja: a várhatónál alacsonyabb születési és a várhatónál magasabb halálozási arányszám. Mintha a fenti „renitens" eseteknél ez a két utóbbi momentum forogna fenn: Nyugat-Európában amúgy, Közép-Európában emígy.

Úgy tűnik, hogy az 1921—1930 közti évtizedben Magyarországon mutatkozó korreláció elsősorban olyan népesedési viszonyok között érvényesül, mint amilyenek akkor az országban fennállottak. A népmozgalomnak akkor Magyarországon még volt bizonyos természetes jellege: az előző két évszázadban uralkodott magas halálozási arány csökkent — mondjuk, nem túl alacsony szinten bár, de normalizálódott — és a születések száma még csak helyenkint süllyedt mélyre. Sajátságos azonban, hogy a korreláció ott is érvényesült, ahol aligalig volt már szaporulat, mint Budapesten vagy a siklósi járásban.

Az ország összlakosságában fennállott korcsoportmegoszlás és természetes szaporulat viszonya csakúgy beilleszkedett a korreláció kereteibe, mint egy olyan kis községé, amilyen Darnó, Szatmár megyében a maga akkoriban 246 lakosával, bár ez esetben mutatkozik kis kilengés. Ezt a községet azért vettük fel táblázatunkban, mert lélekszáma közel áll a kis tabáni zsidó közösségéhez.

Tárgyunk szempontjából már most az a figyelemre méltó, hogy a múlt század zsidó közösségeinél megállapítható viszony a kormegoszlás és a természetes szaporulat között teljes mértékben megfelelni

látszik az e század húszas éveiben tapasztalt korrelációnak és a vonatkozó adatok a korrelációs sorba simán beilleszthetők. Azért van-e ez így, mert a zsidó népmozgalmi adatoknak, a környezetétől eltérőleg, volt egy bizonyos természetes jellegük, amint azt fent körvonalaztuk, csak feltételezzük. De lássuk a számokat.

Pesten a zsidóságnál megállapítottunk 1826-ban:

$44{,}1^0/_{00}$	nyers születési arányszámot és
$20{,}8^0/_{00}$	nyers halálozási arányszámot, aminek
$23{,}3^0/_{00}$	természetes szaporulat az eredménye.

A 0—17 éves korcsoport aránya 42% volt, ennek táblázatunk szerint a 0—24 évesre 55% felel meg és $24^0/_{00}$ körüli természetes szaporulat.

A kormegoszlás egyébként pontosan megfelel az angliai Lichfield városában 1695-ben tapasztaltnak. Az 1835. és 1839. évekre születési adataink nincsenek, de ismerjük a halálozási arányszámokat: az 1835. évi $24{,}9\%_0$ valamivel magasabb, mint az 1826. évi, de nem lényeges az eltérés, viszont a 0—17 évesek aránya 1835/36-ra 43,2%-ra emelkedett (a férfiaknál), ami megfelel 56%-nak a 0—24 éves korcsoportra vonatkozólag és $28^0/_{00}$ körüli természetes szaporulatnak. Bár van év, amelyben a pesti zsidó 0—24 évesek aránya a 60%-ot is meghaladta, általában a múlt század első felében valóban 53—58% között mozgott. Az 1839. év halálozása $29^0/_{00}$-es arányszámával, kedvezőtlenebb, mint az előző kettő, de láttuk azt is, mily hatalmas mérvű csecsemőhalálozással járt együtt és egy-egy járványos év nagyobb kilengéseket okozott. A Tabánra $27—28^0/_{00}$-es halálozási arányszám volt megállapítható 1825—1827-re; a korcsoportok aránya 38—50%, és ennek táblázatunk szerint $13—16^0/_{00}$-es szaporodási arányszám felel meg, ami a $27—28^0/_{00}$-es halálozás mellett jól elképzelhető.

Pest megye zsidó lakosságára vonatkozólag születési, halálozási vagy szaporodási arányszámok nem állnak rendelkezésünkre, de a 0—17 éves korcsoport aránya mindenütt ismeretes, sőt csak ez ismeretes egyedül a mutatók közül. A fiatal korcsoport aránya annyira kedvezőnek mutatkozott 1804-ben is és 1841/42-ben is, hogy semmi okunk sincs feltételezni, hogy a helyzet falun rosszabb lett volna, mint városon. A 0—17 évesek aránya a két említett év között csökkent ugyan, de az a szám, amelyre időszakunk végére lecsökkent: 45,5% még mindig olyan magas, hogy csak táblázatunk zenitpontján, vagyis a végén: Kállósemjén községnél találunk hasonlót.

A fentiek értelmében megengedhetőnek tartjuk azt, hogy a Pest megyei zsidó lakosság szaporulatát legalábbis egyenértékűnek vegyük a két város zsidóságáéval. Mivel ezek közül a kétségkívül „öregesebb" Tabánban is körülbelül $13^0/_{00}$ szaporulattal számolhatunk, úgy hisszük, óvatos eljárást követünk akkor, ha Pest megye és Pest-Buda városok zsidóságánál általában $10—15^0/_{00}$ természetes szaporulattal kalkulálunk. Az a benyomásunk, hogy ezt egész időszakunkra vonatkozólag megtehetjük, mert a korcsoportmegoszlás a századforduló körül még kedvezőbb volt, mint később, de továbbra is kedvező maradt.

3. TERMÉSZETES ÉS TÉNYLEGES SZAPORULAT

A népmozgalmi mutatók alkalmazása ahhoz a feltevéshez vezetett, hogy a pest-budai zsidóságnál az 1825—1840 évek közti időben $10—15^0/_{00}$-es természetes szaporulattal lehet számolni. Egy további merész feltételezés oda konkludált, hogy ez az arány térben és időben esetleg kiterjeszthető: térben a Pest megyei zsidóságra, időben pedig időszakunknak 1825 előtti részére. Mindez azon az alapon, hogy a megyei zsidóság fiatal korcsoportjának az aránya még kedvezőbb volt, mint a pestié és hogy a legkedvezőbb arány a korábbi összeírásokban mutatkozott.

Megkíséreljük e feltevések értelmében — egy átlagos $10^0/_{00}$-es természetes szaporulat alapul vételével — vázolni, a pestmegyei és pest-budai zsidóság időszakunk végére felszaporodott lélekszámából mennyi eshetett a mindenkori természetes szaporulatra és mennyi a bevándorlásra. Kiindulópont ehhez az 1784/85-ben jelen volt zsidók száma, kereken 4700 lélek, mivel világos, hogy a mintegy 40 évvel korábban kimutatott 500 fő körüli zsidóság a legkedvezőbb körülmények között sem gyarapodhatott volna 40 év alatt saját szaporulatából 700—800 főnél többre: a 4700 lélek zöme tehát bevándorlás révén került új pestmegyei lakhelyére.

Mindehhez mindenekelőtt rekapitulálnunk kell a Pest megyei és pest-budai zsidóság összlélekszámának alakulását mindazon évekre, amelyekre adataink vannak úgy a Pest megyei, mint a pesti zsidóság számára. A budai zsidóság lélekszámára nem rendelkezvén pontos adatokkal, párhuzamosan külön fogjuk kimutatni annak feltételezésével, hogy az a múlt század harmadik évtizede közepe táján mintegy 600 fő lehetett, időszakunk végére pedig kb. 2500. A budai zsidóság

számszerűségének kérdését úgy fogjuk leegyszerűsíteni, hogy a pilisi járást a megyénél csak 1824-ig vesszük tekintetbe és ezt követőleg feltesszük, hogy a pilisi járás lélekszámvesztesége és természetes szaporulata Budán mutatkozik.

A Pest megyei és pesti zsidóság száma, a kettőnek összege és a budai zsidóság feltételezett száma időszakunk folyamán a következőkép alakult:

Év	Pest megye	Pest	Összesen	Buda
1784/85	*4 761*	*40*	*4 801*	
1804	*7 574*	*2094*	*9 668*	
1814	*kb. 8 000*	*2292*	*kb. 10 290*	
1816	8 154	2608	10 762	
1817	kb. 8 050	3005	kb. 11 050	
1818	8 108	3094	11 202	
1819	8 740	3192	11 932	
1820	9 278	2781	12 059	
1821	9 736	3493	13 229	
1824	*kb. 10 000*	*3987*	*kb. 13 980*	*600*
1825	kb. 10 000	3838	kb. 13 830	
1826	kb. 10 050	3991	kb. 14 040	
1827	kb. 10 000	4242	kb. 14 420	
1828	kb. 10 050	4551	kb. 14 600	
1829	kb. 9 500	4602	kb. 14 100	
1832	7 030	5659	12 689	
1834	*8 880*	*6058*	*14 938*	
1835	9 458	6651	16 109	
1836	9 196	6536	15 732	
1837	10 358	6486	16 844	
1838	9 514	6033	15 547	
1842	*9 802*	*7643*	*17 745*	*2500*

Időszakunk mintegy hat évtizedét tízéves periódusokra bontottuk (az utolsó csonka) és a periódusok kezdő éveit, valamint a megfelelő számadatokat kurzívval jelöltük meg. A — kis visszaesésektől eltekintve — fokozatosan emelkedő összlélekszámsorból itt is kiugrik a koleraév alacsonyabb lélekszáma, amely a vidéki visszaesés következménye és a nagy árvíz éve, amikor Pesten és vidéken egyaránt visszaesés mutatkozik.

Ha nem lett volna bevándorlás, a 4700 főnyi kezdő lélekszám dur-

ván, 10 évesp eriódusokban $10^0/_{00}$ természetes szaporulattal számítva, a következőképen nőtt volna:

1784	4700
$+10^0/_{00}$ szaporulat	470
1794	5170
$+10^0/_{00}$ szaporulat	500
1804	5670
$+10^0/_{00}$ szaporulat	570
1814	6240
$+10^0/_{00}$ szaporulat	620
1824	6860
$+10^0/_{00}$ szaporulat	690
1834	7550
$+10^0/_{00}$ szaporulat	600
1842	8150

A valóságban azonban az a helyzet, hogy a folyamatos bevándorlás következtében:

1804 9 670 lélek volt jelen
5 670 lélek helyett, tehát

kb. 4000 főnyi bevándorlás történt. Ezzel szemben a következő évtizedben 9 670 lélek + kalkulált szaporulata
960
10 630 lélek

ehelyett:

1814 10 290 van jelen

vagyis kb. 340 lélekkel kevesebb, mint amennyi bevándorlás nélkül is lehetett volna.

1824 a tíz évvel korábban jelen volt
10 290 lélek + kalkulált szaporulata
1 030
11 320 lelket tesz ki,
ezzel szemben volt 13 980
+ Budán kb. 600
14 580 lélek

ami újabb kb. 3260 lélek bevándorlásának feltételezését teszi szükségessé.

A két utolsó periódusban a Duna-balparti járások és Pest együttes lélekszámát kell alapul vennünk, amely így alakult:

	Duna-balparti járások	Pest	Összesen
1824	5092	3987	9 079
1834	4872	6058	10 930
1842	6666	7643	14 309

1824—1834:

1824-ben a négy járásban volt kb. 5090 lélek, akiknek
kalkulált szaporulatával 510 lélek
a lélekszám 1834-ben lehetett volna 5600 lélek,
de a valóságban csak 4870 lélek

lévén, a különbözet a hiány és szaporulat összegezésével 1240 lélek.

Pesten 4000 lélek kalkulálható szaporulata
400
de 4400 helyett jelen volt 1834-ben 6050 fő;
a különbözet 1650 lélek: 410 fő

bevándorlásával kell számolni még erre a periódusra.

1834—1842:

az előző periódussal szemben úgy a Duna-balparti járásokban, mint Pest városában növekedett a lélekszám. A járásokban 4870 + kalkulált szaporulata
400
5270 lélek helyett 6670 lélek volt, a hiány 1400.
Pesten 6060 + kalkulált szaporulata
540
6600 lélek helyett volt 7640 lélek, a hiány 1040
összesen: 2440 lélek.

A pilisi járásban a két utolsó periódusban állandóan fogyott a lakosság és a hiány + a kalkulált szaporulat kb. 2700 lelket tesz ki, amennyivel körülbelül Buda lakossága nőtt ezen idő alatt. Mivel Budán csak kb. 2500 lelket tételeztünk fel időszakunk végén, a pilisi járás feleslegéből jutott még Pestre is.

A fenti periódusokat tekintve erősebb bevándorlást feltételező periódusok váltakoznak olyanokkal, amelyekben a népességhiány kisebb, mint 1824—1834-ben, vagy éppen nem is mutatkozik hiány, sőt — ellenkezőleg — egy kis népfelesleg, mint 1804—1814-ben. Ebben a periódusban kivételképpen még Pest is képes volt szaporulatával a lélekszámnövekedést fedezni.

Ugyanerre az eredményre jutunk, ha periódusonként és járásonként analizáljuk a lakosság alakulását. Az első, 20 éves időszakban a járások közül csak a váciban mutatkozik népfelesleg, ahol a stagnálás krónikus volt, míg a többi járásokban Pesttel együtt erőteljes bevándorlásra volt szükség az 1804-ben jelenlevő lélekszám eléréséhez.

1804—1814: a váci, pesti és kecskeméti járásban felesleg mutatkozik, Pest és a többi járás fedezi saját lélekszámszükségletét.

1814—1824: úgy a megyében, mint Pesten erős bevándorlásra van szükség és ezen felül Budán is van már több száz főnyi zsidóság.

1824—1834: a váci, pesti és kecskeméti járásban népfelesleg van, a soltiban kisebb, Pesten nagyobb hiány; a pilisi járásban megindul a lélekszám csökkenése, amelyről feltételeztük, hogy főoka a Budára való behúzódás.

1834—1842: Pest városán kívül a váci, pesti és kecskeméti járásban is hiány mutatkozik.

Számokban kifejezve, periódusonként a kalkuláció a következő képet adja:

	felesleg	*hiány*
1784—1804		4000
1804—1814	340	
1814—1824		3260
1824—1834 (a pilisi járás nélkül)		410
1834—1842 (a pilisi járás nélkül)		2 440
	340	10 110
végeredményben		9 770

Ha tehát a Budán mutatkozó kisebb eltéréstől eltekintünk, nagy vonalakban az volna mondható, hogy időszakunk folyamán kb. 10 000 főnyi bevándorlásra volt szükség ahhoz, hogy a zsidó lakosság Pest megyében, Pesten és Budán együttvéve időszakunk végére kb. 20 000 főnyi lélekszámot érhessen el.

Befejezésül ismételten hangsúlyozzuk, hogy a fenti becslés kiindulópontja egy olyan, népességünkre és időszakunkra konstansként kezelt $10\%_0$-es természetes szaporulat feltételezése, amelynek a bizonyítékai nem egészen meggyőzőek. Túl sok a kérdőjel. De túl sok kérdőjel mutatkozik még általában a történeti demográfia terén, amely fiatal tudomány és még sok-sok munkára van szükség ahhoz, hogy a múltbeli népesedési problémákat megismerjük. Különösen vonatkozik ez a zsidó népesedés kérdésére, ahol kevés még az előmunkálat, ha van egyáltalán. A Pest megyei és pest-budai zsidóság népmozgalmát illetőleg — vitatható módszerekkel — kedvező konklúzióra jutottunk és ennek bizonyosmérvű alátámasztására idézzük a jeles angol demográfus, D. E. C. Eversley véleményét[34]:

„*Jews, disadvantaged in social and economic matters, forced to reside in an unhealthy urban environment, may yet, thanks to their medical skill, hygienic regulations and family structure show favourable demographic experiences.*"

[34] D. E. C. Eversley: *Population, economy and society: Population in History.* London, 1965.

FÜGGELÉK I.

Pilisi járás	1784/85	1804	1812	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1834	1835	1836	1837	1837/38	1841/42
Albertfalva	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Békásmegyer	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bia	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Budafok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Budajenő	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Budakalász	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+	+	–	+	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Budakeszi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Budaörs	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Csepel	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Csobánka	–	–	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dunabogdány	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	+	+	+	+	+	–	+	–	–	+	+	+	+
Lóré	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Makád	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nagykovácsi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nagytétény	+	+	+	+	–	–	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Óbuda	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Páty	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Perbál	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pesthidegkút	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pilisborosjenő	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Piliscsaba	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Pilisszántó	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	−	−	−	−	−
Pilisszentiván	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Pilisvörösvár	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Pomáz	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Pócsmegyer	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Ráckeve	−	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Solymár	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Szentendre	−	−	−	−	−	−	+	+	+	−	+	+	−	+	−	+	−	+	−	+	+	+	+	+	−	+
Szigetbecse	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−
Szigetcsép	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szigetmonostor	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	
Szigetszentmárton	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Szigetszentmiklós	−	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+
Szigetújfalu	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Tahitótfalu	−	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Telki	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Tinnye	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Torbágy	+	+	+	+	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Tök	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Tököl	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Törökbálint	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Üröm	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Visegrád	+	+	+	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+
Zsámbék	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Váci járás	1736	1784/85	1804	1812	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1834	1835	1836	1837	1837/38	1841/42
Acsa	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Aszód	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bag	−	−	+	−	−	−	+	+	+	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Boldog	−	−	+	+	+	+	+	+	−	−	−	+	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cinkota	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	−	+	+	+	+	−
Csomád	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+
Csömör	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Csővár	−	−	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dány	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Domony	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dumakeszi	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Fót	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Galgagyörk	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+
Galgahévíz	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Galgamácsa	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gödöllő	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Hévízgyörk	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Iklad	−	−	+	−	+	+	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	−	+	+	+
Isaszeg	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kartal	−	−	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kerepes	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kisnémedi	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Kistarcsa	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−

Mogyoród	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Nagytarcsa	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	−	+	−	+	+	−	+	+	+
Őrszentmiklós	−	−	+	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	+
Pécel	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Püspökhatvan	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Püspökszilágy	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Rákoscsaba	−	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rákoskeresztúr	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	−	−	−	−	−	−	−	+
Rákospalota	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	+	+
Szada	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Sződ	−	−	−	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tura	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Valkó	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vác	+	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vácbottyán	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	+	−	−	−	−	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	+
Vácduka	−	+	−	−	−	−	−	+	+	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Váchartyán	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Váckisújfalu	−	−	+	+	+	+	−	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+
Vácrátót	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Vácszentlászló	−	+	+	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veresegyház	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Verseg	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zsámbok	−	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+
Zsidó	−	−	+	−	+	+	−	+	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Puszták																										
Alsópenc	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	+	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−
Újmegyer (Újpest)	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+

Pesti járás	1784/85	1804	1812	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1834	1835	1836	1837	1837/38	1841/42
Alberti	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Alsónémedi																										
Bénye	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bugyi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dunaharaszti																										
Ecser																				?						
Felsődabas																										
Gomba																										
Gyón	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+	+
Gyömrő	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Irsa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kakucs																										
Káva		+	+			+			+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Maglód	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Mende	+	+																								
Monor																										
Ócsa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Örkény		+																								
Pereg		+	+						+	+	+															
Péteri		+																								
Pilis	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Sári	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Soroksár	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Taksony	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Tatárszentgyörgy	−	−	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápiósáp	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápiósüly	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+
Újhartyán	+	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	+	+
Uri	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Üllő	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+
Vecsés	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	−	+	−	+
Puszták																								
Alsódabas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Áporka	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−
Baracs	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+
Farkasd	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−
Felsőbabád	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+
Halom	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Inárcs	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−
Majosháza	−	−	+	−	−	−	−	−	−	+	+	+	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−
Nyáregyháza	−	+	−	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szentlőrinc	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Ürbő	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Vasad	−	−	−	−	−	+	+	−	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−
Vány	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−	+	+	+	+	−	−	−	−	−	−	−	−	−	−

Solti járás	1784/85	1804	1812	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1834	1835	1836	1837	1837/38	1841/42
Akasztó	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Apostag	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bajaszentistván	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	–	–	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bátya	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bogyoszló	+												+													
Császártöltés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dab	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dömsöd	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dunaegyháza																										
Dunapataj	–																									
Dunaszentbenedek	–																									
Dunavecse	–																									
Dusnok	+																									
Érsekcsanád	–																									
Fajsz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+
Foktő	+																									
Géderlak	–																									
Hajós	+	+																								
Harta	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Izsák	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kalocsa	+	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+
Kecel	+	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+	+	+	+	+	+	+
Kiskőrös	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Miske	+	+	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	–	+	–	–	–	+	+	+	+	+	+	+	+
Nemesnádudvar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ordas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+
Solt	–	–	–	+	+	+	–	–	–	–	–	–	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Soltvadkert	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	+	+	+	+
Sükösd	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szalkszentmárton	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szeremle	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+	–	–	–	+
Tass	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Uszod	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+

Kecskeméti járás	1784/85	1804	1812	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1834	1835	1836	1837	1837/38	1841/42
Abony	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Alpár	|	|	|	|	|	|	|	|	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cegléd	|	|	|	|	|	|	|	|	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ceglédbercel	|	|	|	|	|	|	|	|	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Farmos	|	|	|	|	|	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Jánoshida	|	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kecskemét	|	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kóka	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Nagykáta	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Nagykőrös	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ókécske	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Pánd	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Szentlőrinckáta	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Szentmártonkáta	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápióbicske	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápiógyörgye	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Tápiság	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápiószecső	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Tápiószele	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tápiószentmárton	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tóalmás	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Tószeg	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Újszász	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Zagyvarékas	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Puszták																									
Paladics	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|
Törtel	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Újkécske	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	|

PILISI JÁRÁS

	Bia	*Budakalász (Kalász)*	*Csobánka*
1784/85	2 3 3 = 8	—	—
1804	3 2 — 1	—	—
1812	— 1 1 2	—	—
1816	3 1 1 2	—	1 1 — —
1817	2 1 1 —	—	1 1 — —
1818	6 1 1 1	—	1 1 — —
1819	7 1 2 1	—	1 1 — —
1820	7 1 1 1	—	2 1 — —
1821	7 1 2 1	—	2 1 — —
1822	7 1 2 1	—	2 1 — —
1823	7 1 1 1	— 1 — —	2 1 — —
1824	11 2 1 1	— 1 — —	2 1 — —
1825	6 2 1 —	—	2 1 — —
1826	6 1 1 1	— — 1 —	2 1 — —
1827	7 1 1 1	—	2 1 — —
1828	7 1 1 1	—	2 1 — —
1829	6 1 1 —	—	3 2 1 1
1830	mint 1828	mint 1828	mint 1828
1831	7 1 — 2	—	4 3 1 1
1832	5 — 2 —	—	5 3 2 —
1834	3 — 3 —	—	3 2 — —
1835	3 — 4 2	—	3 3 1 —
1836	— — 2 1	—	1 1 1 1
1837	3 — 4 2	—	1 1 1 —
1837/38	2 1 4 2	—	2 2 1 2
1841/42	2 1 4 2	—	2 1 2 3

	Dunabogdány (Bogdány)	*Nagytétény (Tétény)*	*Óbuda*
1784/85	1 4 2 = 7	18 34 47 = 99	271 535 841 1649
1804	4 1 3 1	16 16 6 8	617 279 192 226
1812	1 — 1 —	32 19 1 11	674 317 245 234
1816	— — 2 1	36 18 1 9	795 345 227 252

	Dunabogdány (Bogdány)				*Nagytétény (Tétény)*				*Óbuda*			
1817	—	—	1	1		—			781	331	176	254
1818	2	—	—	1		—			734	339	175	231
1819	2	—	—	1		—			834	356	191	262
1820	2	—	—	1	35	15	3	15	877	359	172	261
1821	2	—	2	2	35	15	3	15	907	375	205	274
1822	2	—	2	1	35	12	2	19	942	333	257	358
1823	1	—	—	3	27	19	5	13	912	325	248	286
1824	1	—	2	1	45	20	3	16	910	347	310	261
1825		—			42	15	11	10	944	440	288	186
1826	1	—	2	1	42	20	9	16	877	374	283	275
1827	1	2	—	—	44	22	5	7	836	339	253	256
1828	1	1	1	—	59	25	8	21	680	296	298	270
1829	—	1	2	—	66	21	13	24	641	279	316	239
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831		—			57	24	10	19	539	241	312	212
1832	1	1	—	—	54	22	11	—	617	244	313	—
1834		—			45	29	29	—	702	352	310	—
1835		—			42	25	8	26	626	307	202	229
1836	—	—	1	—	46	22	7	26	546	279	186	244
1837	—	—	1	—	52	13	10	26	705	346	356	293
1837/38	1	1	1	—	55	18	3	25	517	248	240	232
1841/42	1	—	—	1	67	26	8	21	410	187	160	173

	Páty				*Pilisszántó (Szántó)*	*Pilisszentiván (Szentiván)*			
1784/85	1	1	3 = 5		—	1	2	2 = 5	
1804	—	2	1	—	—	2	1	—	—
1812	1	2	—	1	—	7	8	—	1
1816	3	1	—	1	—	9	5	1	—
1817	4	1	—	1	—	9	5	1	—
1818	1	2	—	1	—	1	3	—	—

PILISI JÁRÁS

	Páty				*Pilisszántó (Szántó)*				*Pilisszentiván (Szentiván)*			
1819	2	3	—	1			—				—	
1820	2	3	—	1			—		4	2	—	—
1821	1	3	1	1			—		2	1	—	—
1822	1	3	1	1			—		—	3	—	—
1823	1	3	1	1			—		12	7	5	4
1824	1	4	—	1			—		11	9	4	1
1825	4	3	—	1			—		5	2	7	3
1826	4	3	—	1			—		2	3	1	—
1827	5	3	—	1			—		4	2	1	1
1828	5	3	—	—	—	—	1	1	5	1	1	3
1829	6	2	—	2	—	—	1	1	6	3	2	2
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	2	1	—	2	2	—	2	1	4	1	1	2
1832	4	2	1	—	2	1	2	—	2	1	—	—
1834	4	4	3	—	1	1	1	—	3	10	3	—
1835	8	4	1	4			—		3	10	1	2
1836	3	4	2	3			—		2	8	—	2
1837	2	2	1	—			—		4	7	2	3
1837/38	4	4	1	—			—		13	10	1	3
1841/42	7	5	2	—			—		12	11	1	7

	Pilisvörösvár (Vörösvár)				*Pomáz*				*Ráckeve*			
1784/85	33	53	69 = 155				—				—	
1804	61	45	12	19			—				—	
1812	66	45	12	29			—				—	
1816	83	50	8	22			—				—	
1817	115	51	2	30			—				—	
1818	109	46	8	28			—				—	
1819	98	43	10	29	20	11	2	6			—	
1820	105	47	17	29	27	9	—	12	—	1	2	—

PILISI JÁRÁS

	Pilisvörösvár (Vörösvár)				*Pomáz*				*Ráckeve*			
1821	101	63	13	24	14	5	2	5	—	1	2	—
1822	97	56	10	26	23	7	4	13	—	1	1	—
1823	73	49	8	36	20	9	—	7	1	1	1	—
1824	51	38	9	28	12	9	7	7	2	1	1	—
1825	62	52	10	33	20	12	3	4	2	2	1	—
1826	64	57	16	33	20	10	3	6	1	—	1	1
1827	70	54	11	36	20	11	3	8	2	—	3	1
1828	71	45	19	36	32	14	4	11	2	—	3	1
1829	62	39	27	14	25	18	2	5	2	—	2	1
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	54	30	21	29	32	18	1	6	3	—	2	1
1832	49	29	26	—	27	14	9	—	3	1	1	—
1834	44	36	33	—	21	20	6	—	3	2	3	—
1835	52	24	24	27	28	20	2	6	—	2	1	—
1836	54	22	26	23	20	14	1	10	—	1	2	—
1837	56	27	25	21	17	14	6	8	1	2	1	—
1837/38	67	42	16	24	23	4	7	13	—	1	3	—
1841/42	37	35	15	16	11	3	2	7	2	1	1	—

	Szentendre				*Szigetcsép (Csép)*				*Szigetszentmiklós*			
1784/85	—				—				—			
1804		—			4	—	2	1	3	—	—	2
1812		—			4	—	—	1	4	—	—	1
1816		—			4	—	—	1	4	—	—	1
1817		—			4	—	—	1		—		
1818		—			3	—	—	1	3	—	1	1
1819	1	—	—	1	3	—	—	1	3	—	1	1
1820	1	—	—	1	3	—	1	1	2	—	2	1
1821	1	—	—	1	3	—	1	1	2	—	1	1
1822		—			3	—	1	1	2	—	1	1

	Szentendre				*Szigetcsép (Csép)*				*Szigetszentmiklós*			
1823	2	—	1	—	3	—	1	1	2	—	1	1
1824	1	—	—	1	3	—	1	1	2	—	1	1
1825		—			—	—	3	—	2	—	1	—
1826	1	—	—	1	—	—	4	—	—	—	3	1
1827		—			—	—	4	—	—	—	3	1
1828	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	3	1
1829		—			1	—	3	—	—	—	3	1
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831		—			1	1	2	—	—	—	3	1
1832	2	1	—	—	1	1	2	—	—	—	2	—
1834	3	1	1	—	1	—	2	—	1	1	1	2
1835	3	1	1	—	—	2	1	—		—		
1836	3	—	2	1	—	2	—	—	1	1	1	1
1837	—	—	2	1	—	2	1	—	1	1	1	1
1837/38		—			1	2	—	—	1	1	1	1
1841/42	7	4	2	2	—	2	—	—	—	1	2	1

	Szigetújfalu				*Tahitótfalu (Tótfalu)*				*Tinnye*			
1784/85	—				—				16	21	39 = 76	
1804	—	1	1	—	1	2	—	1	56	14	6	23
1812	—	1	—	—	2	—	—	1	44	17	4	21
1816	1	1	—	—	2	—	—	1	43	17	5	12
1817	2	1	—	—	4	—	—	1	57	22	4	15
1818	2	1	—	—	4	—	—	1	54	21	5	14
1819	3	1	—	—	4	—	—	1	60	22	4	17
1820	3	—	—	1	4	—	—	1		hiányzik		
1821	3	—	—	1	9	—	—	2	50	19	11	17
1822	2	—	—	1	4	—	—	1	47	16	8	22
1823	2	—	—	1		—			49	22	9	17
1824	2	—	1	1	3	—	—	1	51	25	7	19

	Szigetújfalu	*Tahitótfalu (Tótfalu)*	*Tinnye*
1825	2 — 1 1	3 1 — —	62 28 10 17
1826	2 — 1 1	3 1 — —	69 30 12 19
1827	2 — 1 1	— 3 1 —	80 37 9 23
1828	2 — 1 1	2 1 — —	88 37 13 26
1829	—	3 1 — —	80 34 12 23
1830	mint 1828	mint 1828	mint 1828
1831	—	—	54 21 12 19
1832	—	—	44 14 8 —
1834	—	—	66 47 27 —
1835	—	—	63 31 15 24
1836	—	—	64 36 7 24
1837	—	—	88 39 10 22
1837/38	—	—	89 42 13 32
1841/42	—	—	87 47 14 27

	Torbágy	*Tököl*	*Törökbálint*
1784/85	1 3 3 = 7	1 2 1 = 4	—
1804	— 1 2 1	2 — 1 1	4 — — 1
1812	1 2 — —	— 1 — 1	2 — — 2
1816	4 1 — —	— — — 4	2 — — 1
1817	2 1 — —	3 1 — 1	2 — — 1
1818	2 1 — —	— 2 2 1	1 — 1 1
1819	6 2 — —	— 1 2 1	2 — 1 1
1820	2 1 — —	— 1 2 1	2 — 1 1
1821	—	— 1 2 1	1 — 2 1
1822	—	— 2 1 1	1 — 2 1
1823	—	— 2 1 —	1 — 1 1
1824	—	1 2 1 —	1 1 1 —
1825	—	2 2 — 1	— 1 1 1
1826	—	3 1 — 1	— 1 1 1

PILISI JÁRÁS

	Torbágy	*Tököl*	*Törökbálint*
1827	—	3 1 — 1	— 1 1 1
1828	—	3 1 — —	— 1 1 1
1829	—	3 1 — 1	2 1 1 1
1830	mint 1828	mint 1828	mint 1828
1831	—	3 1 2 1	2 1 — 1
1832	—	2 1 — —	2 1 1 —
1834	—	2 2 1 —	2 1 2 —
1835	—	2 1 1 1	1 1 1 1
1836	—	3 1 1 1	1 1 1 —
1837	—	3 1 1 1	2 1 1 —
1837/38	—	3 1 1 1	2 1 — —
1841/42	—	3 1 — 2	4 1 1 —

	Visegrád	*Zsámbék*
1784/85	1 3 1 = 5	62 86 135 = 283
1804	2 — 1 1	97 49 20 47
1812	2 — 1 1	106 51 22 55
1816	2 — — 1	93 54 13 43
1817	2 — — 1	82 51 8 39
1818	2 — — 1	93 50 9 43
1819	2 — — 1	86 47 9 41
1820	—	86 47 9 41
1821	—	119 64 11 44
1822	—	121 67 12 48
1823	—	99 53 13 44
1824	—	88 52 11 44
1825	—	95 49 11 45
1826	—	80 49 9 39
1827	—	85 48 9 36
1828	—	119 57 35 65

PILISI JÁRÁS

	Visegrád	*Zsámbék*
1829	—	123 52 18 59
1830	mint 1828	mint 1828
1831	—	115 51 35 46
1832		99 30 17 —
1834	—	80 53 33 —
1835	—	75 24 16 36
1836	—	56 22 22 30
1837	—	72 28 14 43
1837/38	—	58 24 6 38
1841/42	— 1 — —	51 31 11 20

	Szigetbecse (Becse)	*Szigetmonostor*
1804	—	3 1 — —
1828/1830	3 — — 1	—
1837/38	—	1 — — —

	Acsa				*Aszód*				*Bag*			
1784/85	8	7	19 = 34		75	135	185 = 395		—			
1804	6	1	—	1	68	32	17	33	1	1	1	—
1812	3	1	—	2	45	19	9	22		—		
1816	3	1	—	1	38	14	6	19		—		
1817	2	1	1	1	41	22	6	22		—		
1818	1	2	2	1	45	20	5	19	1	—	—	1
1819	5	2	—	1	30	18	5	23	—	2	—	—
1820	2	2	3	1	63	34	3	24	—	1	—	—
1821	3	3	2	1	64	41	3	25	1	1	—	—
1822	2	1	3	2	62	33	13	24	1	2	—	—
1823	2	1	3	1	63	31	9	30	1	2	—	—
1824	2	1	4	1	79	34	8	27	1	1	—	—
1825	5	2	2	1	70	32	5	30	2	1	—	—
1826	4	2	2	—	64	30	16	26	—	—	2	—
1827	4	2	2	1	73	32	3	23	—	—	1	1
1828	6	2	2	—	69	31	9	26	1	2	—	—
1829	7	2	2	—	74	34	11	26	3	2	—	—
1830	3	2	—	1	61	29	11	27	3	2	—	—
1831	6	1	—	1	57	24	7	25	5	2	2	1
1832	4	2	—	—	57	27	8	—	2	1	1	—
1834	3	2	—	—	51	46	43	—	2	1	—	—
1835	3	2	1	—	69	30	20	23	6	1	2	—
1836	3	2	2	—	65	25	21	30	3	1	1	—
1837	3	3	—	—	71	24	25	33	3	1	—	—
1837/38	3	3	1	—	33	15	13	20	4	1	—	—
1841/42	9	6	2	—	51	32	17	26	5	—	—	1

	Boldog				*Cinkota*				*Csomád*
1784/85	—				—				—
1804	1	—	—	—	3	1	1	2	—
1812	—	—	—	1	2	—	2	—	—
1816	2	3	—	—	2	1	—	—	—

VÁCI JÁRÁS

	Boldog				*Cinkota*				*Csomád*			
1817	2	3	—	—	1	1	—	—		—		
1818	2	—	—	1	1	1	—	—		—		
1819	2	—	—	—	1	1	1	—		—		
1820		—			1	1	2	—		—		
1821	1	—	—	1	2	1	—	—		—		
1822	1	—	—	1	1	1	—	—		—		
1823	—	—	1	1	2	1	—	1		—		
1824		—			3	1	1	—		—		
1825		—			2	1	2	—		—		
1826	—	1	—	—	1	1	2	1		—		
1827	—	1	—	—	3	2	—	—		—		
1828	1	2	—	—		—				—		
1829	2	2	—	—	1	1	—	—		—		
1830	2	1	—	—	3	1	—	—		—		
1831	3	1	1	—	1	—	2	1		—		
1832	—	—	2	—	—	2	—	—		—		
1834	2	2	—	—		—				—		
1835	1	2	—	—	—	—	2	1	2	—	1	1
1836	1	2	—	—	—	—	1	—	2	—	1	1
1837	1	2	—	—	—	1	—	—	2	—	1	1
1837/38	1	2	—	—	3	1	3	1		—		
1841/42	1	2	—	—		—			3	1	1	—

	Csömör				*Csővár*				*Dány*			
1784/85		—				—				—		
1804	—	—	1	1	2	1	—	—	—	1	2	—
1812	—	—	1	1	2	1	3	—	—	1	—	1
1816	2	2	2	1	4	1	1	—	1	—	—	1
1817	1	—	—	1	—	4	1	—	2	—	—	1
1818	1	—	—	2	4	1	—	—	2	—	—	1

VÁCI JÁRÁS

	Csömör				*Csővár*				*Dány*			
1819	—	—	1	1	4	—	—	1	2	—	—	1
1820	—	—	1	1	4	—	—	1	1	—	1	1
1821	—	—	1	1		—			1	—	1	1
1822	—	—	1	1	3	—	1	2	1	—	—	1
1823	—	—	1	1	3	1	1	1	1	—	—	1
1824	—	—	1	1	3	1	1	1	1	—	—	1
1825	—	—	—	1	2	1	2	1	—	—	1	1
1826	1	—	—	1	2	1	1	1	—	—	1	1
1827	1	—	—	1	2	—	1	—	3	2	—	1
1828	1	—	—	1	1	—	1	—	4	2	1	1
1829	3	—	2	1	—	2	—	—	4	—	1	1
1830	1	—	—	1	1	2	—	—	4	2	1	—
1831	—	—	2	1	1	2	—	—	6	2	1	—
1832	—	—	2	—	—	3	—	—	6	2	1	—
1834		—			—	2	2	—	1	1	—	—
1835	—	1	—	—	2	3	—	—	1	1	1	—
1836	3	1	—	1	—	2	—	—	2	1	2	—
1837	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	2	—
1837/38	2	1	2	1	3	3	1	1	2	1	1	—
1841/42	1	1	2	1	—	4	1	—	2	1	1	—

	Domony			*Galgagyörk (Tótgyörk)*			*Galgahévíz (Hévíz)*		
1784/85	40	59	93=192	2	5	3=10	1	—	2=3
1804	53	16	8 19	6	1	— 1	2	1	— —
1812	37	18	3 22	9	1	1 1	1	1	— —
1816	31	17	2 15	7	3	2 1	1	1	— 1
1817	38	19	4 16	6	3	— 1	1	1	— 1
1818	34	12	3 14	6	3	5 2	2	—	— 1
1819	46	14	9 23	5	7	3 3	2	1	— 1
1820	57	19	13 25	8	6	3 3	2	1	— 1

VÁCI JÁRÁS

	Domony				*Galgagyörk (Tótgyörk)*				*Galgahévíz (Hévíz)*			
1821	58	16	10	23	11	5	1	3	6	1	—	2
1822	58	20	13	20	8	4	1	2	6	1	—	2
1823	42	18	2	19	3	4	2	—	6	—	—	2
1824	43	13	2	28	12	6	—	1	3	—	—	1
1825	45	12	2	31	10	8	—	—	6	—	—	2
1826	37	10	6	24	11	7	—	—	2	1	—	1
1827	35	10	5	27	14	5	—	1	3	—	—	1
1828	43	17	8	19	13	6	1	—	4	—	—	2
1829	46	16	6	14	12	5	2	—	6	—	—	3
1830	43	17	8	19	15	8	—	1	4	—	—	2
1831	37	17	3	20	hiányzik				4	—	—	2
1832	32	15	4	—	18	8	—	—	4	—	—	—
1834	61	28	23	—	18	9	2	—	3	2	1	—
1835	42	22	19	29	22	8	1	2	3	—	1	2
1836	46	23	14	27	23	11	3	2	2	—	—	1
1837	47	22	14	27	19	8	5	1	2	—	—	1
1837/38	54	29	19	22	28	12	—	6	3	1	—	1
1841/42	57	37	17	20	25	11	3	10	2	1	—	1

	Galgamácsa (Mácsa)				*Hévízgyörk*				*Iklad*			
1784/85	—				—				—			
1804	—	1	2	—	1	1	—	1	1	1	—	—
1812		—			2	1	—	1		—		
1816		—			1	1	—	—	1	—	—	1
1817		—			3	2	—	—	1	—	—	2
1818		—			2	1	—	—		—		
1819	—	1	—	1	—	2	1	—		—		
1820	—	1	1	1	—	2	2	—		—		
1821	—	1	2	—	—	2	2	—		—		
1822	—	1	1	—	—	2	2	—		—		

	Galgamácsa (Mácsa)				*Hévízgyörk*				*Iklad*			
1823	—	1	1	—	2	2	2	—	3	1	—	—
1824	2	2	2	—	1	—	2	—	3	1	—	—
1825	1	1	1	—	3	—	—	1	—	1	1	—
1826	1	2	1	—	4	—	1	1	2	1	1	—
1827	3	3	—	—	2	—	—	1	2	1	1	—
1828	3	3	1	—	2	—	—	1	2	1	2	—
1829	2	2	—	—	2	—	—	1	3	—	1	1
1830	2	—	1	2	1	—	1	1	1	—	1	1
1831	2	2	1	2	1	1	—	1	1	—	1	1
1832	4	2	1	—	1	1	—	—		—		
1834	3	2	1	—	—	2	—	—	1	1	1	—
1835	3	2	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—
1836	3	2	1	—		—				—		
1837	3	2	1	—	—	—	1	—	1	2	1	—
1837/38	3	2	2	—	1	—	1	—	—	2	2	—
1841/42	1	1	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—

	Isaszeg				*Kartal*				*Kerepes*			
1784/85	—				—				—			
1804	2	—	3	1	1	1	1	—	3	—	—	1
1812	2	1	1	1		—			—	1	—	—
1816	2	1	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—
1817	2	1	1	1	1	—	1	—	—	1	—	—
1818	2	1	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—
1819	2	1	1	1	1	1	—	1	—	1	—	—
1820	2	—	1	2	—	1	1	1	—	1	—	—
1821	2	—	1	2	4	2	—	2	1	1	—	—
1822	2	—	1	2	1	1	—	—	1	1	—	—
1823	2	—	1	1	3	1	—	2	2	1	—	—
1824	5	—	2	1	3	1	—	2	2	1	—	—

	Isaszeg				*Kartal*				*Kerepes*			
1825	5	—	2	1	2	—	—	2	2	1	—	—
1826	4	—	1	1	—	—	—	1	2	1	—	—
1827	4	—	—	1	4	1	—	2	2	—	—	1
1828	2	—	—	1	4	1	—	2	2	1	—	—
1829	2	—	—	1	5	1	1	2	3	—	1	1
1830	2	—	—	1	4	1	—	2	3	1	1	—
1831	2	1	—	—	4	2	1	1	3	—	1	1
1832	4	—	1	—	4	1	1	—	3	—	1	—
1834	4	1	1	—	3	1	—	—	3	1	1	—
1835	4	1	—	1	3	1	—	—	3	—	1	1
1836	4	—	1	1	4	1	—	—	3	—	1	1
1837	—	—	1	1	4	1	—	—	3	—	1	1
1837/38	4	2	—	—	4	1	—	—	3	—	—	1
1841/42	1	—	3	1	3	—	1	1	2	—	2	1

	Nagytarcsa (Csiktarcsa)				*Őrszentmiklós (Kisszentmiklós)*				*Pécel*			
1784/85	—				—				44	58	97 = 199	
1804	—	1	1	—	2	1	—	—	42	24	2	16
1812	—	1	—	1		—			39	23	3	18
1816	—	2	1	—		—			45	25	10	19
1817	—	1	1	—		—			49	27	9	18
1818	—	1	1	—		—			49	27	7	17
1819	1	1	1	—		—			41	29	7	11
1820	1	1	—	1	2	1	—	—	36	17	—	16
1821	1	—	—	2	2	1	—	—	47	31	—	19
1822	—	1	—	—	2	1	—	—	49	26	3	22
1823	—	1	—	—	2	1	—	—	49	24	4	20
1824	1	1	—	—	2	—	—	2	56	32	3	26
1825	1	1	—	—	1	1	1	—	56	27	3	21
1826	1	2	—	—	—	1	—	—	57	27	3	21

VÁCI JÁRÁS

	Nagytarcsa (Csíktarcsa)				*Őrszentmiklós (Kisszentmiklós)*				*Pécel*			
1827	1	1	1	—	—	1	—	—	55	20	2	24
1828		—			1	1	—	—	51	20	2	23
1829	2	—	1	1	1	1	—	—	44	18	2	22
1830		—			—	1	—	—	59	20	3	28
1831	2	1	—	—	1	1	—	—	60	19	9	23
1832		—				—			62	22	12	—
1834	—	1	1	—		—			55	31	6	—
1835	3	1	1	1		—			45	23	8	21
1836		—				—			58	26	7	21
1837	1	1	1	—		—			43	26	4	12
1837/38	1	1	—	—		—			63	33	3	19
1841/42	3	1	1	—	—	1	—	—	59	18	8	29

	Rákoscsaba				*Rákoskeresztúr*				*Rákospalota (Palota)*
1784/85	1	3	3 = 7		1	2	2 = 5		—
1804	1	—	1	1	3	2	1	1	—
1812		—			4	1	1	—	—
1816	6	8	—	2	2	1	—	—	—
1817	4	2	1	1	5	1	—	—	—
1818	5	2	—	1	5	1	—	—	—
1819	3	2	—	—	5	—	—	1	—
1820	4	1	—	1	4	—	1	1	—
1821	5	1	1	2	4	—	1	1	—
1822	3	—	—	1	—	—	2	1	—
1823	3	—	—	1	—	—	2	1	—
1824	3	—	—	1	1	—	2	1	—
1825	3	—	—	1	1	—	2	1	—
1826	3	—	—	1	1	—	2	1	—
1827	1	2	—	—	1	—	2	1	—
1828	1	2	—	—	—	—	—	1	—

	Rákoscsaba	*Rákoskeresztúr*	*Rákospalota (Palota)*
1829	1 2 — —	—	—
1830	2 3 1 —	— — — 1	—
1831	1 2 — —	—	—
1832	5 2 — —	—	—
1834	5 2 — —	—	—
1835	8 4 — —	—	—
1836	4 3 1 —	—	1 1 — —
1837	3 1 1 1	—	—
1837/38	3 — — 1	—	1 1 — —
1841/42	2 — 2 1	3 1 — 2	3 1 1 —

	Sződ	*Tura*	*Valkó*
1784/85	—	4 6 12=22	1 1 2=4
1804	—	4 2 2 2	2 1 — —
1812	3 2 — —	4 2 2 —	— — — 1
1816	6 3 — —	5 3 — —	— — — 1
1817	7 2 — —	5 2 — —	— 1 — 1
1818	7 2 — —	5 2 2 1	1 — 1 2
1819	5 1 — —	5 2 2 2	1 2 1 1
1820	4 1 — —	7 3 1 2	1 — 2 2
1821	—	7 2 2 2	— 1 1 1
1822	2 — — 1	5 1 1 3	— 1 1 1
1823	4 — — 1	4 1 2 2	1 1 1 1
1824	4 — — 1	3 1 1 1	1 1 1 1
1825	4 — — 1	3 1 1 1	— — 2 2
1826	4 — — 1	4 1 1 1	5 2 — —
1827	2 — 2 1	4 1 1 1	1 2 1 —
1828	1 — 3 —	4 1 1 1	1 2 1 —
1829	2 — 2 —	6 1 1 1	3 2 1 —
1830	2 1 1 —	2 — — —	3 2 1 —

	Sződ				*Tura*				*Valkó*			
1831	1	1	1	—	5	—	1	1	4	2	1	—
1832	2	1	1	—	6	1	1	—	4	2	1	—
1834	2	—	2	—	6	3	—	—	2	1	1	—
1835	2	—	—	—	2	—	3	1	2	1	1	—
1836	3	1	—	—	3	—	2	1	3	2	1	—
1837	3	1	—	—	3	—	1	1	3	1	2	—
1837/38	2	1	1	1	2	—	—	1	3	2	2	—
1841/42	3	1	—	—	4	1	—	1	9	2	—	—

	Vác (Püspökvác és Káptalanvác együtt)				*Vácbottyán*				*Vácduka*			
1784/85	—				—				1	3	1 = 5	
1804		—				—				—		
1812	4	2	2	2		—				—		
1816	3	—	3	1		—				—		
1817	1	1	2	1		—				—		
1818	1	1	1	1		—				—		
1819	—	1	1	1		—			1	1	—	—
1820	—	1	1	—		—			1	1	—	—
1821	—	1	1	1		—				—		
1822	—	2	1	—	1	1	—	—		—		
1823	—	—	—	1	1	1	1	—	1	1	—	—
1824	5	2	—	1		—			1	1	—	—
1825	4	4	3	2		—			1	—	—	1
1826	6	2	6	1		—			1	—	—	1
1827	2	2	1	2		—			2	—	—	1
1828	5	1	—	2	1	1	—	—	2	1	—	1
1829	3	2	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1
1830	2	1	—	1	1	1	—	—	2	1	—	1

	Vác (Püspökvác és Káptalanvác együtt)	*Vácbottyán*	*Vácduka*
1831	2 1 — —	—	1 3 1 1
1832	— 1 — —	—	3 1 1 —
1834	1 1 — —	—	— 1 1 —
1835	2 1 — —	—	— 1 — —
1836	— 1 — —	—	1 1 1 —
1837	— 2 — —	—	1 1 1 1
1837/38	— 1 — —	—	2 1 1 1
1841/42	11 3 4 13	— 1 — —	2 — — 1

	Váchartyán	*Váckisújfalu (Kisújfalu)*	*Vácszentlászló*
1784/85	—	—	1 1 3 = 5
1804	—	— 1 — —	1 2 — —
1812	—	2 1 — —	—
1816	—	2 — — 1	—
1817	—	3 — — 1	—
1818	—	—	1 1 — —
1819	—	— 1 — —	1 1 — —
1820	—	— 1 — —	1 1 — 1
1821	—	—	1 1 — 1
1822	—	— 1 — —	2 2 — —
1823	1 1 — —	— 1 — —	— 2 — —
1824	1 1 — —	— 1 — —	— 2 — —
1825	1 1 — —	— 1 — —	1 2 — —
1826	1 1 — —	— 1 — —	2 2 — —
1827	— 2 — —	1 — — 1	1 1 — 1
1828	— 2 — —	1 — — 1	2 1 — 1
1829	2 2 1 1	— 1 — 1	2 1 1 1
1830	4 2 — —	— — — 1	2 1 1 1

VÁCI JÁRÁS

	Váchartyán				*Váckisújfalu (Kisújfalu)*				*Vácszentlászló*			
1831	4	1	1	—	—	—	—	1	2	1	2	—
1832	2	2	—	—			—		2	1	2	—
1834	4	3	1	1	—	—	1	—	3	2	1	—
1835	4	3	—	—	—	—	—	1	3	2	1	—
1836	3	1	1	—	—	—	—	1	4	2	—	1
1837	3	2	—	—	—	2	—	1	4	2	1	—
1837/38	3	—	—	1	—	—	—	1	6	—	—	1
1841/42	4	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	1

	Verseg				*Zsámbok*				*Zsidó*			
1784/85	4	4	16=24		1	—	1=2		—			
1804	4	2	2	1	1	—	1	1	3	—	1	1
1812	3	1	—	2	3	—	1	1			—	
1816	3	2	1	2	3	—	—	1	2	1	—	—
1817	5	2	—	1	1	—	—	1	3	—	1	—
1818	2	1	—	—	2	—	—	1			—	
1819	2	1	1	—	2	—	—	1	3	—	2	—
1820	2	1	1	—			—				—	
1821	5	2	1	1	3	—	3	—			—	
1822	5	2	2	1	—	—	3	1	—	1	1	—
1823	7	5	3	1	—	—	1	1	—	1	1	—
1824	8	5	2	1	—	—	1	2	—	1	—	—
1825	7	5	2	2	—	—	2	—	1	2	—	—
1826	5	4	2	2	—	—	2	—	—	1	—	—
1827	4	3	2	2	—	—	1	1	1	1	—	—
1828	4	3	2	2	—	1	—	1	1	1	—	—
1829	4	3	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—
1830	4	1	2	4	—	—	—	1	1	1	—	—
1831	6	2	2	3	—	—	1	—	1	1	1	—
1832	6	2	2	—			—		1	1	1	—

VÁCI JÁRÁS

	Verseg				*Zsámbok*				*Zsidó*			
1834	8	2	4	—	—	1	2	—	1	1	2	—
1835	7	3	4	5	7	2	2	1	1	2	—	—
1836	9	4	3	4	6	2	2	1	1	1	—	—
1837	9	5	3	3	6	2	1	1	1	1	—	—
1837/38	8	4	2	4	2	2	2	—	1	1	—	—
1841/42	13	10	3	4	2	3	1	—	1	—	—	1

	Kisnémedi				*Veresegyház*			
1824			—		—	—	1	—
1830	1	—	—	—		—		

Puszták	*Alsópenc*				*Újpest (Újmegyer)*			
1821	1	1	2	—		—		
1822	1	1	2	—		—		
1823	—	—	1	1		—		
1824	—	—	1	1		—		
1825	—	—	1	1		—		
1829	—	1	1	—		—		
1841/42			—		35	19	11	8

	Alberti				*Bényе*				*Bugyi*			
1784/85	2	1	2 = 5		1	—	1 = 2		1	2	2 = 5	
1804	4	2	—	1	3	1	—	—	22	10	1	6
1812	6	3	1	2			—		16	12	4	10
1816	7	4	1	3			—		23	22	—	6
1817	mint 1816				mint 1816				mint 1816			
1818	6	4	5	2			—		24	22	1	7
1819	7	4	2	2	—	1	—	—	25	19	3	6
1820	7	4	4	5	1	1	—	—	37	19	3	10
1821	8	5	3	5	1	1	—	—	31	22	—	11
1822	6	4	3	4	1	1	—	—	32	19	2	9
1823	8	3	3	5	1	1	—	—	38	19	—	11
1824	11	6	3	4	1	1	—	—	34	23	1	7
1825	13	6	1	3	2	1	1	—	32	23	4	5
1826	14	6	1	3	2	1	1	—	35	26	4	6
1827	14	8	1	4	2	1	1	—	40	28	3	8
1828	13	8	3	3	1	1	—	—	50	27	4	8
1829	mint 1826				mint 1826				mint 1826			
1830	14	9	—	2	2	1	—	—	51	1	8	—
1831	13	9	2	—	1	1	—	—	51	—	9	—
1832	11	6	1	—	3	2	—	—	51	—	6	—
1834	7	2	1	—	2	1	—	—	48	—	8	—
1835	8	5	1	2	2	—	—	2	56	27	8	10
1836	8	3	2	4	1	—	1	2	70	27	6	11
1837	5	2	1	3	3	1	1	1	70	25	8	12
1837/38	7	5	2	1	1	—	—	1	69	23	15	15
1841/42	8	7	1	3	2	1	—	1	55	15	11	16

	Dunaharaszti (Haraszti)				*Ecser*	*Felsődabas*			
1784/85	—				—	—			
1804	1	—	—	—	—	16	5	2	2
1812	4	—	—	1	—	8	3	2	3
1816	1	1	—	—	—	11	5	3	4

	Dunaharaszti (Haraszti)	*Ecser*	*Felsődabas*
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	2 1 — —	—	16 7 3 4
1819	2 1 — —	— 1 — —	19 9 — 3
1820	3 1 1 —	— 1 — —	16 8 3 4
1821	4 1 1 —	— 1 — —	16 5 1 6
1822	4 1 1 —	— 1 — —	19 8 1 6
1823	5 1 1 —	1 2 — —	20 5 2 5
1824	5 1 1 —	1 1 — —	15 4 2 6
1825	3 — 2 2	—	17 3 2 6
1826	4 — 2 2	1 1 — —	14 5 4 7
1827	4 — 2 2	1 1 — —	12 6 3 6
1828	4 — 2 2	—	8 8 4 6
1829	mint 1826	mint 1826	mint 1826
1830	6 2 3 —	1 — — —	15 6 2 —
1831	6 — 3 2	1 1 — —	19 6 2 —
1832	7 — 4 —	hiányzik	13 6 2 —
1834	6 — 5 —	1 — — —	13 7 — —
1835	6 — 4 3	— 1 — —	14 6 — 4
1836	3 1 7 2	— 1 — —	19 5 — 5
1837	3 1 7 2	— 1 — —	18 7 — 6
1837/38	4 2 5 2	— 1 — —	18 2 2 11
1841/42	4 2 2 2	— 1 — —	27 5 4 8

	Gomba	*Gyón*	*Gyömrő*
1784/85	—	2 3 6 = 11	1 1 2 = 4
1804	—	33 7 11 6	14 6 4 5
1812	— 1 2 —	24 9 10 10	22 11 — 7
1816	—	34 9 5 9	19 9 2 4
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	—	41 17 5 13	20 11 2 6

	Gomba				*Gyón*				*Gyömrő*			
1819	—	—	1	1	29	15	13	13	21	11	—	4
1820	—	—	1	1	29	18	8	12	20	11	1	4
1821	—	—	1	1	22	17	6	12	25	10	6	3
1822	—	—	1	1	32	20	3	10	18	10	4	4
1823	—	—	1	1	31	24	4	9	14	10	1	1
1824	—	—	1	1	38	26	6	7	12	8	2	1
1825	—	—	1	1	41	28	6	8	13	3	—	6
1826	—	—	1	1	43	30	9	11	10	4	2	6
1827	—	—	1	1	37	22	5	12	13	4	3	8
1828	—	—	1	1	34	23	5	9	11	4	3	6
1829	mint 1826				mint 1826				mint 1826			
1830	—	—	1	1	36	21	2	10	11	9	1	5
1831	1	1	1	—	hiányzik				12	6	8	—
1832	1	—	1	—	51	20	4	—	14	—	2	—
1834	1	—	—	—	48	23	5	—	15	6	2	—
1835	1	2	—	1	50	21	6	11	15	5	3	7
1826	2	3	—	1	44	11	2	15	17	4	2	7
1837	3	2	—	—	50	14	2	14	17	6	2	5
1837/38	1	2	—	—	48	15	10	9	17	5	3	6
1841/42	4	4	1	—	37	8	14	14	14	4	7	8

	Irsa				*Kakucs*	*Káva*			
1784/85	43	75	108 = 226		—	—			
1804	102	45	15	35	—	—	1	—	—
1812	133	53	8	44	—	3	—	—	1
1816	115	32	14	41	—	—			
1817	mint 1816				mint 1816	mint 1816			
1818	115	36	14	39	—	2	—	—	1
1819	98	29	8	35	—	—	1	1	1
1820	117	44	21	39	—	—	1	1	—

	Irsa	*Kakucs*	*Káva*
1821	121 47 25 38	—	— 1 1 —
1822	116 45 14 45	—	— 1 1 —
1823	111 45 18 44	—	— 1 1 —
1824	122 41 17 55	—	— — — 1
1825	101 36 19 50	—	— 1 — 1
1826	123 51 12 49	—	— 1 — 1
1827	154 40 21 50	—	— 1 — 1
1828	150 37 24 50	—	— 1 — 1
1829	mint 1826	mint 1826	mint 1826
1830	114 73 22 5	1 1 — —	2 2 2 —
1831	97 43 16 32	1 1 — —	2 2 — —
1832	76 33 12 —	1 1 — —	3 — 1 —
1834	97 19 21 —	— 1 — —	3 2 — —
1835	103 48 13 30	2 1 — —	2 1 1 —
1836	111 47 13 30	2 1 — —	2 1 1 —
1837	104 51 22 28	2 1 — —	4 1 1 —
1837/38	109 44 15 32	2 1 — —	5 1 1 1
1841/42	109 39 30 32	4 1 1 —	2 2 1 2

	Maglód	*Ócsa*	*Örkény*
1784/85	15 27 30 = 72	1 — 2 = 3	—
1804	26 16 3 10	8 4 — 4	1 — 1 1
1812	41 18 5 14	9 6 6 6	—
1816	23 13 2 8	6 5 1 3	— 1 — —
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	24 5 — 9	18 8 — 3	—
1819	28 6 1 9	17 9 1 3	—
1820	21 6 3 12	19 9 1 3	—
1821	24 6 5 12	21 7 1 3	—
1822	23 8 4 8	15 7 1 5	—

	Maglód	*Ócsa*	*Örkény*
1823	27 9 3 10	15 4 1 7	— 1 — —
1824	31 5 5 16	21 4 1 8	— 1 — —
1825	28 7 4 15	17 5 3 7	1 1 — —
1826	26 4 6 18	20 6 2 6	—
1827	28 7 11 16	15 3 2 9	—
1828	33 12 9 17	15 4 2 7	—
1829	mint 1826	mint 1826	mint 1826
1830	25 1 8 —	15 1 — —	3 1 1 —
1831	22 — 10 —	18 3 1 —	2 1 1 —
1832	26 — 7 —	10 1 3 —	—
1834	20 1 5 —	21 6 4 —	—
1835	23 10 6 15	23 9 6 9	—
1836	25 12 7 19	21 8 5 7	—
1837	24 13 4 19	23 8 5 7	—
1837/38	23 12 5 19	23 9 5 7	—
1841/42	12 8 3 9	31 17 — 7	—

	Pereg	*Péteri*	*Pilis*
1784/85	—	—	1 2 2 = 5
1804	2 1 — —	2 — 1 1	8 1 2 1
1812	1 1 — —	—	2 — 1 1
1816	—	—	— — — 1
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	—	—	— — — 1
1819	—	—	— — 2 2
1820	3 1 — —	—	— — — 1
1821	1 1 — —	—	—
1822	2 1 — —	—	1 1 — —
1823	—	—	—
1824	—	—	— — — 1

	Pereg	*Péteri*	*Pilis*
1825	—	—	— 1 — —
1826	—	—	— 1 — —
1827	—	—	— 1 — —
1828	1 — — —	—	— 1 — —
1829	mint 1826	mint 1826	mint 1826
1830	3 2 1 1	—	2 1 1 —
1831	3 2 — —	—	1 1 — —
1832	3 2 2 —	—	1 1 — —
1834	3 2 1 1	—	1 1 — —
1835	3 2 — —	— 1 1 —	1 1 — —
1836	—	— 1 1 —	1 1 — —
1837	3 1 — —	1 1 1 —	2 1 — —
1837/38	5 1 1 —	2 1 2 —	3 — — 1
1841/42	4 1 2 1	1 — — 1	4 — 1 1

	Sári	*Tatárszentgyörgy*	*Tápiósáp (Sáp)*
1784/85	9 7 14 = 30	—	15 21 29 = 65
1804	— 2 — —	—	10 5 4 3
1812	5 4 1 1	—	4 6 4 3
1816	1 — — 1	1 1 — —	8 6 3 —
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	— — 1 1	1 1 2 —	—
1819	1 — — 1	2 1 — —	7 6 3 1
1820	3 1 — 2	2 1 2 —	8 7 3 —
1821	3 1 — 2	1 1 3 —	10 7 3 1
1822	3 2 1 —	1 1 3 —	10 7 3 1
1823	—	2 — 1 1	8 6 — 4
1824	—	2 1 — —	12 5 1 5
1825	—	— 1 — —	13 6 1 4
1826	8 1 — 1	1 1 — —	12 7 1 3

	Sári				*Tatárszentgyörgy*				*Tápiósáp (Sáp)*			
1827	4	1	—	—	1	1	—	—	16	9	3	4
1828	3	1	1	—	1	1	—	—	5	4	—	1
1829	mint 1826				mint 1826				mint 1826			
1830	3	—	1	—	—	—	—	1	12	7	2	—
1831	3	—	1	—	1	—	—	1	8	7	1	4
1832	2	—	1	—	1	1	—	—	9	4	—	—
1834	2	—	—	—	2	1	—	—	9	3	2	—
1835	3	1	—	1	2	1	—	—	10	2	2	4
1836	1	—	1	1	2	1	—	—	14	5	2	3
1837	1	1	1	1	2	1	—	—	15	5	3	3
1837/38	1	1	2	1	1	1	—	—	15	5	3	3
1841/42	1	1	2	1	1	—	—	1	20	7	3	5

	Tápiósüly (Süly)				*Úri*				*Vecsés*			
1784/85	4	6	7=17		—				—			
1804	—	1	1	1	3	—	1	1	2	2	—	—
1812	5	2	1	1	1	1	—	—	—	—	1	—
1816	3	1	—	—	2	2	—	—	1	—	2	1
1817	mint 1816				mint 1816				mint 1816			
1818	2	1	—	—	2	—	—	2	2	—	1	—
1819	3	1	—	2	1	1	—	1	2	—	—	1
1820	2	1	—	1	2	—	2	—	1	—	1	1
1821	6	3	—	1	—	2	2	—	1	—	1	1
1822	3	3	—	1	—	—	1	1	—	—	2	1
1823	6	1	1	3	—	1	1	—	—	—	2	1
1824	7	—	1	4	2	1	—	—	—			
1825	6	2	—	4	1	—	—	1	—	—	—	1
1826	7	1	—	4	—	1	—	1	—	—	—	1
1827	6	1	—	2	1	—	—	1	5	2	1	—
1828	6	2	—	2	1	1	—	—	5	1	—	—

	Tapiósüly (Süly)	*Úri*	*Vecsés*
1829	mint 1826	mint 1826	mint 1826
1830	3 2 — 2	1 1 1 —	5 — — —
1831	3 2 — 2	1 2 1 —	4 — 1 1
1832	2 1 — —	2 2 — —	5 1 1 —
1834	—	2 2 — —	— 1 2 —
1835	2 2 1 2	8 2 — —	— 1 — —
1836	3 2 1 3	4 1 — —	—
1837	4 2 1 2	4 1 — —	— 1 1 —
1837/38	4 2 — 3	1 1 3 —	—
1841/42	6 3 1 4	2 2 — —	1 1 1 —

	Mende	*Újhartyán (Hartyán)*	*Üllő*
1784/85	1 1 4 = 6	8 15 21 = 44	—
1804	2 — — 1	—	2 1 1 —
1819	—	2 1 — —	—
1835	—	— 1 — —	—
1837	—	— 1 — —	—
1837/38	—	— 1 — —	—
1841/42	— 1 — —	1 — — 1	1 — — 1

Puszták	*Alsódabas*	*Nyáregyháza (Alsó- és Felső)*	*Vasad*
1784/85	7 10 11 = 28	—	—
1804	17 15 1 6	2 1 — —	—
1812	23 12 2 9	—	—
1816	30 14 — 10	1 1 — —	—
1817	mint 1816	mint 1816	mint 1816
1818	31 12 — 10	1 1 — —	1 — — 1

Puszták	*Alsódabas*				*Nyáregyháza (Alsó és Felső)*				*Vasad*			
1819	42	13	6	13	2	1	—	—	1	—	1	—
1820	38	10	5	12	2	—	—	1		—		
1821	53	17	5	16	1	—	—	1	1	—	—	1
1822	61	18	5	17	1	—	—	1	1	—	—	—
1823	57	12	4	18	1	—	1	1	—	—	2	—
1824	65	16	3	21	—	1	1	1	—	—	3	—
1825	63	19	5	19	1	—	1	1		—		
1826	73	25	6	16	2	1	2	1		—		
1827	69	21	10	16	1	—	—	2		—		
1828	70	23	7	16	3	2	—	—		—		
1829	mint 1826				mint 1826				mint 1826			
1830	55	17	8	13	6	4	—	—		—		
1831	52	17	7	12	7	4	—	—		—		
1832	57	21	7	—	6	3	—	—		—		
1834	57	19	9	—	7	4	—	—		—		
1835	58	21	10	14	7	4	—	—		—		
1836	44	21	12	—	7	3	2	3		—		
1837	44	22	14	20	7	2	1	2		—		
1837/38	53	21	17	20	6	3	1	2		—		
1841/42	43	24	16	22	8	3	2	1		—		

	Áporka				*Baracs*				*Farkasd*			
1834	—	1	—	—		—				—		
1837/38		—				—			6	1	—	—
1841/42		—			—	—	1	1		—		

	Felsőbabád				*Halom*				*Inárcs*			
1784/85		—				—			1	1	4 = 6	
1820		—			—	—	1	—		—		
1836		—				—			1	1	—	—
1841/42	1	1	1	—		—				—		

	Ürbő	*Majosháza*	*Szentlőrinc*	*Vány (Alsó-és Felső)*
1812	—	2 1 — —	—	—
1822	—	2 1 — —	—	—
1823	—	2 1 — —	—	— — 2 —
1824	—	4 1 1 —	—	— — — 2
1825	—	—	1 1 — —	— — — 2
1826	— — — 2	—	—	— — — 2
1827	—	—	— 2 — —	—
1828	—	—	1 1 — —	—
1830	—	2 1 — —	—	—

	Akasztó				*Apostag*				*Bajaszentistván (Szentistván)*			
1784/85	1	2	5 = 8		41	57	84 = 182		—			
1804	2	1	1	1	99	38	10	29	4	—	1	1
1812	—	1	1	—	91	33	18	37	2	—	2	1
1816	1	1	—	1	98	35	9	35	1	—	1	—
1817	—	1	—	1	110	51	16	37	1	—	—	1
1818	—	1	—	1	115	49	17	37	1	—	—	1
1819	2	1	—	—	126	44	27	44	1	—	—	1
1820	2	1	—	—	135	46	26	43	1	—	—	1
1821	2	1	—	—	128	48	25	45	1	—	—	1
1822	2	—	—	1	138	54	32	48	1	—	—	1
1823	2	—	2	2	138	57	25	46	—	—	—	1
1824	2	—	—	2	134	57	29	45	—	—	—	1
1825	3	1	1	1	95	46	28	36		—		
1826	3	2	—	2	108	44	28	36		—		
1827	1	—	1	1	134	52	27	37		—		
1828	8	4	1	1	122	52	18	34	1	—	—	1
1829	3	2	—	2	108	44	28	36		—		
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	5	1	—	3	126	53	30	31	1	—	—	1
1832	9	—	—	—	123	56	30	—	1	—	—	—
1834	9	2	3	—	141	64	21	—	1	—	1	—
1835	9	2	2	1	103	62	12	32	1	—	—	1
1836	5	1	2	2	61	8	35	17	1	—	—	1
1837	5	1	2	2	92	44	31	32	—	—	1	1
1837/38	5	1	2	2	75	36	27	26	—	—	1	1
1841/42	10	3	5	3	113	44	42	42	1	1	—	1

	Bátya				*Császártöltés*				*Dab*			
1784/85	1	—	2 = 3		2	—	2 = 4		1	2	1 = 4	
1804	3	—	3	3	1	2	3	—	1	—	—	1
1812	4	2	—	2	1	1	2	—	—	—	1	—
1816	4	2	—	2	1	1	—	—	1	1	—	1

	Bátya				*Császártöltés*				*Dab*			
1817	6	1	—	2	2	1	—	—	—	—	—	1
1818	8	2	—	1	2	1	—	—	1	1	—	—
1819	8	2	3	1	2	1	—	—	1	1	—	—
1820	8	2	3	1	3	1	—	—	1	1	—	—
1821	8	1	3	2	3	1	1	—	2	1	—	—
1822	5	—	1	3	3	1	1	—	2	1	—	—
1823	6	1	1	2	4	1	1	—	3	1	—	—
1824	7	1	3	—	4	1	1	—	3	1	—	—
1825	6	1	—	2	4	1	2	—	4	—	—	1
1826	7	2	—	2	4	1	2	—	3	—	1	1
1827	6	1	—	1	4	1	2	—	3	1	1	—
1828	6	1	—	2	4	1	2	—	3	—	1	1
1829	7	2	—	2	4	1	2	—	3	—	1	1
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	3	1	3	2	3	—	—	—	3	—	1	—
1832	8	3	2	—	1	—	—	—	3	—	1	—
1834	6	3	4	—	2	—	—	—	4	—	3	—
1835	5	3	4	—	—	1	—	1	3	—	3	1
1836	5	3	4	—	1	—	1	—	3	—	2	1
1837	4	3	5	—	—	—	2	—	3	—	2	1
1837/38	7	3	4	—	—	—	2	—	—	—	6	1
1841/42	8	4	2	—	2	1	—	—	4	3	1	1

	Dömsöd				*Dunapataj (Pataj)*	*Fajsz*			
1784/85	—				—	1	—	1 = 2	
1804	1	2	1	1	—	1	1	1	—
1812	2	2	1	1	—	2	1	1	—
1816	5	2	1	1	—	2	1	—	—
1817	1	1	—	—	—	2	1	1	1
1818	1	1	—	—	—	2	—	1	1

	Dömsöd				*Dunapataj (Pataj)*				*Fajsz*			
1819	1	1	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1
1820	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	1	1
1821	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	1	1
1822	1	1	—	—	3	1	—	2	—	—	2	1
1823	1	1	—	—	2	1	—	2	—	—	2	1
1824	1	1	—	—	4	1	1	1	—	—	2	1
1825	1	1	—	—	3	1	1	—	—	—	2	1
1826	1	1	—	—	3	1	2	—	—	—	2	1
1827	1	1	—	—	3	1	2	—	—	—	2	1
1828	2	1	1	—	3	1	2	—	—	—	1	1
1829	1	1	—	—	3	1	2	—	—	—	2	1
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	1	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	1
1832	1	1	—	—	2	1	1	—	—	—	1	—
1834	1	1	—	—	6	1	5	—			—	
1835	1	—	1	1	6	1	2	3	1	—	—	1
1836	1	—	1	1	3	1	—	2			—	
1837	1	1	—	1	4	2	—	2	—	—	1	1
1837/38	1	1	—	1	5	2	3	2	—	—	1	1
1841/42	2	1	—	1	14	5	—	3	3	1	—	—

	Harta			*Izsák*			*Kiskőrös*			
1784/85	2	2	3 = 7	16	33	53 = 102	1	—	3 = 4	
1804	—	1	2	—	37	16	2	10	5	1	3	1
1812	—	2	1	—	56	24	5	18	4	2	4	1
1816	5	3	2	—	56	23	4	14	4	1	2	1
1817	6	3	—	—	54	20	6	16	6	2	1	2
1818	6	2	—	—	54	20	6	14	6	2	1	1
1819	6	3	—	—	58	26	9	21	11	3	1	1
1820	7	3	2	—	60	26	11	21	4	1	—	1

	Harta				*Izsák*				*Kiskőrös*			
1821	8	1	1	2	63	29	9	19	2	2	1	1
1822	8	1	1	3	58	28	9	16	5	2	2	1
1823	7	1	1	2	69	31	6	19	3	2	1	1
1824	5	1	4	2	67	28	8	17	2	3	3	2
1825	7	—	3	2	64	27	10	17	35	14	7	6
1826	6	—	3	2	65	27	7	17	30	14	7	8
1827	5	2	3	2	65	29	7	16	31	17	3	7
1828	2	4	2	5	65	31	7	14	23	24	11	9
1829	6	—	3	2	65	27	7	17	30	14	7	8
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	2	2	—	—	61	31	8	11	35	17	9	10
1832	5	2	—	—	63	1	—	—	39	1	10	—
1834	5	2	1	—	88	39	25	—	65	34	24	—
1835	4	1	—	1	72	22	16	37	73	27	12	17
1836	4	1	—	1	70	22	11	35	49	29	9	12
1837	4	2	—	1	56	20	11	37	57	36	12	16
1837/38	4	2	1	1	61	23	12	36	60	32	10	19
1841/42	2	1	2	2	51	23	11	21	49	25	6	13

	Miske				*Nemesnádudvar (Nádudvar)*				*Solt*			
1784/85	1	1	4 = 6		1	—	1 = 2		—			
1804	2	1	—	—	2	1	—	1		—		
1812	—	—	—	1	5	1	2	1		—		
1816		—			3	—	—	1	1	1	—	—
1817	—	1	1	1	3	—	2	1	1	1	1	—
1818	—	1	1	1	2	—	2	1	1	1	1	—
1819	—	1	1	1	2	1	2	1		—		
1820	—	1	1	1	2	1	—	1		—		
1821	—	1	1	1	2	1	3	1		—		
1822	—	1	1	1	2	1	3	1		—		

	Miske	*Nemesnádudvar (Nádudvar)*	*Solt*
1823	— 1 1 1	2 1 — 1	—
1824	— 1 1 1	3 1 1 1	—
1825	— 1 1 1	3 1 2 1	—
1826	—	2 1 2 —	— 1 2 —
1827	— 1 1 1	2 1 1 —	— 1 2 —
1828	—	3 1 — —	— 1 1 —
1829	—	2 1 2 —	— 1 2 —
1830	mint 1828	mint 1828	mint 1828
1831	— 1 1 1	3 1 1 —	1 — 1 —
1832	2 1 — —	4 1 1 —	1 — 1 —
1834	2 1 — —	3 1 — —	1 1 — —
1835	1 1 — —	3 1 — —	1 1 1 —
1836	1 1 1 —	3 1 1 —	3 2 1 —
1837	1 1 1 —	3 1 1 —	3 2 — —
1837/38	3 1 1 —	3 — 1 1	1 2 1 —
1841/42	8 3 1 —	4 2 — 1	6 5 — —

	Soltvadkert (Vadkert)	*Sükösd*	*Szalkszentmárton*
1784/85	—	2 — — = 2	—
1804	5 1 1 1	2 1 — —	—
1812	6 2 4 —	2 — 1 2	—
1816	6 2 4 —	2 — 1 2	—
1817	9 2 3 —	2 — 1 1	—
1818	9 2 3 —	— — 2 1	—
1819	9 2 3 —	— — 1 2	—
1820	9 2 3 —	1 — 1 —	—
1821	9 2 3 —	1 1 — —	—
1822	9 2 2 —	1 1 — —	—
1823	9 2 2 —	1 1 — —	—
1824	9 2 2 —	— 1 1 —	—

	Soltvadkert (Vadkert)				*Süköd*				*Szalkszentmárton*			
1825	9	2	2	—	—	1	1	—		—		
1826	7	2	1	1	—	2	—	—		—		
1827	10	2	1	—	—	2	—	—	—	1	1	1
1828	9	1	2	2	—	2	—	—	3	1	2	1
1829	7	2	1	1	1	2	—	—		—		
1830	mint 1828				mint 1828				mint 1828			
1831	1	1	2	2	3	2	—	—	—	1	—	—
1832	1	1	4	—	4	—	1	—	1	1	—	—
1834	7	—	4	—	5	2	5	—	—	1	—	—
1835		—			6	2	4	1	1	1	—	—
1836	7	—	1	2	6	1	3	1	1	2	—	—
1837	3	—	3	2	4	2	—	—	2	2	—	—
1837/38	3	1	2	2	5	2	—	—	2	2	—	—
1841/42	2	1	4	2	7	2	—	—	4	4	2	1

	Tass			
1784/85	2	2	8 = 12	
1804	26	19	5	8
1812	29	18	4	8
1816	28	13	4	6
1817	34	17	3	6
1818	36	17	3	5
1819	36	17	3	5
1820	34	17	3	6
1821	26	13	4	7
1822	47	17	—	10
1823	34	17	3	6
1824	34	17	3	6
1825	37	17	3	5
1826	39	21	3	5

	Tass			
1827	56	12	9	18
1828	55	13	9	19
1829	39	21	3	5
1830	mint 1828			
1831	52	19	12	12
1832	49	19	10	—
1834	45	18	17	—
1835	46	19	10	8
1836	48	18	6	10
1837	45	20	5	9
1837/38	45	22	5	6
1841/42	32	18	12	9

	Foktő			
1784/85	—	5	4	= 9
1841/42	2	3	—	—

	Hajós			
1784/85	2	1	3	= 6
1804	—	—	—	1
1841/42	2	3	3	1

	Kecel			
1784/85	—	4	—	= 4
1834	2	—	—	—
1835	1	1	1	—
1836	1	1	—	—
1837	—	1	1	—
1837/38	—	1	1	—
1841/42	2	4	1	—

	Dusnok			
1784/85	1	5	—	= 6

	Bogyoszló			
1784/85	—	1	4	= 5
1825	6	1	—	2

	Dunaegyháza (Egyháza)			
1841/42	5	2	—	—

	Dunaszentbenedek (Szentbenedek)			
1835	1	1	—	—
1836	—	1	—	—
1837	—	1	—	—
1837/38	—	1	—	—
1841/42	1	1	—	—

	Érsekcsanád (Csanád)			
1841/42	—	1	1	1

	Dunavecse			
1834	2	1	—	—
1835	1	—	2	—
1836	1	1	—	—

	Géderlak (Lak)			
1841/42	1	1	—	—

	Kalocsa			
1784/85	—	2	1	= 3
1841/42	12	5	2	2

	Ordas			
1841/42	1	1	—	1

	Szeremle			
1835	1	1	—	—
1841/42	—	—	1	1

	Uszod			
1841/42	2	1	—	2

KECSKEMÉTI JÁRÁS

	Abony				*Jánoshida*				*Kecskemét*			
1784/85	51	71	111 = 233		—				10	14	23 = 47	
1804	91	51	13	34	1	—	—	1	34	11	9	12
1812	59	54	10	34	2	1	—	1	23	13	10	8
1816	127	64	9	48	2	—	1	1	32	14	8	8
1817	154	78	12	47	1	1	—	—	18	15	9	6
1818	155	77	13	47	2	1	1	—	34	29	8	6
1819	173	80	14	52	1	1	1	—	31	19	9	3
1820	183	84	15	52	1	1	—	—	97	50	24	13
1821	199	109	19	50	2	1	—	—	25	18	6	4
1822	209	103	21	44	2	1	—	—	42	26	9	9
1823	199	90	15	41	2	1	—	—	25	18	9	5
1824	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1825	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1826	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1827	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1828	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1829	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1830	173	74	38	76	3	—	—	1	37	14	24	9
1831	153	63	43	64	3	—	—	1	37	14	24	9
1832	96	32	39	—	3	1	1	—	27	9	14	—
1834	143	68	54	—	3	—	1	—	47	17	29	—
1835	138	75	59	71	3	—	1	1	28	12	11	8
1836	140	78	60	82	4	—	1	1	27	14	20	9
1837	147	75	63	87	4	—	1	1	56	29	26	16
1837/38	142	73	61	88	4	—	1	1	62	37	42	25
1841/42	150	72	75	102	3	1	1	1	117	64	71	54

	Nagykőrös				*Ókécske*				*Szentlőrinckáta*			
1784/85	3	5	3 = 11		2	2	2 = 6		2	1	6 = 9	
1804	29	9	—	6	2	1	—	—	4	1	—	—
1812	25	12	1	9	1	2	1	—	3	—	1	2
1816	18	11	1	7	1	2	—	1	3	—	1	2

	Nagykőrös				*Ókécske*				*Szentlőrinckáta*			
1817	29	17	2	8	1	2	1	—	5	3	—	—
1818	20	15	2	3	1	2	2	—	5	2	—	1
1819	48	18	9	11	2	2	1	—	5	—	1	2
1820	49	18	6	11	2	2	2	—	3	2	1	—
1821	20	23	13	17	2	3	1	—	3	1	1	1
1822	51	20	9	14	2	3	1	—	1	1	—	1
1823	49	22	10	12	2	2	—	—	2	1	—	—
1824	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1825	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1826	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1827	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1828	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1829	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1830	63	18	8	19	3	1	1	—	2	1	1	—
1831	54	25	12	24	1	1	—	—	4	—	1	1
1832	40	17	9	—	2	2	—	—	4	—	1	—
1834	50	20	16	—	2	—	—	—	4	1	—	—
1835	51	20	17	22	—	2	2	—	—	1	1	—
1836	51	19	18	22	2	4	2	—	2	1	1	—
1837	57	19	18	22	2	4	2	—	3	3	—	—
1837/38	52	21	17	22	2	4	—	2	3	3	—	—
1841/42	53	21	15	22	3	5	—	1	3	3	—	—

	Szentmártonkáta			*Tápióbicske*			*Tápiógyörgye*		
1784/85	6	17	16=39	13	17	32=62	3	3	11=17
1804	4	4	3 2	25	16	4 10	18	6	4 4
1812	7	1	1 4	26	19	5 16	10	5	1 1
1816	8	1	1 3	35	20	7 13	2	2	— 1
1817	8	3	1 3	44	17	3 11	7	5	1 1
1818	1	1	— 1	39	16	2 13	3	4	— —

KECSKEMÉTI JÁRÁS

	Szentmártonkáta				*Tápióbicske*				*Tápiógyörgye*			
1819	5	—	1	2	38	15	10	6	5	4	2	—
1820	5	1	2	3	36	18	1	14	5	4	1	—
1821	5	1	2	3	35	19	—	14	6	3	3	1
1822	4	4	2	1	41	17	—	13	6	3	3	1
1823	4	2	2	2	47	15	—	13	7	3	3	2
1824	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1825	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1826	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1827	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1828	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1829	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1830	6	1	—	3	50	14	—	21	8	3	3	4
1831	7	2	—	3	40	14	—	17	9	2	1	3
1832	6	3	1	—	32	19	12	—	9	1	1	—
1834	8	—	—	—	62	18	25	—	10	—	1	—
1835	8	3	1	3	28	13	4	16	10	—	1	4
1836	8	3	1	3	24	12	3	8	8	3	3	4
1837	8	7	4	4	28	15	6	10	7	—	4	4
1837/38	14	4	2	4	27	16	5	8	7	1	4	4
1841/42	8	—	—	4	31	13	5	17	5	2	4	4

	Tápióság			*Tápiószecső (Szecső)*			*Tápiószele*			
1784/85	1	2	4 = 7	1	7	2 = 10	42	46	92 = 180	
1804	6	3	— —	—	1	2	—	62	30	8	26
1812	8	2	— 1	2	1	2	—	50	35	10	7
1816	10	4	— 1	2	1	1	—	46	38	3	13
1817	3	3	— —	2	1	2	—	37	39	3	5
1818	2	2	— —	2	1	1	—	34	34	6	10
1819	1	3	— —	2	2	—	1	46	47	—	6
1820	1	3	— —	2	1	—	—	49	37	2	11

KECSKEMÉTI JÁRÁS

	Tápiómság				*Tápiószecső (Szecső)*				*Tápiószele*			
1821	1	3	2	—	2	—	—	2	57	38	2	18
1822	1	3	1	—	1	—	—	2	57	39	3	17
1823	1	3	—	—	1	—	1	2	59	33	8	20
1824	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1825	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1826	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1827	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1828	mint 1821				mint 1821				mint 1821			
1829	mint 1823				mint 1823				mint 1823			
1830	2	3	—	—	1	1	1	—	53	28	9	24
1831	5	3	1	—	1	1	1	—	58	29	6	23
1832	4	3	—	—	1	1	2	—	40	21	10	—
1834	4	1	—	—	2	1	2	—	72	33	9	—
1835	4	2	—	—	2	1	1	—	72	33	9	19
1836	3	1	—	1	2	1	2	—	83	47	13	28
1837	4	2	—	—	2	1	1	—	72	33	9	19
1837/38	4	2	—	—	3	—	—	1	62	22	9	21
1841/42	5	1	1	1	6	—	1	—	56	28	13	29

	Tápiószentmárton				*Tóalmás*				*Tószeg*			
1784/85	5	1	9 = 15		1	1	2 = 4		—	1	2 = 3	
1804	3	3	—	2	2	1	—	—	—	—	—	1
1812	—	1	—	—	2	—	—	1	1	1	—	—
1816	—	1	—	—	2	—	—	1	1	1	—	—
1817	—	1	—	1	3	—	—	1	1	1	—	—
1818	1	1	—	1	3	—	—	1	2	2	—	—
1819	—	—	—	1	4	—	1	2	—	2	—	—
1820			—		4	—	1	1	—	2	—	—
1821	—	1	—	—	2	—	1	1	1	1	—	—
1822	—	1	—	—	3	—	2	1	1	1	—	—

KECSKEMÉTI JÁRÁS

	Tápiószentmárton	*Tóalmás*	*Tószeg*
1823	— 1 — —	4 — 2 1	1 1 — —
1824	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1825	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1826	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1827	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1828	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1829	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1830	—	3 — 2 1	—
1831	1 2 — —	3 — 2 1	3 1 — —
1832	2 2 1 —	3 1 — —	—
1834	1 1 1 —	5 2 — —	2 1 1 —
1835	—	5 2 — 1	2 1 1 —
1836	—	3 2 1 1	2 — 1 —
1837	—	3 2 1 1	2 1 1 —
1837/38	—	3 3 1 1	2 1 1 —
1841/42	—	2 2 2 2	1 — 1 1

	Farmos	*Újszász*
1837	—	3 — — 1
1841/42	— — — 1	—

	Kóka	*Pánd*
1823	—	— 1 1 —
1832	— 1 — —	—
1834	1 1 — —	1 1 — —
1835	1 1 — —	—
1836	1 1 — —	2 1 — —
1837	2 1 — —	5 1 — —
1837/38	2 1 — —	5 1 — —
1841/42	3 1 — —	3 1 1 —

Puszták:	*Paladics*	*Törtel*	*Újkécske*
1784/85	—	1 4 3 = 8	—
1804	—	4 2 1 1	—
1812	—	1 2 — 1	— 1 — —
1816	—	2 1 — 1	— 1 — —
1817	—	5 3 — 1	— 1 — —
1818	—	5 2 — 1	—
1819	—	5 3 — 1	1 1 — —
1820	—	5 3 — 1	1 1 — —
1821	—	4 4 — 1	1 1 — —
1822	—	3 3 — 1	2 2 — —
1823	—	3 3 — —	2 2 — —
1824	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1825	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1826	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1827	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1828	mint 1821	mint 1821	mint 1821
1829	mint 1823	mint 1823	mint 1823
1830	2 1 1 1	14 2 2 5	1 1 — —
1831	—	11 4 2 2	1 1 1 —
1832	2 — — —	5 1 1 —	—
1834	1 2 1 —	6 2 3 —	—
1835	— 1 1 1	5 2 1 1	— 1 1 —
1836	— 1 1 —	7 5 — 4	— 4 5 —
1837	— 1 2 1	8 4 — 5	1 2 — —
1837/38	— 1 2 1	9 5 — 6	2 — — —
1841/42	—	6 7 2 4	—

FÜGGELÉK III.

GYÖMRŐ: IZRAELITÁK NÉVSORA

1848

Név	*Életkor*	*Foglalkozás*	*Születési hely*	*Megjegyzés*
Stark József	40	sebész	Paks	
neje: Richter Borbála	52	bába	Gyömrő	
Fuchs Ferenc	27	árendás	Pécel	
neje: Hersl Sali	19		Dány	
gyermek:	3/4 éves			
Vigner József	43	itcés-boltos	Gyömrő	
neje: Veis Júlia	40		Irsa	
gyermekek:				
fiúk	21, 18, 16, 12, 10, 8, 2 éves			
lányok	14, 6, 4 éves, 4 hetes			
Strausz Iczikné	63	háztartásbeli	Péteri	
fia: Ábrahám	25			
Farkas Samu	—		Legyesbénye	19 évig Gyömrőn, 6 évig Maglódon lakott
neje: Borbála	—			
gyermekek:				
fiúk	16, 14, 12, 10, 6, 4, 2 éves			
lány	8 éves			

Név	*Életkor*	*Foglalkozás*	*Születési hely*	*Megjegyzés*
Veisz Jakab	62	kiszolgált katona	Bénye	
neje: Regina	40		Pest	
özv. Neimann Judit	54		Pest	
leánya: Regina	22		Gyömrő	
Stern Fülöp	24		Dabas	
neje: Singer Betti	30		Gyömrő	
leányuk: Lidi	2			
Deutsch Gáborné	51	boltos	Gyömrő	
gyermekei:				
fiúk	17, 14, 8, 6 éves			
leány	23 éves			
Spiczer Márton	24	itcés	Bicske	
neje: Deutsch Mari	28		Gyömrő	
Szenszki Lázár	32	kelmeárus	Morvaország: Libensicz	17 éve Magyarországon
neje: Singer Sári	31		Gyömrő	
Stein Móric	44	sakter	Trencsén	
neje: Levi Fáni	34		Trencsén	
gyermekek:				
fiúk	8 és 1 éves			
leányok	12, 10 és 3 éves			

FÜGGELÉK IV.

SUMMARIUM ANIMARUM CONSCRIPTIONIS LIBERAE REGIAEQUE CIVITATIS PESTIENSIS

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1809				
Belváros	45	23	27	29
Lipótváros	54	53	40	40
Terézváros	467	476	384	365
Józsefváros	2	1	2	1
Ferencváros	—	—	—	—
összesen	568	553	453	435
1811				
Belváros	42	28	33	26
Lipótváros	60	59	68	61
Terézváros	398	399	454	392
Józsefváros	—	—	—	—
Ferencváros	—	—	—	—
összesen	500	486	555	479
1814				
Belváros	39	32	31	20
Lipótváros	129	106	75	92
Terézváros	426	443	504	401
Józsefváros	1	1	2	—
Ferencváros	—	—	—	—
összesen	595	572	612	513

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1814/15				
Belváros	51	25	32	35
Lipótváros	96	78	147	135
Terézváros	436	441	513	435
Józsefváros	2	2	2	2
Ferencváros	1	—	—	—
összesen	586	546	694	607
1815/16				
Belváros	39	29	51	41
Lipótváros	100	78	160	144
Terézváros	418	436	560	539
Józsefváros	4	3	3	3
Ferencváros	—	—	—	—
összesen	561	546	774	727
1816/17				
Belváros	26	21	51	31
Lipótváros	119	107	164	91
Terézváros	469	511	703	705
Józsefváros	—	—	—	—
Ferencváros	1	1	3	2
összesen	615	640	921	829
1817/18				
Belváros	44	29	47	43
Lipótváros	89	79	136	128
Terézváros	487	523	760	719
Józsefváros	2	2	—	—
Ferencváros	1	1	2	2
összesen	623	634	945	892

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1818/19				
Belváros	40	26	45	33
Lipótváros	82	87	129	148
Terézváros	508	530	785	768
Józsefváros	1	1	—	—
Ferencváros	2	2	3	2
összesen	633	646	962	951
1819/20				
Belváros	54	43	53	36
Lipótváros	83	115	129	165
Terézváros	311	452	593	743
Józsefváros	—	1	—	—
Ferencváros	1	1	—	1
összesen	449	612	775	945
1820/21				
Belváros	58	22	31	27
Lipótváros	95	97	197	113
Terézváros	661	436	876	870
Józsefváros	1	1	—	—
Ferencváros	1	1	3	3
összesen	816	557	1007	1013
1823/24				
Belváros	28	23	34	19
Lipótváros	134	121	196	171
Terézváros	685	625	935	978
Józsefváros	3	2	11	8
Ferencváros	3	3	3	5
összesen	853	774	1179	1181

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1824/25				
Belváros	21	16	33	29
Lipótváros	145	111	187	161
Terézváros	627	752	862	864
Józsefváros	1	1	1	1
Ferencváros	8	5	8	5
összesen	802	885	1091	1060
1825/26				
Belváros	19	18	44	31
Lipótváros	130	127	218	141
Terézváros	656	717	916	970
Józsefváros	1	2	—	1
Ferencváros	—	—	—	—
összesen	806	864	1178	1143
1826/27				
Belváros	29	20	35	31
Lipótváros	146	127	184	182
Terézváros	863	731	1088	788
Józsefváros	4	2	1	—
Ferencváros	2	5	1	3
összesen	1044	885	1309	1004
1827/28				
Belváros	48	25	39	30
Lipótváros	180	160	199	170
Terézváros	820	777	1089	1000
Józsefváros	2	1	—	1
Ferencváros	2	1	3	4
összesen	1052	964	1330	1205

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1828/29				
Belváros	65	31	29	18
Lipótváros	142	141	201	193
Terézváros	844	803	1094	1031
Józsefváros	—	—	—	—
Ferencváros	3	1	5	1
összesen	1054	976	1329	1243
1831/32				
Belváros	29	18	45	20
Lipótváros	169	170	327	232
Terézváros	1058	930	1430	1208
Józsefváros	2	1	—	—
Ferencváros	7	8	2	3
összesen	1265	1127	1804	1463
1833/34				
Belváros	42	23	37	30
Lipótváros	203	214	308	295
Terézváros	977	998	1478	1444
Józsefváros	2	1	—	1
Ferencváros	1	1	1	2
összesen	1225	1237	1824	1772
1834/35				
Belváros	29	19	36	24
Lipótváros	212	239	371	318
Terézváros	1081	1143	1613	1554
Józsefváros	2	2	—	—
Ferencváros	1	—	3	2
összesen	1325	1403	2023	1898

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1835/36				
Belváros	51	25	21	17
Lipótváros	266	232	300	317
Terézváros	943	1001	1914	1425
Józsefváros	3	2	2	—
Ferencváros	3	1	10	3
összesen	1266	1261	2247	1762
1836/37				
Belváros	59	29	27	25
Lipótváros	340	232	279	377
Terézváros	1369	1051	1288	1394
Józsefváros	1	4	1	3
Ferencváros	1	—	4	2
összesen	1770	1316	1599	1801
1837/38				
Belváros	30	29	50	36
Lipótváros	291	256	307	277
Terézváros	1282	938	1131	1377
Józsefváros	5	6	8	5
Ferencváros	1	1	2	1
összesen	1609	1230	1498	1696
1838/39				
Belváros	38	31	53	37
Lipótváros	303	261	318	283
Terézváros	1285	1041	1242	1485
Józsefváros	2	3	5	3
Ferencváros	3	3	6	5
összesen	1631	1339	1624	1813

	Felnőttek		*Kiskorúak*	
	férfi	*nő*	*férfi*	*nő*
1839/40				
Belváros	40	33	55	39
Lipótváros	315	270	349	296
Terézváros	1296	1073	1265	1516
Józsefváros	3	4	6	5
Ferencváros	3	3	7	6
összesen	1657	1383	1682	1862
1840/41				
Belváros	48	39	61	42
Lipótváros	345	291	392	308
Terézváros	1387	1135	1353	1578
Józsefváros	4	5	7	6
Ferencváros	9	7	11	13
összesen	1793	1477	1824	1947
1841/42				
Belváros	53	42	69	48
Lipótváros	412	307	419	334
Terézváros	1499	1243	1447	1684
Józsefváros	7	6	11	10
Ferencváros	10	9	14	19
összesen	1981	1607	1960	2095
1842/43				
Belváros	43	30	35	31
Lipótváros	502	402	443	401
Terézváros	1511	1257	1462	1694
Józsefváros	14	13	25	11
Ferencváros	10	13	7	1
összesen	2080	1715	1972	2138

FÜGGELÉK V.

AZ 1815. ÉVI TABÁNI LÉLEKÖSSZEÍRÁS

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
558	Joachim Schönfeld, speculans	Eva	Leopold Aloysia	1786 1813
	Daniel Deutsch, servus			1798
563	Izrael Kuhn, speculans	Indroha?	Lazar Hermann Johann	1774 1798 1801 1811
	Rosalia Kuhn, ancilla		Theresia	
	Hermann Blau, speculans	Regina		1784
	Theresia Kuhn, ancilla			
	Salomon Kern	Janisca	Eduard Theresia	1786 1814
	N. Horner, sodalis			1794

574	Adam Schulhoff	Charlotte	Leopold	1774
			Josef	1804
			Carolus	1807
				1812
	Leopold, cognatus			1799
599	Salomon Wetzlar	Theresia	Rosalia	1784
			Magdalena	
685	Carl Kohn cremati ustor			1793
726	Josef Löw	Magdalena	Mauritius	1771
			Rosalia	1814
	Josef Glaser	Francisca	Aloysius	1784
				1814
733	Mauritius Löbl	Barbara		1776
	Josefa Israel, ancilla			

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
734	Salomon Sattler			1784
		Theresia	Abraham	1808
			Josef	1810
			Carolus	1811
			Anna	
	Lippman Deutsch, servilis Szegedinensis			1798
	Adolf Back, instructor			1798
920	Moritz Löb speculans			1776
		Barbara	Jacob	1810
			Cecília	
924	David Schachel speculans			1780
		Francisca	Abraham	1803
			Theresia	
			Catharina	
			Eleonora	
			Maria	
			Julianna	
	Moyses Katz, informator			1790
	Lazarus Salomon, servus			1797

925	Bernard Löffler, mercator	Anna	Abraham Bernard	1786 1811 1814
928	Jacob Zuzak, speculans	Rosalia	Jacob	1768 1799
	gener: Bernard Schlesinger, speculans	Rosalia		1790
929	Samuel Seidner, speculans	Johanna	Josef Hermann Moritz Theresia Maria Barbara	1770 1810 1811 1814
	Philipp Langfelder, servus			1798
929	Leopold Papper, speculans	Johanna	Julianna Maria	1792
	Jonas Altof, servus			—

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
930	Salomon Sattler, faicarum obductor	Rosina		1774
			Abraham	1808
			Josef	1811
			Carolus	1814
			Anna	
	Leopold Kellner, sodalis			1798
	David Hilf, faicarum confector	Eleonora		1779
			Rosalia	
	Bernard, sodalis			1796
	Isaac, sodalis			1792
	Jacob, sodalis			1792
	Jacob, sodalis			1797
	Jacob Rosenfeld, tyro			1799
	Isaac Tauser, tyro			1799
932	Jacob Tyrnauer, speculans	Sara		1755
	Theresia Pik, ancilla			

	Az 1830. évi tabáni lélekösszeírás			
458	Moyses Bleier	Elisabeth	Adolf Cecília Eleonora	1785 1816
464	Leb Lipovitz	Julianna	Cecília Ignatz	1775 1810
	Josefa Safir, vidua		Josef Barbara	1826
	Jacob Prinauer	Ester	Wolfgang Theresia Rosalia	1776 1815
472	Marcus Fleischer	Rosalia		1805
485	Nathan Grinsfeld	Josefa	Catharina	1775

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
494	Abraham Frohm	Joana		1775
508	Emanuel Gaidosch	Catharina	Sophia	1805
525	Hermann Kohn	Clara		1803
	Isak Bok	Theresia	Anna Leonora	1770
	Adolf Roth	Catharina	Ignaz Leopold Susanna	1806 1828 1830

	Simon Tauber	Barbara	Carolus Eleonora Rosalia	1800 1828
	Jacob Weisz, servus			1810
	Samuel Himperger	Maria		1802
	Volf Laufer	Julianna	Rosalia Rosina Cecília	1804
537	? Sattler	Rosalia	Samuel Francisca	1780 1819
541	? Neuperger Leopold Schulz, diurnista	Theresia	Hermann	1780 1812

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
	Francisca Grinwald vidua		Eduard Josepha Petra? Elisabeth	1826
	Salomon Fischer, servus			1806
541—42	Salomon Wetzlar	Theresia	Jacob Rosalia Anna	1780 1830
	Leopold Kohn, chyhrurgus	Sophia	Abraham Carolus Carolina	1795 1818 1826
	Anna Polak, coqua			
543	Leopold Roth	Sophia		1798

550	Philipp ? soror: Maria	Anna		1800
563	Leopold Saphir Ch. Veisz, ancilla	Henrietta	Bernard Samuel Lotta	1788 1817 1818
	Philipp Hatsek	Barbara	Moritz Josefa Rosalia Julianna Leonora Antonia Maria Theresia	1772 ?
	Jacob Polak	Theresia	Ignaz Simeon Samuel Regina Catharina	1774 1813 1816 1822

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
567	Jacob Schönfeld	Eva		1784
			Leopold	1809
			Wilhelm	1820
			?	1825
	Rudolf Deutsch, diurnista		Aloysia	1803
			Julianna	
			Johanna	
568	Josef Stettler	Catharina	Maria	1750
574	Abraham Steet	Regina		1790
			Josef	1810
			Salomon	1813
			Maria	
585	Salomon Grosz	Salotta?	Aloysius	1789
				1820
	soror: Eleonora			
	Francisca Veisz, coqua			

596—97	Aaron Neymann	Barbara	Nathan	1794
			Simeon	1820
			Philipp	1821
			Eleonora	1823
	Anna Salomon, coqua			
	Marcus Brill	Anna	Mauritius	1790
			Philipp	1823
			Jacob	1824
			Susanna	1827
	Rosalia Veisz, ancilla			
606—607	Josef Klein mater: Catharina			1805
	Lazar Peltzer	Francisca		1790
	Abraham Schüller	Paulina		1790
			Lazar	1808
			Josef	1814
			David	1824
			Anna	

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
	Josef Deutsch	Francisca	Catharina Theresia	?
	Salomon Izrael	Theresia	Samuel Theresia Johanna Lotta	1781 1823
608—609	Hermann Rosenstrass	Chatz		1805
608—609	Franz Kohn	Rosalia	Mauritius Rosalia Elisabetha Catharina Francisca	1775 1805
612	Adam Proti (-Brody)	Julianna		1790

	Jacob Prukstein	Maria	Loebl	1789 1830
726	Heszl Thebar	Regina	Josef Rosalia Elisabeth Catharina Eleonora Maria Francisca	1770 1817
733	Salomon Sattler	Rosina	Abraham Jacob Leopold Maria	1778 1809 1818 1824
	David Mandl, tyro			1810
	Bernard Löbl	Rosalia	Wolfgang Simeon	1797 1827 1829
	Anna Veisz, coqua			

Házszám	*Név, foglalkozás*	*Uxor*	*Proles*	*Születési év*
	Volf Leberberg	Rosalia		1800
901	Hermann Braun, diurnista	Regina	Josef Mauritius Maria Julianna Theresia	1817 1822
911	Volf Koref	Tekla	Eleonora Barbara	1761
923	Löbl Moritz Magdalena domicella	Barbara		1780
926	Volf Mandlpaum	Saara	Carolina Francisca	1768

928	Bernard Schlesinger	Rosalia	Anna Rosalia Theresia	1790
930	Samuel Saitner	Carolina	Josef Ignaz Hermann Barbara	1775 1810 1816 1815

TARTALOM

Előszó 5

I. Pest vármegye 8

1. Pilisi járás 15
2. Váci járás 25
3. Pesti járás 32
4. Solti járás 39
5. Kecskeméti járás 44
6. Összefoglalás 49

II. Pest és Buda 59

1. Pest város 60
2. Buda 70

III. Pest megye és Pest-Buda: a népmozgalom 77

1. A népmozgalmi mutatók 79
2. A népmozgalmi mutatók alkalmazása 85
3. Természetes és tényleges szaporulat 92

Függelék I. 98

Függelék II. 107

Függelék III. 151

Függelék IV. 153

Függelék V. 160

Felelős kiadó: dr Seifert Géza
Megjelent 1968-ban 11 (A/5) ív terjedelemben, 1000 példányban
67.1654 Egyetemi Nyomda, Budapest

35,– Ft